

מדינת ישראל
משרד החינוך
המינהל הפדגוגי

מתנ"ה

מארגזי תכנון, ניהול והיערכות | תשע"ז

מ ה מ י נ ה ל ה פ ד ג ו ג י

י'ס/3/1

← למנהלי המחוזות

← לסגלי המפקחים במחוזות ובמטה

← למנהלי מוסדות החינוך

משרד החינוך | ירושלים ניסן תשע"ה | מרץ 2015

המינהל הפדגוגי | רחוב שבטי ישראל 34 ירושלים, מיקוד 91911 | טלפון 02-5604015

www.education.gov.il כתובתנו

מתנ"ה | מארזי תכנון ניהול והיערכות | תשע"ו

המינהל הפדגוגי ואגף בכיר לאסטרטגיה ותכנון מודה לכל השותפים שנטלו חלק בגיבוש מסמך מתנ"ה תשע"ו:

נציגי מנהלי מוסדות חינוך, מפקחים ובעלי תפקידים במחוזות ובמטה מנהלי המחוזות ומנהלי המינהלים במטה כמו כן תודות לשותפים רבים שקראו והאירו

ניהול תהליך כתיבת המתנ"ה:

אתי סאסי | ראש מינהלת ניהול עצמי, המינהל הפדגוגי

תכנון התהליך והנחייה מקצועית:

אריאל לוי | סמנכ"ל בכיר ומנהל המינהל הפדגוגי
ד"ר מיכל טביבאן מזרחי | מנהלת אגף בכיר לאסטרטגיה ותכנון

פיתוח החומרים והנחיית צוותי הכתיבה:

סימה חדד מה יפית | מנהלת אגף א' קדם יסודי וצוות האגף לחינוך קדם יסודי, המינהל הפדגוגי
יהודית קדש | מנהלת אגף א' יסודי וצוות האגף לחינוך יסודי, המינהל הפדגוגי
דסי בארי | מנהלת אגף א' על יסודי וצוות האגף לחינוך על יסודי, המינהל הפדגוגי
חנה ארז | מפקחת ארצית, ממונה חינוך חברתי, מינהל חברה ונוער
רחלי אברמזון | מנהלת אגף א' חינוך מיוחד וצוות האגף לחינוך מיוחד, המינהל הפדגוגי

ריכוז החומרים ועריכת תוכן:

ענת נידם | מדריכה ארצית, המינהל הפדגוגי
רויטל בר | מפקחת, אגף א' לחינוך מיוחד, המינהל הפדגוגי
רונית אמיר | אגף א' לחינוך קדם יסודי, המינהל הפדגוגי
אורית צאירי | ממונה על החינוך החברתי ערכי באגף א' לחינוך יסודי, המינהל הפדגוגי

ניהול תהליך השינוי - מנהלי המטרות:

אריאל לוי, סמנכ"ל בכיר ומנהל המינהל הפדגוגי, רחל מתוקי, מנהלת מחוז חיפה וד"ר ניר מיכאלי, יו"ר המזכירות הפדגוגית | מטרה א'
דני רוזנר, ראש מינהל חברה ונוער וד"ר אברהם ליפשיץ, מנהל מינהל החמ"ד | מטרה ב'
גילה נגר, המשנה למנכ"לית ואייל רם, מנהל מינהל עובדי הוראה | מטרה ג'

גיבוש מתווה התכנון והנחייה מתודולוגית:

הילה לנקרי מיוסט | מנהלת תחום תכנון, אגף בכיר אסטרטגיה ותכנון
ענת סלונים | יועצת אסטרטגית
חנה קדרון | מרכזת בכירה תכניות עבודה, אגף בכיר אסטרטגיה ותכנון
רוחמה בילט | יועצת אסטרטגית
צוות אגף אסטרטגיה ותכנון

משוב על אודות החוברת ניתן לשלוח לכתובת:

המינהל הפדגוגי, משרד החינוך <http://cms.education.gov.il/EducationCms/UNITS/HighSchool/ContactUs/ContacUs.htm>

עריכת לשון | ציקי רדיאנו
עיצוב גרפי | סטודיו שחר שושנה

תוכן עניינים

7	דבר המנהלת הכללית
8	דבר מנהל המינהל הפדגוגי
9	מבט על התכנית האסטרטגית:
9	א. מטרות ויעדים אסטרטגיים
10	ב. תוצאות רצויות ברמת תלמיד, ברמת הצוות החינוכי וברמת המוסד החינוכי
11	ג. יעדים למוסדות החינוך
15	הסיפור הארגוני שמאחורי תהליך התכנון
20	דבר מנהלת האגף למתנ"ה בחינוך העל-יסודי תשע"ז

פרק א: היעדים למוסדות החינוך

מטרה א: קידום למידה משמעותית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצינות

22	1. לתכנן וליישם תהליכי הוראה-למידה מגוונים וחדשניים המפתחים ומטמיעים תפקודי לומד
23	2. ליישם דרכי הערכה מגוונות המכוונות להערכת כלל תפקודי הלומד
24	3. לקדם הישגי תלמידים בשפת אם ולפתח אוריינות דיגיטלית כבסיס לכלל תחומי הדעת
25	4. למסד מסגרות מגוונות המזמנות לתלמיד הרחבת ההשכלה הכללית במגוון רחב של תחומי דעת
26	5. לקדם ולטפח תרבות של מצינות ברמה האישית, הקבוצתית והבית ספרית
27	6. לאתר ולהעניק מענה מקצועי ודיפרנציאלי לתלמידים על כל הרצף ההתנהגותי והלימודי באופן המחזק והמטפח את עוצמותיהם
28	7. לבחון את החזון הבית ספרי לצורך עדכון והתאמתו לתפיסות פדגוגיות וארגוניות התומכות בלמידה משמעותית, תוך שיתוף באי בית הספר
29	8. לקדם את התלמידים לשליטה בבסיס הידע הנדרש בתכניות הלימודים לשם שיפור הישגיהם
30	9. לפתח אסטרטגיות למידה לתלמידים
31	10. לבנות תכנית עבודה בית ספרית, הנתמכת על ידי סדירות אפקטיביות המאפשרות קידום למידה משמעותית
32	11. לחזק את מעמד בעלי התפקידים בביה"ס כסוכני שינוי לקידום למידה משמעותית
33	12. ליצור מסגרות לטיפוח ושיפור המסוגלות הקבוצתית של צוות בית הספר בהובלת תהליכי למידה משמעותית
34	13. לטפח תרבות בית ספרית המעודדת מעורבות, שותפות וזמנות של הורים, מורים ותלמידים בתחום הלימודי והחברתי

יסודות

35 מטרה ב: חיזוק החינוך למצוינות ערכית ואזרחית

- 35 14. לפתח ולבסס מעורבות חברתית פעילה בתוך ביה"ס ומחוצה לו
- 36 15. לקיים מסגרות קבועות ללמידה ולהתנסות רגשית, חברתית, ערכית
- 37 16. לשלב בפעילות הבית ספרית ערכים חברתיים, יהודיים, דמוקרטיים והומניסטיים וערכי מורשת
- 39 17. להתנסות בתהליכים חברתיים ודמוקרטיים במרחב בית ספר
- 40 18. לפתח וליישם כשירות תרבותית כבסיס לחברה רב תרבותית
- 41 19. לקדם שותפות הורים כבסיס לאקלים מיטבי
- 42 20. לבנות תכנית עבודה בית ספרית הנתמכת בסדירויות אפקטיביות לקידום אקלים מיטבי
- 44 21. לאתר ולהעניק מענה מקצועי ודיפרנציאלי לתלמידים על כל הרצף ההתנהגותי והלימודי באופן המחזק והמטפח את עוצמותיהם
- 45 22. לפתח וליישם סדירויות תומכות ביצירת רצף חינוכי לאורך כל היום וכל השנה
- 46 23. בית ספר כמוקד משמעותי בקהילה - להעמיק הקשר והשותפות עם ההורים, הקהילה והרשות המקומית לצורך השפעה חינוכית ערכית

47 מטרה ג: חיזוק מעמדו ויכולתו של החינוך הציבורי לתת מענה מיטבי לכלל החברה הישראלית

- 47 24. יצירת מרחב זמן למורים עבור למידה ויצירה
- 48 25. ניהול עצמי של פיתוח מקצועי
- 49 26. יצירת תרבות ארגונית של למידה והתנסות
- 50 27. חשיפת התלמידים ללימודי טכנולוגיה
- 51 28. יצירת סביבת לימודים דינמית ומאתגרת לחשיבה ולעניין
- 52 29. עידוד רכישת ידע רחב בתחומי המדעים

53 מעקב הערכה ובקרה

- 54 טבלה מרכזת תפוקות ודרכי בדיקה למשימות האסטרטגיות ודרכי בדיקה ליעדים הבית ספריים

61 פרק ב': משימות שגרה, יישום רפורמות ותכניות מערכתיות

- 62 1. הערכת מורים ב"אופק חדש"
- 62 2. הערכה מורים בחינוך העל יסודי "עוז לתמורה"
- 63 3. התאמה והטמעת דרכי הערכה ללמידה משמעותית
- 63 4. מניעת אלימות ועיצוב אקלים מיטבי
- 64 5. תכנון מערכת השעות
- 64 6. רפורמת "אופק חדש" בחטיבות הביניים
- 65 7. רפורמת "עוז לתמורה" בחטיבות העליונות - משימה ביישום הדרגתי
- 66 8. הכלה - שילוב לומדים וקידומם בחינוך הרגיל
- 66 9. התאמת מערכת ההוראה והלמידה לעידן הדיגיטאלי
- 67 10. הבניית תרבות קליטה מיטבית למתמחים ולמורים חדשים
- 67 11. התכנית השאלת ספרי לימוד

68 פרק ג': דגשים מיוחדים - חמ"ד

- 69 דגשים לבתי הספר בחינוך העל יסודי בחינוך הממלכתי דתי - דבר ראש מינהל החינוך הממלכתי דתי
- 70 - דבר המפקח הארצי על בתי הספר העל יסודיים בחמ"ד

71 פרק ד': חינוך מיוחד - דגשים נוספים לתלמידים עם צרכים מיוחדים

- 72 דבר מנהלת האגף לחינוך מיוחד

מטרה א:

- 73 1. לקדם ולטפח תרבות של מיצוי ברמה האישית, הקבוצתית והבית ספרית - תכניות אישיות
- 75 2. לקדם ולטפח תרבות של מיצוי ברמה האישית, הקבוצתית והבית ספרית - תכנית מעבר אישית
- 76 3. לתכנן וליישם תהליכי הוראה-למידה מגוונים וחדשניים המפתחים והמטמיעים תפקודי לומד - תכנית לימודים כיתתית
- 78 4. לקדם ולטפח תרבות של מצוינות ברמה האישית, הקבוצתית והבית ספרית - תכנית לימודים בית ספרית
- 80 5. לקדם הישגי תלמידים בשפת אם - עברית וערבית
- 82 6. לקדם את התלמידים לשליטה בבסיס הידע הנדרש בתכניות הלימודים לשם שיפור הישגיהם - מתמטיקה
- 84 7. לקדם את התלמידים לשליטה בבסיס הידע הנדרש בתכניות הלימודים לשם שיפור הישגיהם - אנגלית

- 86 .8 לקדם את התלמידים לשליטה בבסיס הידע הנדרש בתכניות הלימודים לשם שיפור הישגיהם – מדעים
- 88 .9 לפתח אוריינות דיגיטאלית כבסיס לכלל תחומי הדעת ולהעניק מענה מקצועי ודיפרנציאלי לתלמידים על כל הרצף ההתנהגותי והלימודי – תקשוב וטכנולוגיה מסייעת
- 90 .10 לקדם את התלמידים לשליטה בבסיס הידע הנדרש בתכניות הלימודים ולהעניק להם מענה מקצועי ודיפרנציאלי על כל הרצף ההתנהגותי והלימודי באופן המחזק והמטפח את עוצמותיהם – הוראת אמנויות
- 92 .11 לאתר ולהעניק מענה מקצועי ודיפרנציאלי לתלמידים על כל הרצף ההתנהגותי והלימודי באופן המחזק והמטפח את עוצמותיהם – השתלבות בקבוצות למידה מחוץ לכיתה

מטרה ב'

- 94 .12 להתנסות בתהליכים חברתיים ודמוקרטיים במרחב בית ספר ומחוצה לו – "האחר הוא אני"
- 95 .13 לאתר ולהעניק מענה מקצועי ודיפרנציאלי לתלמידים על כל הרצף ההתנהגותי והלימודי באופן המחזק ומטפח את עוצמותיהם – תכניות הכנה לחיים
- 96 .14 לפתח ולבסס מעורבות חברתית פעילה בתוך בית הספר ומחוצה לו
- 97 .15 להעמיק הקשר והשותפות עם הקהילה ועם הרשות המקומית לצורך השפעה חינוכית ערכית
- 98 .16 לשלב ערכים יהודיים, דמוקרטיים והומניסטיים וערכי מורשת ייחודיים בהתאמה למאפייני כל מגזר, בפעילות בית הספר
- 100 .17 לקיים מסגרות קבועות ללמידה ולהתנסות רגשית חברתית – חינוך ערכי

מטרה ג'

- 101 .18 לפתח וליישם סדירויות תומכות ביצירת רצף חינוכי לאורך כל היום וכל השנה – תכניות במהלך חופשה

102 פרק ה' – משאבים וכלים ליישום התכנית השנתית לשנה"ל תשע"ז

- 103 .1 הקדמה
- 104 .2 מודל התקצוב הדיפרנציאלי
- 106 .3 שעות תוספתיות ליישום התכנית השנתית בחטיבות הביניים בשנה"ל תשע"ז ועקרונות ליישומן
- 107 .4 שעות הלימוד השבועיות המומלצות בחטיבות הביניים בחינוך העברי הממלכתי
- 108 .5 עקרונות הגמישות הפדגוגית ליישום שעות הליבה
- 109 .6 שעות הלימוד בתכנית היסוד בחטיבות הביניים בחינוך הממ"ד
- 110 .7 שעות הלימוד בתכנית היסוד בחטיבות הביניים בחינוך הממלכתי הערבי או הבדואי
- 111 .8 שעות הלימוד בתכנית היסוד בחטיבות הביניים בחינוך הממלכתי במגזר הדרוזי
- 112 .9 כלים למנהל ביה"ס – מאגר התכניות
- 114 .10 פיתוח מקצועי – חטיבות ביניים

דבר המנהלת הכללית - הגב' מיכל כהן

מפקחים, מנהלים, צוותי חינוך וגננות,

במסגרת ההיערכות הכוללת לשנת הלימודים הקרובה, תשע"ז, מוגשת לכם המתנ"ה (מארז תכנון, ניהול והיערכות). המתנ"ה מהווה כלי ניהולי מרכזי וחשוב אשר נועד לסייע ולאפשר לכם להיערך כראוי.

לא פעם נדמה שהמתנ"ה הייתה כאן מאז ומעולם שהרי היא זו שמציגה את תשתית המידע העדכני הנדרש לבניית תכנית העבודה המוסדית, היא זו שמתארת את היעדים המוסדיים ואת המשימות לפעולה, היא מגדירה את המשאבים, התוצאות המצופות והיא זו המאפשרת היערכות מיטבית - אז איך אפשר היה בלעדיה?

תהליך פיתוח המתנ"ה החל בעקבות מפגשי שיח שקיימנו עמכם. במפגשים תיארתם חלומות והעליתם בקשות אשר הובילו אותנו לשיח משותף אודות הצרכים והאתגרים העומדים בפני מערכת החינוך. המתנ"ה היא אחד התוצרים של אותו שיח חינוכי נפלא שהתחלנו בו אז, ושאלנו ממשיכים לקיים אותו גם היום במסגרות שונות.

במרץ 2011 (ניסן תשע"א) פורסמה המתנ"ה הראשונה ככלי עבודה שהיווה מענה לצרכים המרכזיים אותם הצגתם במפגשים השונים. כלי שנועד לאפשר לכם:

א. **ראייה מערכתית:** הצגנו בפניכם את המידע השלם והכולל הנדרש להיערכות לשנת הלימודים ברצף חינוכי מהגן, דרך ביה"ס היסודי ועד לחטיבה העליונה. במקביל הרחבנו את הממשקים בין מנהלי המינהלים במטה המשרד למנהלי המחוזות.

ב. **תשתית המידע הנדרש:** פרסנו את תשתית המידע הנדרש לשם תכנון שנה"ל: מטרות, יעדים, משימות ופעולות אל מול המשאבים. תשתית שסייעה לבניית תכנית העבודה המוסדית, לשיבוץ מערכת השעות וצוות ההוראה, לתהליך הפיתוח המקצועי, ההדרכה תוך התייחסות לתכנית האסטרטגית.

ג. **עיתוי הפרסום:** הקדמנו את העיתוי בו מוגדרים הקווים המנחים, המשימות והמשאבים שיועברו אליכם על ידי המטה ופרסמנו אותם תוך שקיפות כדי שתוכלו להיערך באופן מיטבי לשנה"ל הבאה.

ד. **גמישות:** התחלנו לבדוק היכן נוכל להגדיל את "דרגות החופש" שלכם בקבלת החלטות פדגוגיות וארגוניות.

מאז ועד היום, מרץ 2015 (ניסן תשע"ה), אנו ממשיכים להיפגש, לשוחח, להקשיב ולבחון את הצרכים שלכם, ובהתאם לכך מגבשים מענים ראויים ומתאימים ברמת התהליך והתוצר. במתנ"ה הנוכחית, לקראת שנה"ל תשע"ז, הושם דגש על:

א. **תהליך השותפות:** תהליך הכנת המתנ"ה הפך למשותף ורחב יותר. למעגלי השיח בנושא הצטרפו שותפים נוספים. הדיונים בנושא נערכו במוסדות החינוך, במחוז, בהנהלה ובמטה בקבוצות מיקוד, במפגשי עבודה ובמעגלי הקשבה ושיח של מפקחי מטה/מחוז עם כלל המנהלים כפי שקיימנו לאחרונה בכל המחוזות.

ב. **התפיסה:** הורחבה התפיסה האינטגרטיבית תוך התייחסות לרצפים מגוונים: רצף של גילאים, רצף של אוכלוסיות, רצף של זמנים, רצף של שותפויות.

ג. **מרחב האוטונומיה:** הורחבה הגמישות ביחס לשיבוץ שעות ההוראה, בחירת תחום ההדרכה, תחומי הפיתוח המקצועי ועוד.

ד. **נקודות מוצא:** המתנ"ה מזמנת 2 נקודות מוצא לבניית תכנית העבודה המוסדית: מחד גיסא התכנית האסטרטגית של מערכת החינוך ומאידך גיסא ההלימה למאפיינים ולצרכים של המוסד החינוכי.

אני מודה לכלל השותפים ובכלל זה למינהל הפדגוגי ולצוותו אשר הובילו, תכללו וגיבשו את המארז. תודה על תהליך מעמיק, המאפשר עצירה, התבוננות והיערכות מיטבית לקראת פתיחת שנת הלימודים הקרובה.

בברכת הצלחה,

מיכל כהן

חזרה לתוכן העניינים

דבר מנהל המינהל הפדגוגי - מר אריאל לוי

מנהלי מוסדות חינוך, מפקחים, מנהלי מחוזות ואנשי מטה שלום רב,

תכנון מיטבי הוא אחד העקרונות בניהול אפקטיבי, בוודאי בתחום החינוכי. מארז המתנ"ה המוגש לכם בזאת הוא כלי פדגוגי ניהולי לצורך עבודת התכנון, ההיערכות והניהול לשנת הלימודים הקרובה.

מארז המתנ"ה מסייע למנהיג החינוכי להיערך באופן מקצועי, מאפשר לקיים תהליך של חשיבה והיוועצות עם השותפים ותומך בבחירה במסגרת המדיניות של משרד החינוך תוך התאמה לצורכי המוסד החינוכי.

במהלך עבודתנו בתהליך כתיבת המתנ"ה מיקדנו והפחתנו את מספר המשימות למוסד החינוכי תוך הבלטת המשימות הקריטיות ביותר, הבלטנו היבטים של גמישות פדגוגית ואוטונומיה ניהולית על מנת לאפשר התאמה להקשר המוסדי.

המארז הוא פרי עבודה משותפת שבה לקחו חלק מאות מנהלי בתי ספר, גננות, מפקחים ואנשי מטה. נקודת המוצא לבניית המתנ"ה הייתה המוסד החינוכי והמשימות האסטרטגיות העומדות בפניו. לאחר ניסוח המשימות המוסדיות הגדרנו את משימותיהם של המחוזות והמטה בהלימה למשימות של המוסדות החינוכיים.

אתם מוזמנים לשלוח הערות ותגובות כדי שנלמד ונתייעל.

אני מוסר מכאן ברכה ותודה לכל השותפים שלקחו חלק בחשיבה, בתכנון ובכתיבת מארז המתנ"ה ואיחולי הצלחה לכל אנשי החינוך.

בברכה,

אריאל לוי

סמנכ"ל בכיר ומנהל המינהל הפדגוגי

[חזרה לתוכן העניינים](#)

מבט על התכנית האסטרטגית*

א. מטרות ויעדים

מטרה ג'	מטרה ב'	מטרה א'
<p>חזוק מעמדו ויכולתו של החינוך הציבורי לתת מענה מיטבי לכלל החברה הישראלית</p> <p>היעדים האסטרטגיים</p> <p>יעד 9: קידום מנהיגות מפקחים, מנהלים וצוותי חינוך באמצעות הרחבת האוטונומיה ועידוד יזמות.</p> <p>יעד 10: מתן מענה חינוכי וארגוני, שיאפשר הכלתם של תלמידים מזרמי חינוך מגוונים.</p> <p>יעד 11: קידומו של החינוך המקצועי טכנולוגי כמאפשר מימוש עצמי ומצוינות מגוונים.</p> <p>יעד 12: ביסוסו של משרד החינוך כארגון המקדם ערכים של מצוינות ניהולית, מקצועיות ושירות.</p> <p>יעד 13: התאמת סביבת הלמידה לתפיסה ולצרכים הפדגוגיים של מוסדות החינוך</p>	<p>חזוק החינוך למצוינות ערכית ואזרחית</p> <p>היעדים האסטרטגיים</p> <p>יעד 4: העמקת החינוך הרגשי, הערכי והחברתי, וקידום מעורבות אישית וחברתית.</p> <p>יעד 5: טיפוח אקלים מיטבי לחיזוק החוסן והצמיחה האישית ולקידום הכלת האחר וקבלת השונות.</p> <p>יעד 6: קידום שוויון הזדמנויות ומיצוי הפוטנציאל לכלל הקבוצות בחברה הישראלית.</p> <p>יעד 7: טיפוח זהות וערכי מורשת ייחודיים בתוך מרחב חיים משותף בחברה הישראלית על גווניה במדינה יהודית ודמוקרטית, ברוח מגילת העצמאות.</p> <p>יעד 8: קידום תפיסה הוליסטית המקדמת רצף חינוכי סביב היממה ובין כלל מערכות החינוך: "מחנכים מסביב לשעון"</p>	<p>קידום למידה משמעותית, שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצוינות</p> <p>היעדים האסטרטגיים</p> <p>יעד 1: הבנייה משותפת של תפיסה פדגוגית כוללת של הלמידה המשמעותית.</p> <p>יעד 2: קידום הישגים לימודיים בדגש על פיתוח תפקודי לומד המותאמים למאה ה-21 (אסטרטגיות חשיבה מסדר גבוה, הבנה מעמיקה, יכולת עבודה בצוות, תחושת מסוגלות ויכולת ניהול עצמי של התלמיד).</p> <p>יעד 3: התאמת תכניות הלימודים, מערכי הערכה ומדידה, תפיסת ההוראה, ההכשרה והפיתוח המקצועי.</p>

*תהליך התכנון - מתודולוגיה, מילון מושגים, עקרונות ותהליך העבודה ניתן לקרוא בהרחבה בחוברת התכנית האסטרטגית במארז זה

ב. תוצאות רצויות: ברמת תלמיד, ברמת הצוות החינוכי וברמת המוסד החינוכי

"תוצאות רצויות" - התלמיד

1. רואה בהשכלה ערך, רחב אופקים ובעל בסיס ידע בתחומי הדעת הנלמדים ובמושגי יסוד תרבותיים והיסטוריים (יעדים 2,7,10,11)
2. מתנסה בכלל תפקודי הלמידה המותאמים למאה ה-21, ומציג שיפור משמעותי בלפחות שלושה מהם (ר' מסמך אבני דרך בלמידה משמעותית, אוגוסט 2014). (יעד 2)

תפקוד בין אישי

- עבודה בצוות
- ניהול שיח מכבד ומקדם
- מעורבות חברתית

תפקוד קוגניטיבי

- הבנה ויישום הנלמד
- חשיבה ביקורתית
- חשיבה יצירתית

תפקוד תוך אישי

- מסוגלות
- מוטיבציה

תפקוד מטה קוגניטיבי

- חשיבה על החשיבה

תפקוד בהיבט החושי תנועתי

- תפקוד חושי תנועתי

תפקוד הכוונה עצמית בלמידה

- הכוונה עצמית בלמידה וניהולה

3. בעל יכולת שיפוט מוסרי ותפיסה ערכית-אזרחית פעילה ומגובשת המחוברת לארץ, למורשת, למדינה יהודית ודמוקרטית ומתבססת על מחויבות לערכי מגילת העצמאות (גיבוש זהות עצמית המבוססת על מאפייני כל מגזר) (יעדים 7,4)
4. משפר את יכולתו לנהל קשרים בין אישיים, להכיל שונות, לעבוד בקבוצה ולנהוג בכבוד ובנימוס כלפי האחר (יעדים 4,5)
5. בעל תחושת מסוגלות עצמית, יכולת לוויסות התנהגויות ורגשות ופועל מתוך מודעות לנקודות החוזק והתורפה שלו (יעדים 4,5)
6. מממש כישוריו והישגיו הלימודיים והחברתיים בצורה מיטבית (יעדים 2, 6)
7. חדור תחושת סיפוק ושייכות חברתית ואקדמית למוסד החינוכי ורואה בו מקום הנותן מענה הוליסטי ומתאם לצרכיו המגוונים ומשמעות לחייו (יעדים 2,5,8)

"תוצאות רצויות" - צוות החינוך

8. מרגיש משמעותי, משפיע מעורר השראה בקרב תלמידיו ומהווה דוגמא אישית (יעדים 4, 7, 8, 9, 12)
9. חש שותף לתפיסת הלמידה משמעותית, שולט ברכיביה ועושה בה שימוש (יעדים 1, 2, 3)
10. מומחה בתחום הדעת ובפדגוגיה גנרית ומחויב להתפתחותו המקצועית המתמקדת בשיפור תהליכי הוראה אפקטיביים (יעדים 2, 3)
11. מטפח סביבה לימודית דינמית, מאתגרת אינטלקטואלית ומסקרנת תוך שילוב טכנולוגיות מתקדמות (יעדים 2, 11)
12. מאמין ביכולותיהם של תלמידיו ולוקח אחריות אישית לקידום כפרטים וכקבוצה תוך קיום קשר משמעותי ודיאלוג מתמיד עם התלמידים (יעדים 5, 8)
13. מחנך לערכים דמוקרטיים, יהודים והומניסטים ומחזק את הזיקה לארץ, למורשת ולמדינה (בהתאמה למאפייני כל מגזר) (יעדים 4, 7)
14. מקדם יוזמות מטפח מנהיגות צעירה והשתתפות תלמידיו בחיי בית הספר והקהילה (יעדים 4, 8, 10)
15. מזדהה, מחויב ומרגיש שייך ושבע רצון במערכת החינוך ובמוסד החינוכי בו הוא מועסק (יעדים 9, 12).

"תוצאות רצויות" - המוסד החינוכי

16. בעל חזון, ערכים מנחים ותוכנית עבודה רב-שנתית וקובעת שגרות וסדירויות בתחום ההוראה, הלמידה וההערכה המשקפים תרבות של ניהול אוטונומי. (יעדים 3, 9, 12)
17. מצמיח מנהיגות, מסוגלות ושיפור מתמיד בקרב צוות החינוך בעזרת תרבות ארגונית מתאימה, מתן אמון במורים ושיתופם בהחלטות המרכזיות. (יעדים 1, 3, 9)
18. מקיים תרבות של למידה והתפתחות הכוללת פיתוח מקצועי פנים בית ספרי מגוון ואיכותי, פיתוח תפיסות פדגוגיות חדשניות ותהליכי הערכה עצמית אודות איכות ואפקטיביות תהליכי ההוראה והלמידה ועבודת הצוות החינוכי. (יעדים 3, 9, 12)
19. משלב מגוון מרחבי למידה פיסיים ווירטואליים המאפשרים למידה משמעותית. (יעדים 2, 13)
20. מעניק מענה דיפרנציאלי ומיטבי לכל תלמיד עפ"י צרכיו ומקדם שוויון הזדמנויות, תוך קיום תהליכי איתור, טיפול ומתן מענה לתלמידים על כל הרצף ההתנהגותי והלימודי (יעדים 2, 5, 6)
21. מקיים דיאלוג רגשי וערכי פתוח ובונה במרחב הבית ספרי, הקהילתי והחברתי המתבסס על סדירויות תומכות קבועות. (יעדים 4, 7)
22. פועל לשיפור האקלים הבית ספרי בהיבטים של קשרי מורים תלמידים, תחושת שייכות, תחושת מוגנות וצמצום אלימות, תוך קיום תוכניות תומכות באופן קבוע וניטור תוצאותיהן. (יעד 5)
23. מקדם, מעודד ומאפשר מעורבות ויזמות של תלמידים, מורים והורים כך שיוכלו לקחת חלק משמעותי בתכנון מימוש יעדיו ומשימותיו (4, 5, 10, 8)
24. מקיים קשר עם הקהילה ומסגרות החינוך הבלתי פורמלי ליצירת ראייה הוליסטית ורצף חינוכי (יעדים 4, 8)

י"ס/א

ג. יעדים למוסדות החינוך

מטרה א': קידום למידה משמעותית ועדכנית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצוינות

היעדים למוסדות החינוך

קידום הישגים לימודיים בדגש על פיתוח תפקודי לומד המותאמים למאה ה-21 (אסטרטגיות חשיבה מסדר גבוה, הבנה מעמיקה, יכולת עבודה בצוות, תחושת מסוגלות ויכולת ניהול עצמי של התלמיד)

מס'	היעדים למוסדות החינוך	קדם יסודי	יסודי	עי"ס
1.	לתכנן וליישם תהליכי הוראה – למידה מגוונים וחדשניים המפתחים ומטמיעים תפקודי לומד	✓ יעד חובה	✓ יעד חובה	✓ יעד חובה
2.	ליישם דרכי הערכה מגוונות המכוונות להערכת כלל תפקודי הלומד	-	✓ יעד חובה	✓ יעד חובה
3.	לקדם הישגי תלמידים בשפת אם ולפתח אורייות דיגיטאלית בבסיס לכלל תחומי הדעת	-	✓	✓
4.	למסד מסגרות מגוונות המזמנות לתלמיד הרחבת ההשכלה הכללית במגוון רחב של תחומי דעת	✓	✓	✓
5.	לקדם ולטפח תרבות של מצוינות ברמה האישית, הקבוצתית והבית ספרית	-	✓	✓
6.	לאתר ולהעניק מענה מקצועי ודיפרנציאלי לתלמידים על כל הרצף ההתנהגותי והלימודי באופן המחזק ומטפח את עוצמותיהם	✓	✓	✓
7.	לבחון את החזון הבית ספרי, לצורך עדכון והתאמתו לתפיסות פדגוגיות וארגוניות התומכות בלמידה משמעותית, תוך שיתוף באי בית הספר	-	✓	✓
8.	לקדם את התלמידים לשליטה בבסיס הידע הנדרש בתכניות הלימודים לשם שיפור הישגיהם	✓	✓	✓
9.	לפתח אסטרטגיות למידה לתלמידים	-	✓	✓
10.	לבנות תכנית עבודה בית ספרית, הנתמכת בסדירויות אפקטיביות המאפשרות קידום למידה משמעותית	✓	✓	✓
11.	לחזק מעמד בעלי התפקידים בביה"ס כסוכני שינוי משמעותיים לקידום וללמידה משמעותית	-	✓	✓
12.	ליצור מסגרות לטיפול ושיפור המסוגלות הקבוצתית של צוות בית הספר להוביל תהליכי למידה משמעותית	-	✓	✓
13.	לטפח תרבות בית ספרית המעודדת מעורבות, שותפות ויזמות של הורים מורים ותלמידים בתחום הלימודי והחברתי	-	✓	✓

מטרה ב': חיזוק החינוך למצוינות ערכית ואזרחית

היעדים למוסדות החינוך

מס'	היעדים למוסדות החינוך	קדם יסודי	יסודי	עי"ס
14.	לפתח ולבסס מעורבות חברתית פעילה בתוך ביה"ס ומחוצה לו	✓	✓ יעד חובה	✓ יעד חובה
15.	לקיים מסגרות קבועות ללמידה ולהתנסות רגשית, חברתית ערכית	✓	✓	✓
16.	לשלב בפעילות הבית ספרית ערכים חברתיים, יהודיים, דמוקרטיים והומניסטיים וערכי מורשת ייחודיים בהתאמה למאפייני כל מגזר	✓	✓	✓
17.	להתנסות בתהליכים חברתיים ודמוקרטיים במרחב בית ספר	-	✓	✓
18.	לפתח וליישם כשירות תרבותית כבסיס לחברה רב תרבותית	✓	✓	✓
19.	לקדם שותפות הורים כבסיס לאקלים מיטבי	✓	✓	✓
20.	לבנות תכנית עבודה בית ספרית הנתמכת בסדירויות אפקטיביות לקידום אקלים מיטבי	-	✓	✓
21.	לאתר ולהעניק מענה מקצועי ודיפרנציאלי לתלמידים על כל הרצף ההתנהגותי והלימודי באופן המחזק ומטפח את עוצמותיהם	-	✓	✓
22.	לפתח וליישם סדירויות תומכות ביצירת רצף חינוכי לאורך כל היום וכל השנה	✓	✓	✓
23.	בית ספר כמוקד משמעותי בקהילה - להעמיק הקשר והשותפות עם ההורים, הקהילה והרשות המקומית לצורך השפעה חינוכית ערכית	-	✓	✓

מטרה ג': חיזוק מעמדו ויכולתו של החינוך הציבורי לתת מענה מיטבי לכלל החברה הישראלית

היעדים למוסדות החינוך

מס'	היעדים למוסדות החינוך	קדם יסודי	יסודי	עיי"ס
.24	יצירת מרחב/זמן למורים עבור למידה ויצירה	-	✓	✓
.25	ניהול עצמי של פיתוח מקצועי	-	✓	✓
.26	יצירת תרבות ארגונית של למידה והתנסות	-	✓	✓
.27	עידוד רכישת ידע ומיומנויות רחבים בתחומי המדע והטכנולוגיה	-	✓	✓
.28	חשיפת התלמידים ללימודי הטכנולוגיה	-	-	✓
.29	יצירת סביבת לימודים דינמית ומאתגרת לחשיבה ועניין	-	-	✓

סיפור ארגוני - נכתב על ידי חנה שדמי

ל"נהל את הרוח"¹ | מהשראה לכתיבת תכנית אסטרטגית למערכת החינוך 2013-2016

הקדמה

בחרתי לתאר את תהליך הכנת התכנית האסטרטגית למשרד החינוך 2013-2016 כסיפור ארגוני. אני מספרת את הסיפור הזה מנקודת המבט שלי כמשתתפת בתהליך וכמתבוננת בו.

בסיפור הזה יש דמויות רבות, זמן התרחשות ומקום, סיפור מסגרת וסיפורי משנה המחברים ביניהם. בשלבי ההכנה לכתיבת הסיפור שאלתי את עצמי מאיזה שלב על ציר הזמן להתחיל לכתוב את הסיפור ובחרתי להתחיל משלב ההשראה. חיפשתי כותרת לסיפור וכותרות משנה שסביבן אכתוב את הסיפור הארגוני. הפגשתי בין הכותרות השונות עד שהרגשתי שהן מצליחות לארוז תהליך בן שנתיים של חיבור אלכסוני של מערכת החינוך - מטה, מחוז ומסגרות חינוך - לחלימה, לחשיבה ולתכנון אסטרטגי. שילבתי ציטוטים משירים המהווים השראה לרעיונות המוצגים והמשגה נוספת להם.

הכותרות שפותחו לסיפור מתארות אותו בצמתים המרכזיים שבו כסיפור בתוך סיפור; כסיפור הנוגע ברצפים שבין השראה למעשה, בין ניסוח יעדים ותוצאות נבחרות למערכת החינוך במאה ה-21 לשרטוט הדרך אליהן, בין עבודה ותרומה נפרדת של מינהלים לחיבורים בין מנהליים לכתיבה משותפת של תכנית אסטרטגית בהנהגה של כוחות פנימיים; סיפור שממקד את המבט שלו במוסד החינוכי, בצוות החינוכי ובתלמידים ומנסה להתבונן כמו מתוך קלידוסקופ; סיפור המתאר את ההבנה שצריך להקשיב למה שלא עובד ולחולל בו שינוי, ובלשונו של קונסטנדינוס קוואפיס²: "...החכמים חשים במה שיתחולל/ זמן מה בטָרם. לפעמים/ בזמן שהם שוקדים על תלמודם/ מְשֹׁהוּ טוֹרֵד אֶת אֲזָנָם, זֶה קוֹל נִסְתָּר/ שֶׁל מֶה שְׁעוֹמֵד לְהִתְחַלֵּל. וְהֵם שוֹמְעִים/ בְּיִרְאָה רַבָּה..."

וכדי לחולל את השינוי חייבים³: "...לצאת מעבר לכבוד ולציאות/ מן המקבל והחקי לא תמיד ירחק/ אבל בדרך-פֶּלַל יִצְטָרַךְ לְחַרְג/ מן החקים והפֶּלְלִים, יִתְרַחֵק/ מֵעֵבֶר לְנֶהֱגֵה הַקְּבוּעִי, הֲלֹא מִסְפֵּק. / יִלְמַד הַרְבֵּה מֵעֵנֵךְ - הַחוּשִׁים הַזֶּךְ/ וְלֹא יִרְתַּע גַּם מִפְּנֵי הַצֶּרֶךְ לְהֵרֵס..."

פתיחת מעגלי שיח לשאלות מרכזיות בחינוך

ראשיתו של הסיפור בשר החינוך שביקש להציב למערכת החינוך אתגר חינוכי הפורץ את גבולות המסגרת החינוכית, הרואה את הפוטנציאל של מערכת החינוך להשפיע על דמותה של החברה. ההזמנה לפתיחת מעגלי שיח הגיעה מתוך אמונה שאנשי חינוך הם בין המעצבים של פני החברה.

כתוצאה מכך נפתחו מעגלי שיחה סביב שאלות כמו: מהי למידה משמעותית? מהם תפקודי הלומד הנדרשים למאה ה-21? מהן דרכי הוראה מגוונות המאפשרות למידה רלוונטית ומשמעותית? איך עוברים ממופעים בודדים של למידה משמעותית למסגרת חינוכית המובילה למידה משמעותית? מהם הקשרים הקיימים בין הוראה, למידה והערכה? איך מרחיבים ומגוונים בדרכי הערכה? מהי מצוינות ערכית חברתית? מהו תפקידו של המוסד החינוכי בעיצוב פני

1 ספרו של הריסון אוון מייסד השיטה של המרחב הפתוח :

Owen, Harrison (2008). **Wave Rider: Leadership for High Performance in a Self-Organizing World**. Berrett-Koehler

2 "החכמים חשים בעומד להתחולל", קונסטנדינוס קוואפיס, כל השירים, תרגום יורם ברונובסקי, כרמל ירושלים, 1995.

3 "התחזקות", קונסטנדינוס קוואפיס, כל השירים, תרגום יורם ברונובסקי, כרמל ירושלים, 1995.

החברה? איך מעמיקים ומרחיבים את המפגש חינוכי בין מורים לתלמידים? מה הקשר בין חינוך הממוקד בערכים לחינוך לחיים משמעותיים? ועוד.

מעגלי השיח השונים שנפתחו היוו דגם ללמידה המבוססת על ערך, על מעורבות ועל רלוונטיות. מעגלים אלה חידדו את התובנה שלמידה מתרחשת בעיקר בתוך יחסים, ושהמפגש האנושי עם שונות, באופן השובר הירארכיות, מאפשר להתבונן על המושגים המוכרים מזוויות חדשות. השיח במעגלים אלה הזמין את השותפים להדהד סוגיות המועלות במעגל דרך התנסותם האישית, או כמו שמתאר דוד אבידן בשירו "לרדת לעלות"⁴ את ההבדל בין להבין דבר לבין להגיע אליו: "קדם כל לא לרדת לסוף-דבר, אלא לעלות אליו. / ואחר-כך לא לגעת בדבר עצמו, אלא לגעת בעצמו. / למראה הדבר הגדול הזהיר למעלה. / ואחר כך לא לסלוח לעצמו על ההחטאה".

ליצור ולחדש במוכר ובמובן מאליו

מעגלי שיח שנפתחו בשנה זו בנושא של למידה משמעותית הפגישו בין חולמים שפגשו מחדש את התשוקה שקיימת בהוראה ובחינוך, לבין המתנגדים שראו בהזמנה חוסר אמון בעשייה החינוכית שלהם בעבר ובהווה.

מפגשים אלה זימנו שיח בין קולות שונים: אלה שחשבו ששיח על למידה מתחיל יום יום מחדש

וראו הזמנה זו כמנוסחת בלשוננו של ישראל אלירז⁵: "...לחיות בתוך הפתעה/ לא להיות מפתע/ לך הכר יותר/ יותר/ את המכר לך/ גלה. עבד בקרבת הדברים הנעים.", ואחרים שטענו ששם התכנית "ישראל עולה כיתה – עוברים ללמידה משמעותית" מפחית מערכה של העשייה שלהם לאורך השנים.

מעגלים אלה היו טעונים בעוצמות רגשיות של משיכה מול דחייה, תשוקה והתלהבות מול כעס ועלבון. אך בעיקר זימנו מעגלים אלה את המשתתפים להיפגש שוב עם מושגים מוכרים, כמו: למידה משמעותית, תפקודי לומד, הוראה, הערכה, חיים משמעותיים, פיתוח מקצועי, אוטונומיה, מנהיגות פדגוגית וגמישות פדגוגית, ואפשרו להתבונן בהם מזוויות חדשות ולברר מה הם רוצים לשמר ומה הם רוצים לשנות.

כדי להתניע את התהליך נפגשו השר והמנכ"לית עם גורמים שונים במטה ובשדה, בהם מנהלי מנהלים ואגפים במטה המשרד, מפקחים, מנהלי מסגרות חינוך, מחנכים, מועצת תלמידים במחוזות, מנהלי מחלקות חינוך, ארגוני מורים, ראשי אוניברסיטאות ומכללות ומומחים בתחום, השמיעו את החזון והציגו את קווי המתאר של התכנית.

בשונה מרפורמות מבניות (ועדת "זוברת", "אופק חדש", "עוז לתמורה") הרפורמה שהוצגה מתמקדת במתרחש מאחורי דלת הכיתה ועוסקת בהתאמת הלמידה למאה ה-21. השנה הראשונה הוכרזה כשנה של למידה, שנה של רתימת השותפים במסגרות החינוך, שנה של פתיחת מעגלי שיח ארציים ומקומיים ושל חיפוש הדרך לחולל את הרעיונות שהוצגו. ברמת המטה הייתה זו שנה של מפגשים בין היחידות, של מיפוי הידע והנכסים הקיימים ביחידות לקידום התהליך, של הגדרת מושגים, של בחינה מחדש של דרכי ההערכה, של עצירת המיצ"ב לשנה ובחינתו מחדש, של כתיבת תכנית חדשה להיבחנות בבגרות ושל כתיבת מסמך עבודה "אבני דרך ללמידה משמעותית".

את רתימת השותפים הרבים למהלך ניתן לדמות להצעתו של אנטואן דה סנט אכזופרי לאופן שבו בונים ספינה⁶: "איך בונים ספינה? אוספים אנשים ונוטעים בהם את האהבה והכמיהה לים הרחב הגדול האינסופי, ולא אוספים אנשים ואומרים להם לאסוף עצים להכין תכניות ולבנות ספינה".

4 דוד אבידן (1985). "לרדת לעלות", ספר האפשרויות, שירים וכו', כתר.

5 ישראל אלירז (1980–2010). "הדבר עליו אני מדבר כאן", דברים דחופים, מבחר שירים, הוצאת הקיבוץ המאוחד.

6 "איך בונים ספינה" מתוך ויקיצוטוט, מאגר הציטוטים החופשיים מתוך היצירה מיוחס.

הקשבה לסיפורים פורצי דרך בלמידה משמעותית

נחלק מתהליך הלמידה היה ברור שהשדה כבר התחיל להוביל תכניות המיישמות למידה משמעותית ושקיימים כבר יישומים שונים לפרקטיקות פדגוגיות חדשניות ופורצות דרך בתחום זה. מטה המשרד קרא לגופים שונים, בתוך המערכת ומחוצה לה, להציג את הפרקטיקות השונות שפיתחו ללמידה משמעותית כדי להוקירן וללמוד מהן, וכן לבחון את החסמים שהמערכת מציבה להן. מהלך זה נקרא "למידה מכוחות חלוץ". כוחות החלוץ שיקפו את השינוי שמערכת החינוך רוצה לחולל במסגרות החינוך. בחינוך העל יסודי התמקדה העבודה בדרכי הערכה חלופיות. זו הייתה הזמנה להתבונן בראשונות ולבחור אם ללכת אחריה.

קליידוסקופ של נקודות ראות - חיזוק החיבורים והשותפויות בין גופים במטה ובמחוזות לכתיבת תכנית אסטרטגית

תהליך התכנון פגש מציאות של גופים שונים במטה המפתחים יוזמות בתחומים משיקים עם קשרים רופפים ביניהם. ההזמנה לכתיבה משותפת של התכנית האסטרטגית יצרה צעד משמעותי בעבודה מסונכרנת של המנהלים והאגפים במשרד ובינם לבין השדה.

שינוי נוסף חל בתהליך כתיבת תכניות העבודה של המשרד. בתחילת הדרך הוצגו בפני המנהלים, האגפים והמחוזות מטרות ויעדים, וכל גורם כתב משימות למימוש היעד. האוסף הרב של המשימות מנע אפשרות לראות את הסיפור השלם מעבר לאוסף המשימות המרכיבות אותו.

בשנה זו, בזכות המהלך הארגוני של כתיבה משותפת, נכתבו יחד המשימות שתורגמו למתנ"ה בתכלול של אגפי הגיל. הכתיבה המשותפת של כלל השותפים – אגפי מטה, פיקוח במחוזות ומנהלי מוסדות חינוך – אפשרה את כתיבת התכנית האסטרטגית מתוך קליידוסקופ של נקודות ראות ויצרה דיאלוגים בין מציאות רצויה למציאות אפשרית, בין הנחיה לאוטונומיה, בין חובה לבחירה.

את האפשרות ללמוד על נושא תוך השמעת הקולות המייצגים זוויות ראייה שונות מתאר דן פגיס בשירו "שיחה"7
 המתאר לימוד על האורן: "אַרְבֵּעָה שׁוֹחָחוּ עַל הָאֵרֶן. / אֶחָד הִגְדִיר אוֹתוֹ לְפִי הַסּוּג, הַמִּין וְהָדָן. / אֶחָד עָמַד עַל
 מְגֻרְעוֹתָיו בְּתַעֲשִׂית הַקְּרָשִׁים. / אֶחָד צִטֵּט שִׁירִים עַל אֶרְנִים בְּכָל מִיַּי שְׁפוֹת. / אֶחָד הִכָּה שֶׁרֶשׁ, הוֹשִׁיט עֲנָפִים
 וְרָשָׁשׁ."

יש נביא בעירו - לסמוך על הכוחות הפנימיים שיובילו תכנון אסטרטגי

בעבודה משותפת של השר והמנכ"לית התכנס אלכסון ראשוני של גופי המטה, מנהלי המחוזות ונציגי פיקוח במחוזות, לשלוש קבוצות עבודה על פי שלוש המטרות שנוסחו על ידי צוות התכנון. הקבוצות ניסחו את היעדים של כל מטרה. בשנה השנייה הונחה התהליך על ידי אגף תכנון ואסטרטגיה שהוקם במשרד.

בכל שלבי התהליך נעשתה ההובלה על ידי המנהיגות הבכירה של המשרד ולא על ידי גופים חיצוניים לו. מהלך זה הוא הבעת אמון בכוחו של המשרד להוביל שינוי.

כל מטרה תוכללה על ידי שני מנהלי מינהלים. כל קבוצה יצרה אלכסון של בעלי תפקידים – מטה מחוז, מוסדות חינוך. תהליך זה ביקש ללכוד את חוכמת ההמונים ולתרגמו לניסוח תוצאות, לכתיבת משימות אסטרטגיות, לכתיבת משימות תומכות, לקביעת מדדי תפוקה להערכה ולבקרה.

תהליך שיקף מעבר מניהול מוטה תשומות לניהול מוטה תוצאות, מעבודה נפרדת של יחידות ליצירת חיבורים ושותפויות בין גורמים שונים.

7 פגיס דן (1991). "שיחה", בתוך "כל השירים", הוצאת הקיבוץ המאוחד.

המטרה המרכזית של קבוצות התכנון הייתה להוביל שינוי באמצעות תרבות ארגונית המקדמת למידה משמעותית ומצוינות חברתית, ולא כמופעים בודדים שיוצרים תמונה של כאילו, אך לא יובילו שינוי אמתי במסגרות החינוך.

התנועה שאפיינה את העבודה בקבוצות הייתה תנועה בין פתיחה להתכנסות. בכל שלב נפתח מרחב לשיח פתוח, והתובנות התכנסו להחלטות שאושרו על ידי מנכ"לית המשרד והנהלת המשרד. כך התנהלה העבודה בניסוח התוצאות, בניסוח המשימות האסטרטגיות ובכתיבת המתנ"ה.

ההובלה על ידי המנהיגות הפנימית אתגרה את הביטוי השכיח של "אין נביא בעירו" והפכה אותו לתובנה שרק נביא בעירו יכול להוביל תהליך לאורך זמן. תהליך עבודה זה אפשר לאנשי החינוך להוציא לאור מעושר הרעיונות תכנית סדורה, ובלשונו של ישראל אלירז⁸: "...וְאָנוּ עִם קו הָהָר / הַמוֹבִיל אֶת הָאוֹר / הַחוֹזֵר וּמוֹבִיל דְּבָרִים / שְׁאָנוּ מִבֵּיטִים בָּהֶם וּמְסִיעִים לָהֶם לְהוֹלִיד".

סיפור בתוך סיפור - דיאלוג בין מטרות ומשימות

שלוש מטרות הובילו את כתיבת התכנית האסטרטגית. שתי המטרות הראשונות – קידום למידה עדכנית שתזמן מפגש משמעותי ותוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצוינות (1) וחיזוק החינוך למצוינות ערכית ואזרחית (2) – מוקדו ונכתבו מנקודת המבט של המוסד החינוכי.

המטרה השלישית – חיזוק מעמדו ויכולתו של החינוך הציבורי לתת מענה מיטבי לכלל החברה הישראלית מהווה במידה מסוימת תשתית התומכת במטרות 1-2. שתי המטרות הראשונות מהוות בסיס לכתיבת המתנ"ה, והסיפור הארגוני מתמקד בהן.

העבודה בנפרד על ידי מתכללים שונים על שתי המטרות הממוקדות במוסד החינוכי יצרה שיח גלוי וסמוי על מקומן של מטרות אלה בעבודת מוסדות החינוך: האם אלה מטרות מתחרות על זמן הצוות, או האם הן משלימות בשיח שבין הוראה לחינוך? כדי להתמודד עם הפיצול הקלאסי שנוהגים ליצור בין שתי המטרות, מוצע להתבונן בהן כדיאלוג בין דמות לרקע, כשתי משימות הקשורות ביניהן והמוציאות לאור אחת את השנייה.

בקריאת התוצאות והמשימות של שתי המטרות ראינו שהן יוצרות שלם הגדול יותר מהמטרות המרכיבות אותו. בניסיון לאשכל כשלושים משימות אסטרטגיות לקטגוריות מוצעות חמש קטגוריות שיכולות לשמש מחוון לבניית התכנית של המוסד החינוכי לשתי המטרות. לדוגמה, מהם המבנים המערכתיים שצריך לייצר כדי להנכיח את העבודה על כל אחת מהמטרות? מהם תהליכי ההוראה, הלמידה והערכה המתאימים לכל אחת מהמטרות? אילו תכנים ייבחרו מתכנית הלימודים? מהו הפיתוח המקצועי שנדרש מהצוות החינוכי? איזה שיח מייצרת העבודה על המטרה עם הקהילה של המוסד החינוכי ועם המורשת הייחודית של אוכלוסיית הלומדים בו? בכל אחת מהקטגוריות ניתן לשאול מהם המושגים, הערכים, הכישורים, הידע והדילמות שנרצה לכלול בעבודה על מטרות אלה.

בין הקטגוריות השונות מתנהלים דיאלוגים, מתוכם יכולים להיווצר אין ספור סיפורים של למידה משמעותית וחינוך לחיים משמעותיים. הבחירה של המשימות המובילות מבטאת את התפיסה וההמשגה של החזון ואת הדרך למימושו על בסיס ניתוח ומיפוי החוזקות והחולשות של המוסד החינוכי ביחס אל היעד.

לנהל את הרוח - לייצר נתיבים לרוח ולנהל אותם

ההחלטה להחזיר לדיון את השאלות המהותיות על מהו חינוך, מהי למידה, מהם חיים משמעותיים מחדדת את תפקידה של מערכת החינוך במאה ה-21. מיטיבה לתאר משימה זו המשוררת ויסלבה שימבורסקה בשירה "כף יד"⁹:

8 ישראל אלירז (1980-2010). "צבעים כמו ציפורים", דברים דחופים, מבחר שירים הוצאת הקיבוץ המאוחד.

9 ויסלבה שימבורסקה (2011). "כף יד", בתוך "רגע", מבחר שירים, כרמל.

"עֲשֵׂרִים וְשִׁבְעַת עֲצָמוֹת, / שְׁלוֹשִׁים וְחֲמֵשֶׁה שְׁרִירִים, / קְרוֹב לְאַלְפִים תְּאֵי עֲצָבִים / יֵשׁ בְּכָל כְּרִית שֶׁל אֶצְבְּעוֹתֵינוּ-הַחֲמֵשׁ. / הֲרִי זֶה דֵי הוֹתֵר, / כְּדֵי לְכַתֵּב אֶת "מִין קִמְפִּי" אוֹ אֶת "פּוֹ הַדָּב"."

הרוח, ההשראה שמשמעותה שזורה לאורך הפרקים הקודמים, מונעת מתוך הצורך של מערכת החינוך להתאים את עצמה לחברה משתנה, ללמידה לאורך החיים, לחיים משמעותיים, לתפקודי לומד במאה ה-21, למציונות ערכית וחברתית. רוח הרואה את מקומו והשפעתו של המוסד החינוכי מעבר לקווי המתאר הפיזיים שלו. רוח שחרתה על דגלה מהלכים של "מחנכים מסביב לשעון", ה"אחר הוא אני", קידום למידה משמעותית. רוח המבקשת לראות בחינוך משפיע על דמותה של החברה הישראלית.

"לנהל את הרוח" זו הדרך שנבחרה לניהול התהליך כולו ושמושפעת מאופייה של מנהיגות לאור תפיסות של מורכבות.

להנהיג את הרוח משמעו ויתור על ניהול ממורכז, מעבר ממיקוד בסדר מוכתב מלמעלה, מתכנון יתר אל מתן מקום להתארגנות עצמית, להתהוות של רעיונות, של תהליכים. דרך זו מאופיינת בהתחקות אחר דברים הנמצאים בתנועה, בחיפוש אחר חיבורים, הקשרים, הפתעות במרחבים הפחות נשלטים, בהכנסת שונות לשיח שתרחיב את הפרספקטיבות. הבחירה בדרך זו היא מתן אמון במערכת, מתן אוטונומיה וגמישות למסגרות בדרך שבהן הן בוחרות להוביל את השינוי.

תפקידה המרכזי של המנהיגות בדרך זו היא לתת השראה, ליצור נתיבים לרוח, ליצור תנאים תומכים ולנהל אותם. תהליכים אלה ראוי שיהיו מקבילים בכל הרמות ממטה דרך המחוז ועד למסגרת החינוכית.

המעבר אל יצירה, תכנון ופיתוח של התכנית הבית-ספרית על ידי באי המוסד החינוכי דורש בלשונו של נתן זך את ההשראה והאומץ להיות שם גם במצבים של אי וודאות¹⁰: **כְּשֶׁבְּדִידוֹת אֵינָה פְּחַד / נוֹלֶדֶת שִׁירָה / כְּשֶׁהֵיֵד אֵינָה רוֹעֵדֶת / כְּשֶׁהֲגֵרוֹן אֵינוֹ מִתְּפֹאֵץ לַמַּחְשָׁבָה / שִׁירָה"**

המנהיגות הדרך ליצירת יוצרים לדרך - למה לספר את הסיפור הארגוני?

הסיפור מספר את החוויה של אלה שהשתתפו בכתיבת התכנית האסטרטגית ומספק הצצה אל מאחורי הקלעים של העבודה שכללה התחברות להשראה, לחלומות ולאני המקצועי. ניסינו לרקום מכל החלומות מתווה שנראה לנו שיכול להניע את השינוי במערכת. תהליך כתיבת התכנית האסטרטגית הסתיים. נעת מתחיל תהליך חדש במסגרות החינוך בכתיבת הסיפורים הארגוניים שלהם. יש מסגרות שיבחרו לאמץ את השלם שיצרנו, יש שיעדיפו להשתמש בו כהשראה וליצור מחדש.

בכל מקרה כדאי לא לוותר על תהליך היצירה משותף של כל באי בית הספר,

כי משירת העשבים נעשה ניגונו של הרועה בלשונו של רבי נחמן מברסלב¹¹: **"דַּע לָךְ כִּי כָל רוֹעֵה וְרוֹעֵה יֵשׁ לוֹ נְגוֹן מִיּוֹחַד, / לְפִי הָעֵשְׂבִים וְלְפִי הַמָּקוֹם שֶׁהוּא רוֹעֵה שָׁם, / כִּי כָל עֵשֶׂב וְעֵשֶׂב יֵשׁ לוֹ שִׁירָה, וּמְשִׁירַת הָעֵשְׂבִים נִעֲשֶׂה נְגוֹן שֶׁל רוֹעֵה"**

10 זך נתן (תשכ"ו, 1966). "כשבדידות אינה פחד", כל החלב והדבש: שירים. תל-אביב: עם עובד.

11 רבי נחמן מברסלב "משירת העשבים".

דבר מנהלת האגף לחינוך על יסודי - דסי בארי

"כמעט כל דבר בעולם הוא חדש, חדש להפליא. איננו יכולים להרשות לעצמנו להפסיק ללמוד, או לבלום את הסקרנות שלנו נוכח דברים חדשים, או לאבד את הענווה שלנו נוכח מצבים חדשים"

אלינור רוזוולט

עמיתי המפקחים והמנהלים בחינוך העל יסודי,

בפתחה של שנת הלימודים תשע"ז לאחר שנה מרגשת בה החל תהליך שינוי משמעותי במערכת החינוך הן בתפיסת ההוראה, הלמידה והערכה והן בארגון הלימודים, אנו נכנסים לשנה השנייה בה פועלת התכנית "למידה משמעותית" מעט יותר מנוסים אך עם עוד מקום רב לחדש.

במערכת יש הזדמנויות רבות לשלב בין החזון הבית ספרי לעבודת ההוראה היום יומית ויש מקום רב לביטוי אישי של בית הספר כקהילה ושל כל מורה על חזקותיו, שאיפותיו וחלומותיו. הלמידה המשמעותית מאפשרת לנו חיזוק המצוינות וההצטיינות של כל תלמיד בהתאם לסגנון הלמידה שלו, תחומי העניין שלו וכישרונותיו המיוחדים רק לו. היא מאפשרת לנו כמורים ללמוד כל יום מחדש עם תלמידנו ועל עצמינו.

בשנת הלימודים הזו אני מאמינה שנדע לנצל איכויות אלו של המורים ושל התלמידים טוב יותר במסגרת האוטונומיה הבית ספרית, נדע להשתמש טוב יותר במשאבי הרפורמות "אופק חדש" ו"עוז לתמורה" לשם קידום הלמידה המשמעותית ועם זאת נמשיך ללמוד ולהתפתח מקצועית.

מארח המתנ"ה שלפניכם מאפשר ארגון מושכל של מערך הלמידה בבית הספר בהתייחס לתכנית האסטרטגית של משרד החינוך. הוא מאפשר פיתוח יוזמות בבית הספר ובקהילה ויישום עצמי תוך מתן מענה למטרות שהוגדרו על ידי המשרד.

במארח זה תמצאו מגוון מיומנויות, דרכי ההערכה חלופיות וכלים ולאילו תוכלו להוסיף תכנים המגדירים את הייחודיות של בית הספר שלכם.

אני סמוכה ובטוחה כי גם השנה הבאה עלינו לטובה תהיה שנה מרגשת ומרתקת שבה נמשיך לחלום ולהתחדש.

אני קמה בכל בוקר בתחושה של זכות, זכות השליחות המיוחדת בעת הזאת דווקא בגיל המשמעותי כל כך של החינוך העל יסודי. אני מודה לכולכם מתוך הערכה עמוקה על שהנכם, מנהלי בתי הספר, אתם המובילים של העשייה הנפלאה הזאת כולה.

באיחולים לעשייה משמעותית

שלכם, דסי בארי.

פרק א'

היעדים למוסדות החינוך

פרק א' - היעדים למוסדות החינוך

מטרה א': קידום למידה משמעותית ועדכנית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמציאות

קידום הישגים לימודיים בדגש על פיתוח תפקודי לומד המותאמים למאה ה-21 (אסטרטגיות חשיבה מסדר גבוה, הבנה מעמיקה, יכולת עבודה בצוות, תחושת מסוגלות ויכולת ניהול עצמי של התלמיד)

יעד 2 -

1. לתכנן וליישם תהליכי הוראה-למידה מגוונים וחדשניים המפתחים והמטמיעים תפקודי לומד

תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- התלמיד מתנסה בכלל תפקודי הלמידה המותאמים למאה ה-21 ומציג שיפור משמעותי בלפחות שלושה מהם (יעד 2)
- צוות החינוך מומחה בתחום הדעת ובפדגוגיה גנרית ומחויב להתפתחותו המקצועית המתמקדת בשיפור תהליכי הוראה אפקטיביים (יעדים 2, 3)
- המוסד החינוכי מעניק מענה דיפרנציאלי ומיטבי לכל תלמיד על פי צרכיו ומקדם שוויון הזדמנויות תוך קיום תהליכי איתור, טיפול ומתן מענה לתלמידים על כל הרצף ההתנהגותי והלימודי (יעדים 2, 5, 6)

משימות מומלצות

1. למפות את תפקודי הלומדים לצורך כתיבת תכנית פעולה לקידומם.
2. לבנות סביבות למידה פורצות זמן ומקום המאפשרות חיזוק תפקודי הלומד.
3. לקיים פיתוח מקצועי בגיוון דרכי הוראה חדשניות כחלק משגרת העבודה בבית הספר.
4. להתאים את מערכת השעות הבית ספרית בכלל היבטיה לקידום למידה משמעותית ולתפיסה החינוכית של ביה"ס.
5. לבנות יחידות הוראה בכלל תחומי הדעת המתייחסות לרכיבים הבאים: שיטות הוראה, סביבות למידה, דרכי הערכה, המכוונות לפיתוח תפקודי לומד.

תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. קיום תכנית עבודה בית ספרית המכוונת להטמעת תפקודי לומד והכוללת משימות התארגנות ספציפיות לקידום	תהליכי הערכה מחוזיים
2. א. לפחות מחצית מהמורים מיישמים דרכי הוראה מגוונות לפיתוח תפקודי לומד ב. לפחות מחצית מהתלמידים מתנסים במגוון דרכי הוראה ולמידה המותאמים לתפקודי לומד	תהליכי הערכה ארציים
3. תכנית או פעולה אחת פורצת זמן או מקום בחמישה תחומי דעת לאורך השנה	תהליכי הערכה מחוזיים
4. עלייה בשיעור המורים המשתתפים במפגשי פיתוח מקצועי המוקדשים לקידום תפקודי לומד	תהליכי הערכה מחוזיים

חומרים וכלים

[מחונ-נט](#)
[מבדק עמי"ת](#)
[הל"ל](#)

[כלים משלובים בהערכה בשעה הפרטנית מתכנון ליישום](#)
[אבני דרך ללמידה משמעותית](#)
[דוגמאות למבחני מיצ"ב](#)

קידום למידה משמעותית ועדכנית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצוינות התאמת תכניות הלימודים, מערכי הערכה ומדידה, תפיסת ההוראה, ההכשרה, ההתמחות והפיתוח המקצועי לתפיסת הלמידה המשמעותית

מטרה א
יעד 3 -

2. ליישם דרכי הערכה מגוונות המכוונות להערכת כלל תפקודי הלומד

תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- התלמיד מתנסה בכלל תפקודי הלמידה המותאמים למאה ה-21 ומציג שיפור משמעותי בלפחות שלושה מהם (יעד 2)
- צוות החינוך מומחה בתחום הדעת ובפדגוגיה גנרית ומחויב להתפתחותו המקצועית המתמקדת בשיפור תהליכי ההוראה אפקטיביים (יעדים 2, 3)
- המוסד החינוכי מקיים תרבות של למידה והתפתחות הכוללת פיתוח מקצועי פנים בית ספרי מגוון ואיכותי, פיתוח תפיסות פדגוגיות חדשניות ותהליכי הערכה עצמית אודות איכות ואפקטיביות תהליכי ההוראה והלמידה ועבודת הצוות החינוכי (יעדים 3, 9, 12)

משימות מומלצות

1. למנות רכז הערכה בית ספרי ולמסד את תפקידו.
2. ליישם מגוון כלים ודרכים להערכה בהלימה למטרות ולדרכי ההוראה.
3. לתכנן תהליכי הערכה על הפעילויות החברתיות והארגוניות המתקיימות בבית הספר.
4. לבנות מסד נתונים פדגוגי וארגוני שיהווה תשתית להערכת תפקודי לומד.

תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. בכל כיתה מבוצע פעמיים בשנה תהליך להערכת תפקודי לומד באמצעות כלי או תהליך חדש	תהליכי הערכה פנים בית ספריים
2. קיום מסד נתונים עדכני ופעיל של נתוני הערכה	תהליכי הערכה מחוזיים
3. 10% מתלמידי בית הספר ניגשים לעבודת גמר	תהליכי הערכה מחוזיים
4. תכנית הערכה חלופית לפחות בשלושה תחומי דעת	תהליכי הערכה פנים בית ספריים

חומרים וכלים

[מיצ"ב](#)

[מתן משוב](#)

[מנב"ס](#)

[חלופות בהערכת הישגים](#)

נתונים המופיעים בתכנת משוב בה משתמש ביה"ס

י"ס/א

קידום למידה משמעותית ועדכנית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצוינות
קידום הישגים לימודיים בדגש על פיתוח תפקודי לומד המותאמים למאה ה-21
(אסטרטגיות חשיבה מסדר גבוה, הבנה מעמיקה, יכולת עבודה בצוות, תחושת מסוגלות ויכולת
ניהול עצמי של התלמיד)

מטרה א
יעד 2 -

3. לקדם הישגי תלמידים בשפת אם ולפתח אוריינות דיגיטאלית כבסיס לכלל תחומי הדעת

תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- התלמיד מתנסה בכלל תפקודי הלמידה המותאמים למאה ה-21 ומציג שיפור משמעותי בלפחות שלושה מהם (יעד 2)
- התלמיד מממש כישוריו והישגיו הלימודיים והחברתיים בצורה מיטבית (יעדים 2, 6)
- המוסד החינוכי משלב מגוון מרחבי למידה פיסיים ווירטואליים המאפשרים למידה משמעותית (יעדים 2, 13)

משימות מומלצות

1. לבנות צוותי עבודה חוצי מקצועות לכתובת תכניות עבודה פדגוגיות.
2. לבסס מיומנויות הדרושות ללומד עצמאי בתחום שפת האם בסביבה הדיגיטאלית.
3. לשלב מטלות הבעה בעל פה בשפת אם בתחומי הדעת השונים.
4. לשלב פדגוגיה דיגיטאלית בדרכי ההוראה.
5. לפתח מרחב למידה וירטואלי בו תתאפשר למידת עמיתים.

תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. יש שילוב של אמצעים דיגיטאליים בתכנית הלימודים במקצועות עתירי מלל	תהליכי הערכה מחוזיים
2. קיומו של מערך מטלות בשפת אם בהן משולבת אוריינות דיגיטאלית	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר
3. קיומו של מאגר שיעורים מקוונים בשפת אם	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר
4. מתקיים ניצול מיטבי ורציף של סביבות לימוד מתקשבות בבית-הספר	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר

חומרים וכלים

- [הכלי לבניית תכנית עבודה - בבנייה](#)
- [מאפייני לומד - אבני דרך ללמידה משמעותית](#)
- [מאגר המשימות](#)
- [הענן החינוכי](#)
- [שלהב"ת](#)
- [כלים ניהוליים בראי החינוך העל יסודי](#)

חזרה לתוכן העניינים

י"ס/א

מטרה א
יעד 3 -
קידום למידה משמעותית ועדכנית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצוינות התאמת תכניות הלימודים, מערכי הערכה ומדידה, תפיסת ההוראה, ההכשרה, ההתמחות והפיתוח המקצועי לתפיסת הלמידה המשמעותית

4. למסד מסגרות מגוונות המזמנות לתלמיד הרחבת ההשכלה הכללית במגוון רחב של תחומי דעת

תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- התלמיד רואה בהשכלה ערך, רחב אופקים ובעל בסיס ידע בתחומי הדעת הנלמדים ובמושגי יסוד תרבותיים והיסטוריים (יעדים 2, 7, 10, 11)
- התלמיד חדור תחושת סיפוק ושייכות חברתית ואקדמית למוסד החינוכי ורואה בו מקום הנותן מענה הוליסטי ומותאם לצרכיו המגוונים ומשמעות לחייו (יעדים 2, 5, 8)
- צוות החינוך מטפח סביבה לימודית דינמית, מאתגרת אינטלקטואלית ומסקרנת תוך שילוב טכנולוגיות מתקדמות (יעדים 2, 11)

משימות מומלצות

1. מיסוד מפגשי למידה של קהילות בית הספר בשגרת בית הספר תוך מתן אפשרות ללומדים לבחור את הנושאים בהם יועמק הידע.
2. לבצע תהליכי הוראה ולמידה בין תחומיים.
3. ליצור שותפויות לימודיות עם גורמי חוץ כך שהלמידה תורחב ותהפוך רלוונטית לעולמו של הלומד.
4. שימוש באמצעים מתוקשבים להנגשת מידע כללי וידע עולם על בסיס קבוע.

תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. ניתנות לפחות 3 הזדמנויות בשנה שבהן מתאפשר לכל תלמיד מפגש עם גילויים שונים של השכלה כללית	תהליכי הערכה מחוזיים
2. לכל תלמיד ניתנת לפחות הזדמנות אחת בשנה להתנסות בלמידה רב תחומית	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר

חומרים וכלים

- [בשבילנו](#)
- [תכנית הליבה לחינוך חברתי לכיתות ז-י"ב](#)
- [התכנית "התפתחות אישית ומעורבות חברתית"](#)
- [גיליונות על סדר היום](#)
- [התכנית "ערכים בסמל, בטקס ובחג"](#)
- [התפיסה המערכתית "הנוער בוחר ערך כדרך"](#)
- [תכניות לימודים להשכלה כללית בתחומי הדעת](#)
- [מאגר התכניות להשכלה כללית](#)

י"ס/א

קידום למידה משמעותית ועדכנית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצוינות קידום הישגים לימודיים בדגש על פיתוח תפקודי לומד המותאמים למאה ה-21 (אסטרטגיות חשיבה מסדר גבוה, הבנה מעמיקה, יכולת עבודה בצוות, תחושת מסוגלות ויכולת ניהול עצמי של התלמיד)

מטרה א
יעד 2 -

5. לקדם ולטפח תרבות של מצוינות ברמה האישית, הקבוצתית והבית ספרית

תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- התלמיד מתנסה בכלל תפקודי הלמידה המותאמים למאה ה-21 ומציג שיפור משמעותי בלפחות שלושה מהם (יעד 2)
- התלמיד מממש כישוריו והישגיו הלימודיים והחברתיים בצורה מיטבית (יעדים 2, 6)
- צוות החינוך מאמין ביכולותיהם של תלמידיו ולוקח אחריות אישית לקידומם כפרטים וקבוצה תוך קיום קשר משמעותי ודיאלוג מתמיד עם התלמידים (יעדים 5, 8)

משימות מומלצות

1. לאתר חוזקות של כל תלמיד.
2. לאפשר התקדמות תלמידים בתחומי החוזק האישיים תוך הצבת יעדים מוגדרים.
3. להסדיר שגרות לטיפוח מצוינות אישית, קבוצתית ובית ספרית.
4. להשתמש בתכניות המקדמות מצוינות אישית ובית ספרית.

תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. קיום מסגרות בית ספריות וכיתתיות המאפשרות לכל תלמיד לפתח מצוינות בתחומים שונים	תהליכי הערכה מחוזיים
2. מתקיים שיח בין המחנך לכל תלמיד לפחות פעמיים בשנה להגדרה משותפת של יעדים לימודיים, חברתיים ואישיים ולמעקב אחר התקדמות התלמיד בהם	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר
3. עלייה במספר התלמידים בהקבצות גבוהות ומוגברות	תהליכי הערכה מחוזיים

חומרים וכלים

[מבחן עמי"ת לאיתור חוזקות קוגניטיביות אגף א' לחינוך על-יסודי](#)
ניתוח נתוני מיצ"ב

[המכחו"ל הניהולי - ריכוז וניתוח נתוני בית הספר](#)

[תכנית חאלום - חינוך אישי לצמיחה ולמנהיגות אגף א' לחינוך על-יסודי](#)
[שעות פרטניות ברפורמות "עוז לתמורה" ו"אופק חדש" אתר לחינוך על-יסודי](#)

[תכנית מול"א - מוכנות לאקדמיה אתר תכניות](#)

[חונכות וירטואלית אגף א' לחינוך על-יסודי](#)

[התיכון הווירטואלי אגף א' לחינוך על יסודי](#)

[ספרים ומאמרים בנושא מצטיינים ומחוננים](#)

[1. תכנית "אמירים"](#)

[2. מצוינות 2000](#)

[3. אתר התכניות](#)

חזרה לתוכן העניינים

קידום למידה משמעותית ועדכנית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצוינות קידום הישגים לימודיים בדגש על פיתוח תפקודי לומד המותאמים למאה ה-21 (אסטרטגיות חשיבה מסדר גבוה, הבנה מעמיקה, יכולת עבודה בצוות, תחושת מסוגלות ויכולת ניהול עצמי של התלמיד)

6. לאתר ולהעניק מענה מקצועי ודיפרנציאלי לתלמידים על כל הרצף ההתנהגותי והלימודי באופן המחזק והמטפח את עוצמותיהם

מהות המשימה ותיאורה

צוות בית הספר יפעל לפיתוח כלי הערכה ומיפוי התנהגותיים ולימודיים ברמת המוסד, הכיתה והתלמיד. בית הספר יפעל לקדם את תלמידיו בהתאם לעוצמותיהם בהתבסס על המיפוי, המשאבים והשגרות.

תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- התלמיד בעל תחושת מסוגלות עצמית, יכולת לוויסות התנהגויות ורגשות ופועל מתוך מודעות לנקודות החוזק והתורפה שלו (יעדים 4, 5)
- צוות החינוך מאמין ביכולותיהם של תלמידיו ולוקח אחריות אישית לקידום כפרטים וכקבוצה תוך קיום קשר משמעותי ודיאלוג מתמיד עם התלמידים (יעדים 5, 8)
- המוסד החינוכי מעניק מענה דיפרנציאלי ומיטבי לכל תלמיד עפ"י צרכיו ומקדם שוויון הזדמנויות תוך קיום תהליכי איתור, טיפול ומתן מענה לתלמידים על כל הרצף ההתנהגותי והלימודי (יעדים 2, 5, 6)

משימות מומלצות

1. לפתח ולבסס ידע וכלים פסיכו-פדגוגיים בעבודת הצוות החינוכי שיעניקו מענה רגשי, חברתי ולימודי לתלמידים.
2. לשלב כלי הערכה ומיפוי התנהגותיים ולימודיים בכתיבת תכנית עבודה כיתתית בהתבסס על נקודות החוזק של תלמידי הכיתה.
3. לכתוב בשיתוף התלמיד תכנית עבודה אישית שבה יוגדרו יעדים בהלימה לחוזקותיו (בחירת התלמידים תיעשה על פי שיקול הדעת של המורה בשיתוף יועץ בית-הספר).
4. לקבוע צמתים לבדיקת יעילות תכניות העבודה הכיתתיות והאישיות שבהן המחנך מתכלל ומנהל את התהליך ולעדכון.
5. ליצור מנגנונים המאפשרים ניידות תלמידים בין כיתות ומגמות כדי להצמיחם בהתאם לחוזקותיהם. לדוגמה: תלמיד כיתת מב"ר שיתנסה בלימוד במגמת תיאטרון.

תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. עלייה בשיעור המורים המשתתפים במפגשי פיתוח מקצועי לפיתוח מיומנויות הוראה דיפרנציאליות	תהליכי הערכה מחוזיים
2. בתכניות ההוראה של המורים יש ביטוי לדרכי הוראה דיפרנציאליות ולהיבטים פסיכופדגוגיים	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר
3. קיום תכנית עבודה אישית מתואמת לפחות ל- 30% מתלמידי הכיתה בשנה זו	תהליכי הערכה מחוזיים
4. מעקב אחר התקדמות תלמידים בהשגת יעדיהם האישיים בהתאם לתכנית האישית	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר

חומרים וכלים

[בחינות מיצ"ב פנימי וחיצוני](#)
[שאלון אח"מ](#)
[תכנית "פסיפס"](#)

חזרה לתוכן העניינים

[מיצוי ומצוינות](#)
[עתודה מדעית טכנולוגית](#)
[מבדק עמי"ת](#)

י"ס/א

מטרה א
יעד 1 -
יעד 3 -
קידום למידה משמעותית ועדכנית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצוינות
הבנייה משותפת של תפיסה פדגוגית כוללת של הלמידה המשמעותית
התאמת תכניות הלימודים, מערכי הערכה ומדידה, תפיסת ההוראה, ההכשרה, ההתמחות והפיתוח
המקצועי לתפיסת הלמידה המשמעותית

7. לבחון את החזון הבית ספרי לצורך עדכנו והתאמתו לתפיסות פדגוגיות וארגוניות התומכות בלמידה משמעותית תוך שיתוף באי בית הספר

בית הספר יקיים מסגרות פעולה קבועות ושיתופיות לבחינה ולעדכון התפיסות והעמדות הבאות לידי ביטוי בחזון הבית ספרי, לגיבוש דרכי פעולה להבניית תכניות לקידום למידה משמעותית וליישום הוראה ולמידה משמעותיות.

תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- המוסד החינוכי בעל חזון, ערכים מנחים ותכנית עבודה רב-שנתית וקובעת שגרות וסדירויות בתחום ההוראה, הלמידה וההערכה המשקפים תרבות של ניהול אוטונומי (יעדים 3, 9, 12)
- התלמיד חדור תחושת סיפוק ושייכות חברתית ואקדמית למוסד החינוכי ורואה בו מקום הנותן מענה הוליסטי ומותאם לצרכיו המגוונים ומשמעות לחייו (יעדים 2, 5, 8)
- צוות החינוך חש שותף לתפיסת הלמידה המשמעותית, שולט ברכיביה ועושה בה שימוש (יעדים 1, 2, 3)

משימות מומלצות

1. לקיים קבוצות שיח של מורים, הורים ותלמידים לבחינה ולעדכון של חזון בית הספר בהתאם לתפיסת הלמידה המשמעותית.
2. להציג את החזון לבעלי העניין הרלוונטיים (מפקח, נציגי בעלות, רשות החינוך).
3. לגבש צוות בית ספרי המופקד על תכלול היישום וההתאמה של החזון בלמידה המשמעותית.
4. ליצור מסגרות של בחירה ואוטונומיה במרחב הלמידה הבית ספרי למורים ולתלמידים.
5. למסד צוותי עבודה מקצועיים ובין מקצועיים לארגון הלמידה החדש ובהלימה לחזון ביה"ס.

תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. קיומו של חזון בית ספרי עדכני ומותאם לתפיסת הלמידה המשמעותית	תהליכי הערכה מחוזיים
2. נעשו פעולות משמעותיות ליישום החזון ולתרגומו לתהליכי העשייה הבית ספרית, לרבות הגדרת בעלי תפקידים הממונים על יישומו	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר
3. שיעור התלמידים והמורים המשתתפים בגיבוש החזון הבית ספרי	תהליכי הערכה פנימיים בבית הספר

חומרים וכלים

[דוחות מיצ"ב](#) | [כלים ניהוליים בראי החינוך על יסודי](#)

קידום למידה משמעותית ועדכנית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצוינות קידום הישגים לימודיים בדגש על פיתוח תפקודי לומד המותאמים למאה ה-21 (אסטרטגיות חשיבה מסדר גבוה, הבנה מעמיקה, יכולת עבודה בצוות, תחושת מסוגלות ויכולת ניהול עצמי של התלמיד) התאמת תכניות הלימודים, מערכי ההערכה והמדידה, תפיסת ההוראה, ההכשרה, ההתמחות והפיתוח המקצועי לתפיסת הלמידה המשמעותית

מטרה א
יעד 2 -
יעד 3 -

8. לקדם את התלמידים לשליטה בבסיס הידע ובמיומנויות הנדרשים בתכניות הלימודים לשם שיפור הישגיהם

🎯 תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- התלמיד מממש כישוריו והישגיו הלימודיים והחברתיים בצורה מיטבית (יעדים 2, 6)
- התלמיד חדור תחושת סיפוק ושייכות חברתית ואקדמית למוסד החינוכי ורואה בו מקום הנותן מענה הוליסטי ומותאם לצרכיו המגוונים ומשמעות לחייו (יעדים 2, 5, 8)
- צוות החינוך מומחה בתחום הדעת ובפדגוגיה גנרית ומחויב להתפתחותו המקצועית המתמקדת בשיפור תהליכי הוראה אפקטיביים (יעדים 2, 3)

🎯 משימות מומלצות

1. להכיר לעומק את תכניות הלימודים החדשות וההישגים המצופים בכל תחום דעת.
2. למפות תלמידים כבסיס לבניית תכנית עבודה בית ספרית באמצעות נתוני המכחול"ל הניהולי.
3. לבנות תכנית למידה אישית, קבוצתית, כיתתית בהתבסס על נתונים מתחומי הדעת השונים.
4. לבנות תכניות הוראה המבוססות על תכניות הלימודים תוך שימת דגש על קידום ועל גיוון דרכי הוראה והערכה לשם למידה.
5. לקיים פיתוח מקצועי של צוותי המורים בתחומי הדעת השונים.
6. להפעיל תכניות המקדמות הקניית מיומנות בתחומי הליב"ה מיצוי ומצוינות במתמטיקה, שלהב"ת בשפה, עתודה טכנולוגית במדעים ושימוש במבדק עמי"ת.

🎯 תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. קיום תכניות הוראה בית ספריות מעודכנות לתכניות הלימודים החדשות בכל תחומי הדעת	תהליכי הערכה פנימיים בבית ספר
2. מיפוי מבוסס נתונים של מצב התלמידים בתחומי הדעת ובניית תכנית פעולה	תהליכי הערכה פנימיים בבית ספר
3. קיום צומתי הערכה ובקרה להתקדמות התלמידים עפ"י תכניות העבודה הכיתתיות והאישיות (כמפורט במשימה 6)	תהליכי הערכה מחוזיים

🌟 חומרים וכלים

[ליב"ם](#)

[מחצית שלישית](#)

[בחינות מיצ"ב פנימיות מתוך מאגר באתר בשכבות הגיל השונות מידי שנה](#)

[מאגר התכניות - תפני"ת](#)

קידום למידה משמעותית ועדכנית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצוינות קידום הישגים לימודיים בדגש על פיתוח תפקודי לומד המותאמים למאה ה-21 (אסטרטגיות חשיבה מסדר גבוה, הבנה מעמיקה, יכולת עבודה בצוות, תחושת מסוגלות ויכולת ניהול עצמי של התלמיד)

9. לפתח אסטרטגיות למידה לתלמידים

🎯 תוצאה רצויה שהיעד מקדם

התלמיד מתנסה בכלל תפקודי הלמידה המותאמים למאה ה-21, ומציג שיפור משמעותי בלפחות שלושה מהם (יעד 2) צוות החינוך חש שותף לתפיסת הלמידה משמעותית, שולט ברכיביה ועושה בה שימוש (יעדים 1,2,3)

🎯 משימות מומלצות

1. להרחיב את הידע המקצועי של המורים אודות שימוש באסטרטגיות למידה בתחומי הדעת לצורך פיתוח תפקודי הלומד השונים.
2. לשלב אסטרטגיות למידה בתכניות ההוראה.

📋 תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. לפחות מחצית מהמורים השתתפו בתהליכי פיתוח מקצועי העוסקים בפיתוח אסטרטגיות למידה	תהליכי הערכה מחוזיים
2. כל מורה מזמן לתלמידיו מגוון התנסויות מתוכננות ורציפות, באסטרטגיות הלמידה הנדרשות להשגת היעדים המצופים בתכנית הלימודים	תהליכי הערכה פנים בית ספריים
3. עלייה במספר יחידות ההוראה בהן משולבות אסטרטגיות למידה בהלימה לתחום הדעת	תהליכי הערכה פנים בית ספריים

🌟 חומרים וכלים

[תמ"ה - כלי אבחון לקבלת תמונת המצב של הפרקטיקות הרווחות בפדגוגיה הבית ספרית ושל התהליכים הניהוליים המעצבים אותה, בתוך אתר אבני ראשה](#)

[נתיבים להוראה משמעותית](#)

[אסטרטגיות חשיבה מסדר גבוה](#)

[לב לדעת](#)

י"ס/א

מטרה א יעד 3 - קידום למידה משמעותית ועדכנית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצוינות. התאמת תכניות הלימודים, מערכי הערכה ומדידה, תפיסת ההוראה, ההכשרה, ההתמחות והפיתוח המקצועי לתפיסת הלמידה המשמעותית

10. לבנות תכנית עבודה בית ספרית הנתמכת בסדירויות אפקטיביות, המאפשרות קידום למידה משמעותית

תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- המוסד החינוכי בעל חזון, ערכים מנחים ותכנית עבודה רב-שנתית וקובעת שגרות וסדירויות בתחום ההוראה, הלמידה וההערכה המשקפים תרבות של ניהול אוטונומי (יעדים 3, 9, 12)
- המוסד החינוכי מצמיח מנהיגות, מסוגלות ושיפור מתמיד בקרב צוות החינוך בעזרת תרבות ארגונית מתאימה, מתן אמון במורים ושיתופם בהחלטות המרכזיות (יעדים 1, 3, 9)
- המוסד החינוכי מקיים תרבות של למידה והתפתחות הכוללת פיתוח מקצועי פנים בית ספרי מגוון ואיכותי, פיתוח תפיסות פדגוגיות חדשניות ותהליכי הערכה עצמית אודות איכות ואפקטיביות תהליכי ההוראה והלמידה ועבודת הצוות החינוכי (יעדים 3, 9, 12)

משימות מומלצות

1. לבצע אבחון ארגוני (פדגוגי, חברתי וארגוני) של המוסד החינוכי.
2. למפות את הסדירויות (מבנה מערכת השעות, לוח הצלצולים, ישיבות צוותים וכד') והמשאבים (משאבי כוח אדם, כספים, שעות תקן, מבנים וכד') הבית ספריים.
3. להתאים את הסדירויות והמשאבים כדי שיקדמו תרבות פדגוגית וארגונית התומכת בלמידה משמעותית.
4. לשתף את הצוות החינוכי של המוסד בבניית תכנית העבודה הבית ספרית בדגש על גמישות פדגוגית המקדמת למידה משמעותית (סדירויות ומשאבים).

תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. ביצוע תהליך אבחון ארגוני עצמי הממפה חוזקות וחולשות של המוסד החינוכי לצורך תכנון תכנית עבודה	תהליכי הערכה פנים בית ספריים
2. מתקיים תהליך הערכה של אפקטיביות הסדירויות ושל יישום המסקנות העולות ממנו	תהליכי הערכה פנים בית ספריים

חומרים

- [מיצבים אח"מ](#)
- [כלי אבחון ארגוניים \(כדוגמת SWAT ועוד\)](#)
- [כלי תכנון תקציביים \(רשותיים, ארגוניים\)](#)
- [אבני דרך ללמידה משמעותית](#)

קידום למידה משמעותית ועדכנית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצוינות התאמת תכניות הלימודים, מערכי הערכה ומדידה, תפיסת ההוראה, ההכשרה, ההתמחות והפיתוח המקצועי לתפיסת הלמידה המשמעותית

מטרה א
יעד 3 -

11. לחזק את מעמד בעלי התפקידים בביה"ס כסוכני שינוי לקידום ולמידה משמעותית

תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- המוסד החינוכי בעל חזון, ערכים מנחים ותכנית עבודה רב-שנתית וקובעת שגרות וסדירויות בתחום ההוראה, הלמידה וההערכה המשקפים תרבות של ניהול אוטונומי (יעדים 3, 9, 12)
- המוסד החינוכי מצמיח מנהיגות, מסוגלות ושיפור מתמיד בקרב צוות החינוך בעזרת תרבות ארגונית מתאימה, מתן אמון במורים ושיתופם בהחלטות המרכזיות (יעדים 1, 3, 9)
- המוסד החינוכי מקיים תרבות של למידה והתפתחות הכוללת פיתוח מקצועי פנים בית ספרי מגוון ואיכותי, פיתוח תפיסות פדגוגיות חדשניות ותהליכי הערכה עצמית אודות איכות ואפקטיביות תהליכי ההוראה והלמידה ועבודת הצוות החינוכי (יעדים 3, 9, 12)

משימות מומלצות

1. לבנות בשיתוף אנשי הצוות מסלול קידום מקצועי אישי.
2. לעדכן הגדרות בעלי תפקידים בבית הספר על סמך עקרונות הלמידה המשמעותית.
3. לעצב תרבות ארגונית המעודדת יוזמות, העצמה אישית ומנהיגות בבית הספר.
4. לשבץ אנשי צוות בפורומים של חשיבה, תכנון וצוותי עבודה במסגרת השעות התומכות.
5. לפתח תפקידים פנים מערכתיים: מורים מנטורים, מורים מובילים, מנגנוני הדרכה והערכה בית ספריים.

תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. תכנית העבודה הבית ספרית כוללת תכנון תהליכי התמחויות מותאמים לבעלי תפקידים מובילים	תהליכי הערכה מחוזיים
2. הגדרות תפקיד לבעלי תפקידים מרכזיים עודכנו ונבנו תכניות עבודה בהתאם להובלה ולהטמעת הלמידה המשמעותית (בפרט רכזי מקצוע ורכזים פדגוגיים)	תהליכי הערכה פנים בית ספריים

חומרים וכלים

[פרקטיקות לפיתוח מנהיגות בית ספרית](#)

י"ס/א

מטרה א יעד 3 - קידום למידה משמעותית ועדכנית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמציאות התאמת תכניות הלימודים, מערכי הערכה ומדידה, תפיסת ההוראה, ההכשרה, ההתמחות והפיתוח המקצועי לתפיסת הלמידה המשמעותית

12. ליצור מסגרות לטיפול ושיפור המסוגלות הקבוצתית של צוות בית הספר בהובלת תהליכי למידה משמעותית

תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- צוות החינוך מומחה בתחום הדעת ובפדגוגיה גנרית ומחויב להתפתחותו המקצועית המתמקדת בשיפור תהליכי הוראה אפקטיביים (יעדים 2, 3)
- המוסד החינוכי מצמיח מנהיגות, מסוגלות ושיפור מתמיד בקרב צוות החינוך בעזרת תרבות ארגונית מתאימה, מתן אמון במורים ושיתופם בהחלטות המרכזיות (יעדים 1, 3, 9)
- המוסד החינוכי מקיים תרבות של למידה והתפתחות הכוללת פיתוח מקצועי פנים בית ספרי מגוון ואיכותי, פיתוח תפיסות פדגוגיות חדשניות ותהליכי הערכה עצמית אודות איכות ואפקטיביות תהליכי ההוראה והלמידה ועבודת הצוות החינוכי (יעדים 3, 9, 12)

משימות מומלצות

1. למפות את יכולות הצוות בהובלת תהליכי הוראה ולמידה משמעותית (תיאוריה ומעשה).
2. למסד מסגרות למידה ועבודה משותפות של צוות ביה"ס.
3. לפתח מו"פ בית ספרי להובלת תכנים ותהליכי למידה משמעותיים תוך מיצוי כישורי מצוינות של הצוות.
4. ליצור מאגר רעיונות לשילוב למידה משמעותית במגוון מרחבים פיזיים ווירטואליים.
5. לקבוע צמתים לחקר ולבקרה של דרכי הוראה ולמידה משמעותית.

תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. קיומה של תכנית פיתוח מקצועי המתבססת על מיפוי היכולות האישיות והקבוצתיות של הצוות החינוכי להובלת תהליכי למידה משמעותית	תהליכי הערכה מחוזיים
2. לכל מורה תכנית התפתחות מקצועית-אישית הכוללת יעדים לשיפור המסוגלות האישית ולמעקב אחר התקדמותו על פיה	תהליכי הערכה פנים בית ספריים
3. קיימות לפחות 3 מסגרות המאפשרות למידה משותפת של הצוות החינוכי	תהליכי הערכה פנים בית ספריים

חומרים וכלים

- [שאלון סקו"פ אתר אבני ראשה](#)
- [תפני"ת](#)
- [אוגדן למפקח](#)
- [תקצוב דיפרנציאלי](#)
- [תיכון וירטואלי - קידום הישגים](#)
- [הערכת מורים](#)
- [התאמות ל"ל](#)
- [קידום החינוך הטכנולוגי](#)
- ["מתמטיקה תחילה"](#)
- [פיתוח מקצועי בית ספרי](#)

חזרה לתוכן העניינים

13. לטפח תרבות בית ספרית המעודדת מעורבות, שותפות ויזמות של הורים, מורים ותלמידים בתחום הלימודי והחברתי

תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- התלמיד חדור תחושת סיפוק ושייכות חברתית ואקדמית למוסד החינוכי ורואה בו מקום עם מענה הוליסטי מותאם לצרכיו המגוונים ונותן משמעות לחייו (יעדים 2, 5, 8)
- צוות החינוך מקדם יוזמות, מטפח מנהיגות צעירה והשתתפות תלמידיו בחיי בית הספר והקהילה (יעדים, 4, 8, 10)
- המוסד החינוכי מקדם, מעודד ומאפשר מעורבות ויזמות של תלמידים, מורים והורים כך שיוכלו לקחת חלק משמעותי במימוש יעדיו ומשימותיו (4, 5, 8)

משימות מומלצות

1. להבנות תפיסה בית ספרית מוסכמת המגדירה תחומי מעורבות, דרכי פעולה ומסגרות פעולה משותפות למורים, להורים, לתלמידים ולבוגרים.
2. למפות צרכים לימודיים וחברתיים בקרב מורים, הורים ותלמידים לצורך מתן מענה משותף.
3. למסד מסגרות קבועות לשיח הורים - מורים - תלמידים - בוגרים בסוגיות מחיי בית הספר.
4. לעודד יוזמות ופעולות משותפות של הורים - מורים - תלמידים - בוגרים בתחום הלימודי והחברתי.
5. למסד מסגרות ארגוניות לשילוב הורים ותלמידים בחיי בית הספר.

תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. קיומן של שגרות ומסגרות המאפשרות והמעודדות יוזמה, מעורבות ושיח בכל אחת מהקבוצות: הורים מורים ותלמידים	תהליכי הערכה מחוזיים
2. עלייה במעורבות ההורים בעשייה החינוכית בבית הספר	תהליכי הערכה פנים בית ספריים
3. ביצוע תהליך משתף לגיבוש תכנית העבודה במוסד החינוכי	תהליכי הערכה פנים בית ספריים

חומרים וכלים

- [מיצ"בים](#)
- [שאלון אח"מ](#)
- [דגמי שיתופי פעולה של הורים](#)
- [ספרים העוסקים בבית הספר הקהילתי](#)
- [חוזרי מנכ"ל על וועדי הורים](#)
- [דגמים ומבנים של עמותות הורים בבתי הספר](#)
- [כלים ניהוליים בראי החינוך העל יסודי](#)

מטרה ב': חיזוק החינוך למצוינות ערכית ואזרחית

מטרה ב'
יעד 4 -
יעד 5 -

חיזוק החינוך למצוינות ערכית ואזרחית
העמקת החינוך הרגשי, הערכי והחברתי, וקידום מעורבות אישית וחברתית
טיפוח אקלים מיטבי לחיזוק החוסן והצמיחה האישית ולקידום הכלת האחר וקבלת השונה

14. לפתח ולבסס מעורבות חברתית פעילה בתוך ביה"ס ומחוצה לו

תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- התלמיד בעל יכולת שיפוט מוסרי ותפיסה ערכית-אזרחית פעילה ומגובשת המחוברת לארץ, למורשת, למדינה יהודית ודמוקרטית והמתבססת על מחויבות לערכי מגילת העצמאות (גיבוש זהות עצמית המבוססת על מאפייני כל מגזר) (יעדים 4, 7)
- צוות החינוך מקדם יוזמות, מטפח מנהיגות צעירה והשתתפות תלמידיו בחיי בית הספר והקהילה (יעדים 4, 8, 10)
- המוסד החינוכי מקדם, מעודד ומאפשר מעורבות ויזמות של תלמידים, מורים והורים כך שיוכלו לקחת חלק משמעותי בתכנון מימוש יעדי ומשימותיו (4, 5, 8, 10)

משימות מומלצות

1. להבנות ולהפעיל מגוון מסגרות בבית הספר ובקהילה המאפשרות למידה והתנסות במעורבות החברתית תוך שותפות ולקיחת אחריות של התלמידים והצוות החינוכי (מחנכים ומורים בתחומי הדעת).
2. להכשיר את הצוות החינוכי להנחיה ולליווי התלמידים.
3. לברר את צרכי הפרט, הקבוצה והקהילה בתהליך המשתף את הצוות החינוכי והתלמידים לצורך איתור הזדמנויות והעלאת יוזמות למימוש המעורבות החברתית.
4. להעריך את התלמיד על התנסותו בתכנית המעורבות החברתית ולהוקיר את המעורבים בדרכים מגוונות

תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. כל התלמידים משתתפים באופן עקבי ומתמשך במסגרות למעורבות חברתית או תרומה לקהילה	תהליכי הערכה מחוזיים
2. בתעודה הבית ספרית ובתעודות נוספות יש ביטוי להערכת המעורבות החברתית	תהליכי הערכה מחוזיים
3. מתקיימים תהליכי תכנון ועיבוד רפלקטיבי של מהלכי המעורבות החברתית	תהליכי הערכה פנים בית ספריים
4. מתקיימות הכשרות לצוות החינוכי להנחייה, לליווי ולהערכה של התלמידים בתכנית למעורבות חברתית	תהליכי הערכה פנים בית ספריים

חומרים וכלים

[בגרות חברתית](#)
[חומרים במעורבות ומנהיגות](#)

[התכנית התפתחות אישית ומעורבות חברתית](#)
[תו התקן למוסדות קולטים](#)
[אוגדן ליעצת התפתחות אישית ומעורבות חברתית](#)

י"ס/א

מטרה ב - העמקת החינוך הרגשי, הערכי והחברתי, וקידום מעורבות אישית וחברתית
יעד 4 - טיפוח אקלים מיטבי וחיזוק החוסן והצמיחה האישית לקידום הכלת האחר וקבלת השונה
יעד 5 -

15. לקיים מסגרות קבועות ללמידה ולהתנסות רגשית, חברתית ערכית

תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- התלמיד משפר את יכולתו לנהל קשרים בין אישיים, להכיל שונות, לעבוד בקבוצה ולנהוג בכבוד ובנימוס כלפי האחר (יעדים 4, 5)
- התלמיד בעל יכולת שיפוט מוסרי ותפיסה ערכית-אזרחית פעילה ומגובשת המחוברת לארץ, למורשת, למדינה יהודית ודמוקרטית והמתבססת על מחויבות לערכי מגילת העצמאות (גיבוש זהות עצמית המבוססת על מאפייני כל מגזר) (יעדים 4, 7)
- התלמיד בעל תחושת מסוגלות עצמית, יכולת לוויסות התנהגויות ורגשות ופועל מתוך מודעות לנקודות החוזק והתורפה שלו (יעדים 4, 5)

משימות מומלצות

1. לקיים מיפוי בית ספרי בהיבטים רגשיים, חברתיים, ערכיים והתנהגותיים כבסיס לבניית תכניות אינטגרטיביות - פרו-חברתיות ופסיכופדגוגיות - בהתאם לצרכים שזוהו.
2. להפעיל תכניות רגשיות-חברתיות-ערכיות במערכת השעות הכיתתית בהתאם לסילבוס של שכבת הגיל כולל עיסוק בנושאים אקטואליים המזמנים דילמות אזרחיות (תכנית הליבה לשעות המחנך, כישורי חיים).
3. למסד מסגרות לשיח, ללמידה ולהתנסות בחיבור להיבטים רגשיים, חברתיים וערכיים בנוסף לשעות המחנך ולתחומי הדעת (בשעות הפרטניות ובפעילויות חברתיות בתוך בית הספר ומחוצה לו).
4. להרחיב את הידע ויכולת ההתבוננות הפנימית של הצוות החינוכי (מחנכים ומורים מקצועיים) במיקוד על מתן כלים להנחיית קבוצות, ליצירת חיבורים בין ההיבטים הרגשיים, החברתיים-ערכיים והאקדמיים ולביצוע תהליכים רפלקטיביים בהנחיית הרכז החברתי והיועץ.
5. להעריך את תפקוד התלמיד בהיבט החברתי-ערכי ואזרחי בצומתי זמן קבועים, ומתן ביטוי לכך בתעודה.

תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. מספר עובדי ההוראה שלמדו והתנסו בתחום הרגשי, החברתי והערכי	תהליכי הערכה פנים בית ספריים
2. קיים מתווה פעולה לקידום התחום הרגשי-חברתי-ערכי (ברמה האישית, קבוצתית, כיתתית) המבוסס נתונים	תהליכי הערכה מחוזיים
3. קיום מסגרות המאפשרות שיח, למידה והתנסות מתמשכת בחינוך רגשי-ערכי-חברתי, לרבות מימוש השעות המוקצות לתכניות	תהליכי הערכה פנים בית ספריים

חומרים וכלים

- [תכנים ותכניות פרו חברתיות באתר מינהל חברה ונוער](#)
- [חוזר מנכ"ל כישורי חיים דצמבר 2010](#)
- [חוזר מנכ"ל חינוך חברתי נובמבר 2009](#)
- [מרח"ב בחט"ב](#)
- [חאלו"ם](#)

מטרה ב
יעד 7 -
יעד 4 -

חיזוק החינוך למצוינות ערכית ואזרחית
טיפוח זהות וערכי מורשת ייחודיים בתוך מרחב חיים משותף בחברה הישראלית על גווניה במדינה
יהודית ודמוקרטית, ברוח מגילת העצמאות
העמקת החינוך הרגשי, הערכי והחברתי וקידום מעורבות אישית וחברתית

16. לשלב בפעילות הבית ספרית ערכים חברתיים, יהודיים, דמוקרטיים והומניסטיים וערכי מורשת ייחודיים בהתאמה למאפייני כל מגזר

📍 תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- התלמיד בעל יכולת שיפוט מוסרי ותפיסה ערכית-אזרחית פעילה ומגובשת המחוברת לארץ, למורשת, למדינה יהודית ודמוקרטית והמתבססת על מחויבות לערכי מגילת העצמאות (גיבוש זהות עצמית המבוססת על מאפייני כל מגזר) (יעדים 4, 7)
- צוות החינוך מחנך לערכים דמוקרטיים, יהודיים והומניסטיים ומחזק את הזיקה לארץ, למורשת ולמדינה (בהתאמה למאפייני כל מגזר) (יעדים 4, 7)
- המוסד החינוכי מקיים דיאלוג רגשי וערכי פתוח ובונה במרחב הבית ספרי, הקהילתי והחברתי המתבסס על סדירויות תומכות קבועות (יעדים 4, 7)

📍 משימות מומלצות

1. לשלב (במערכת הממלכתית) תכנית לימודים "תרבות יהודית-ישראלית" לתלמידי כיתות ט' כהמשך לתכנית "תרבות ישראל ומורשתו" (הנלמדת בכיתות ה' עד ח').
2. לשלב (במערכת הממלכתית) את לימודי המקצועות "תורה שבעל-פה" ו"מחשבת ישראל" כיתות י'-י"ב כהמשך לתכנית "תרבות יהודית-ישראלית".
3. לשלב לימודים בתחום התרבות היהודית-ישראלית בכיתה י' במסגרת המבואות להשכלה כללית.
4. לשלב ערכים בתחומי הדעת השונים.

📍 תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. כלל הפעילויות באורח החיים הבית ספרי מזמן שיעור גבוה של עיסוק משמעותי בערכים	תהליכי הערכה פנים בית ספריים
2. עלייה במספר יחידות ההוראה בתחומי הדעת שבהן משולב העיסוק בערכים ובהתנהגויות הנגזרות מהם	תהליכי הערכה מחוזיים
3. מתקיים שיח רציף בקרב הצוות החינוכי לגבי האופנים שבהם ניתן לשלב ערכים בתחומי הדעת ובמסגרות נוספות	תהליכי הערכה פנים בית ספריים
4. קיימת תכנית רב שנתית לליבת טיולים	תהליכי הערכה ארציים
5. קיום שגרות בבתי"ס לחיזוק הזהות היהודית-ישראלית (בתי מדרש מסוגים שונים, פעולות לקראת חגים ומועדים, מפגשי לימוד וחוויה) ולהקניית כלים לגיבוש השקפת עולם יהודית-ישראלית	תהליכי הערכה פנים בית ספריים

חומרים וכלים

התפיסה המערכתית לחינוך ערכי

אתר התכנית "בשבילי הזיכרון" להוראת השואה

אתר המטה לחינוך אזרחי וחיים משותפים

הטיול ככלי חינוכי

מוכנות ונכונות לשירות משמעותי בצה"ל ובשירות הלאומי אזרחי

לחיות בחברה דמוקרטית - הלכה למעשה

זהות - למגזרים הלא יהודיים

הכרת המולדת ואהבת הארץ

ירושלים בירת ישראל

מורשת קהילות ישראל

ניהול דיוני דילמה

אתר התחדשות יהודית, אגף מורשת

תלמ"י

אתר מינהל חברה ונוער - קטלוג פרסומים וחומרי הדרכה

מסובלנות למניעת גזענות וחיים משותפים

מטרה ב יעד 7 - חיצוק החינוך למצוינות ערכית ואזרחית טיפוח זהות וערכי מורשת ייחודיים בתוך מרחב חיים משותף בחברה הישראלית על גווניה במדינה יהודית ודמוקרטית, ברוח מגילת העצמאות

17. להתנסות בתהליכים חברתיים ודמוקרטיים במרחב בית הספר

תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- התלמיד בעל יכולת שיפוט מוסרי ותפיסה ערכית-אזרחית פעילה ומגובשת המחוברת לארץ, למורשת, למדינה יהודית ודמוקרטית והמתבססת על מחויבות לערכי מגילת העצמאות (גיבוש זהות עצמית המבוססת על מאפייני כל מגזר) (יעדים 4, 7)
- המוסד החינוכי מקדם, מעודד ומאפשר מעורבות ויזמות של תלמידים, מורים והורים כך שיוכלו לקחת חלק משמעותי במימוש יעדיו ומשימותיו (4, 5, 8, 10)
- צוות החינוך מחנך לערכים דמוקרטיים, יהודיים והומניסטים ומחזק את הזיקה לארץ, למורשת ולמדינה (בהתאמה למאפייני כל מגזר) (יעדים 4, 7)

משימות מומלצות

1. להפעיל מסגרות ומרחבים להתנסויות שמניעות לקבלת אחריות בשיעורים ובמרחב הבית ספרי והקהילתי.
2. למסד מנגנוני שיח למתן ביטוי אישי וחברתי של כלל באי ביה"ס.
3. לשלב בין למידה עיונית להתנסות פעילה במימוש ערכי צדק ודמוקרטיה.
4. לקיים מסגרות שמאפשרות בחירה, ייצוג והשתתפות בקבלת החלטות (מועצת תלמידים, חברת תלמידים פעילה ויזמת בבית הספר, ועדות משותפות ועוד).
5. למסד ועדות משותפות והליכים שיתופיים למורים ולתלמידים לקידום תחושת שייכות והגנות בקהילת בית הספר.

תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. מועצת התלמידים פועלת על פי "תו התקן" שבחוזר מנכ"ל	תהליכי הערכה ארציים
2. שיעור תלמידי ביה"ס המשתתפים במסגרות קבועות המאפשרות ייצוג ושותפות בתהליכי קבלת החלטות ובביצוען	תהליכי הערכה פנים בית ספריים

חומרים וכלים

[לקראת קהילה הוגנת](#)

[מועצות תלמידים ונוער מטרות, עקרונות ודרכי עבודה](#)

[טיפוח מנהיגות ייצוגית ונבחרת למועצות תלמידים](#)

[תקנוני מועצות תלמידים](#)

[כלים בעבודת המועצה](#)

[מעורבות ויזמות חברת התלמידים](#)

[להיות אזרח](#)

מטרה ב
יעד 5 -
יעד 7 -

חיזוק החינוך למצוינות ערכית ואזרחית
טיפוח אקלים מיטבי לחיזוק החוסן והצמיחה האישית ולקידום הכלת האחר וקבלת השונה
טיפוח זהות וערכי מורשת ייחודיים בתוך מרחב חיים משותף בחברה הישראלית על גווניה במדינה
יהודית ודמוקרטית, ברוח מגילת העצמאות

18. לפתח וליישם כשירות תרבותית כבסיס לחברה רב תרבותית

תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- התלמיד משפר את יכולתו לנהל קשרים בין אישיים, להכיל שונות, לעבוד בקבוצה ולנהוג בכבוד ובנימוס כלפי האחר (יעדים 4, 5)
- צוות החינוך מאמין ביכולותיהם של תלמידיו ולוקח אחריות אישית לקידום כפרטים ונקבוצה תוך קיום קשר משמעותי ודיאלוג מתמיד עם התלמידים (יעדים 5, 8)
- המוסד החינוכי מקיים דיאלוג רגשי וערכי פתוח ובונה במרחב הבית ספרי, הקהילתי והחברתי המתבסס על סדירויות תומכות קבועות (יעדים 4, 7)

משימות מומלצות

1. להכשיר את צוות המוס"ח בכשירות תרבותית מתוך תפיסה רב תרבותית.
2. להכיר ולהכיל תרבויות בקהילת ביה"ס ובחברה הישראלית (נימוסים, מנהגים, חגים, ערכים אמונות וכדומה).
3. לשלב ולהטמיע פעילויות המקדמות רב תרבותיות בתכנית העבודה הבית ספרית בפורמאלי ובבלתי פורמאלי (גם לאחר שעות הלימודים).
4. למסד מפגשים תהליכיים של מורים-הורים ותלמידים ולאורך זמן בין מגזרים ותרבויות שונות בבית הספר.
5. לשמר תרבויות המוצא ושפות האם כמשאב המעצים את הפרט ואת החברה.

תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. מספר התלמידים שנחשפו באופן תהליכי לשונות תרבותית מגוונת בביה"ס ובקהילה	תהליכי הערכה פנים בית ספריים
2. בתכניות ההוראה הכיתתיות ובמרחבי הלמידה יש ביטוי לתכנים, לשפות אם שונות ולפעילויות המכוונים לפיתוח הכשירות התרבותית של כלל באי ביה"ס	תהליכי הערכה פנים בית ספריים
3. קיומן של מסגרות קבועות למפגשים ולפעילויות רב תרבותיים	תהליכי הערכה פנים בית ספריים

חומרים וכלים

[שפ"נט - תכנית ליצירת שיח מוגן בתנאים קונפליקטואליים](#)
[האחר הוא אני](#)
[אתר המטה לחינוך אזרחי וחיים משותפים](#)
[הזכות לכבוד והחובה לכבד](#)
[לחיות בחברה רב גונית](#)
[ערביי ישראל](#)

[שילוב חברתי בחברה רב תרבותית](#)
[קש"ר - קשב ושיח רב תרבותי במצבי קונפליקט](#)
[איך ביחד](#)
[מסובלנות למניעת גזענות וחיים משותפים](#)
[סובלנות](#)
[פסיפס ישראלי](#)
[הדרוזים בישראל](#)

מטרה ב חיצוק החינוך למצוינות ערכית ואזרחית
יעד 4 - העמקת החינוך הרגשי, הערכי והחברתי, וקידום מעורבות אישית וחברתית
יעד 8 - קידום תפיסה הוליסטית המקדמת רצף חינוכי בין כלל מערכות החינוך: 'מחנכים מסביב לשעון'

19. לקדם שותפות הורים כבסיס לאקלים מיטבי

🎯 תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- המוסד החינוכי מקיים דיאלוג רגשי וערכי פתוח ובונה במרחב הבית ספרי, הקהילתי והחברתי המתבסס על סדירויות תומכות קבועות (יעדים 4, 7)
- המוסד החינוכי מקדם, מעודד ומאפשר מעורבות ויזמות של תלמידים, מורים והורים כך שיוכלו לקחת חלק משמעותי במימוש יעדיו ומשימותיו (4, 5, 8, 10)
- המוסד החינוכי מקיים קשר עם הקהילה ועם מסגרות החינוך הבלתי פורמאלי ליצירת ראייה הוליסטית ורצף חינוכי (יעדים 4, 8)

🎯 משימות מומלצות

1. לקיים שיח בקרב הצוות החינוכי במטרה לתכנן השותפות החינוכית עם כל באי בית הספר (בירור עמדות, צרכים ומיומנויות, גבולות השותפות ועוד).
2. לשתף הורים ותלמידים בתכנון יצירת השותפות, בתהליכים מרכזיים התומכים באקלים מיטבי תוך הקשבה דיאלוג ואמון ובניית בסיסים להסכמה.
3. לנהל סדירות אפקטיבית לקיום דיאלוג בין צוותי חינוך הורים לתלמידים ושותפות חינוכית מערכתית ופרטנית.
4. להכשיר, ללוות ולתמוך בצוותי החינוך בתהליכי השותפות.

🔄 תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. התקיים תהליך משתף ליצירת שותפות ולקידום תהליכים מרכזיים התומכים באקלים מיטבי	תהליכי הערכה פנים בית ספריים
2. קיימת מסגרת זמן קבועה בביה"ס לליווי הצוות החינוכי בנושא	תהליכי הערכה מחוזיים

🌟 חומרים וכלים

[הורים ומשפחה – ש"פי נט](#)

[נפגשים – מסע רפלקטיבי להבניית שותפות חינוכית בין צוותי החינוך לבין ההורים](#)

[טיפוח קשר משמעותי עם הורים](#)

[מעורבות הורים בבית הספר הקהילתי העל יסודי](#)

20. לבנות תכנית עבודה בית ספרית הנתמכת בסדירויות אפקטיביות לקידום אקלים מיטבי

מהות המשימה ותיאורה

קידום אקלים חינוכי מיטבי במוסדות החינוך באמצעות בניית תכנית מערכתית ארוכת טווח מבוססת נתונים, המתייחסת בו זמנית לקידום רווחה נפשית ותחושת שייכות, לפיתוח מעורבות ואחריות אישית וחברתית ולצמצום אלימות והתנהגויות סיכון

תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- התלמיד משפר את יכולתו לנהל קשרים בין אישיים, להכיל שונות, לעבוד בקבוצה ולנהוג בכבוד ובנימוס כלפי האחר (יעדים 4, 5)
- צוות החינוך מאמין ביכולותיהם של תלמידיו ולוקח אחריות אישית לקידום כפרטים וכקבוצה תוך קיום קשר משמעותי ודיאלוג מתמיד עם התלמידים (יעדים 5, 8)
- המוסד החינוכי פועל לשיפור האקלים הבית ספרי בהיבטים של קשרי מורים תלמידים, תחושת שייכות, תחושת מוגנות וצמצום אלימות, תוך קיום תכניות תומכות באופן קבוע וניסור תוצאותיהן (יעד 5)

משימות מומלצות

1. מיפוי מצב בית הספר בסוגיות אקלים מרכזיות באופן קבוע תוך אבחון וזיהוי כוחות, עוצמות והזדמנויות בבית הספר ובקהילה.
2. בנייה והפעלה של תכנית התערבות לקידום אקלים המבוססת על הנתונים והכוללת תהליכי הערכה ובקרה תוך שיתוף מורים, תלמידים והורים.
3. ביסוס יעד, הכשרה וכלים של הצוות החינוכי להפעלת תכנית לקידום אקלים מיטבי ולקיום שיח רגשי תוך ליווי אנשי הצוות על ידי יועצים ופסיכולוגים.
4. ניהול שיח רגשי-חברתי אישי וקבוצתי מתמשך וקבוע של מורים עם תלמידים ומיסודו כאורח חיים.
5. ליווי הצוות החינוכי והכשרתו לקיום טווח תגובות והתערבויות חינוכיות-טיפוליות מותאמות לאירועים חריגים, לאירועי אלימות ולהתנהגויות סיכון.

תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. קיימת תכנית התערבות מבוססת נתונים שנבנתה בשיתוף מורים, הורים ותלמידים	תהליכי הערכה מחוזיים
2. קיימות סדירויות אפקטיביות המאפשרות שיח רגשי אישי וקבוצתי בקרב מורים, תלמידים והורים	תהליכי הערכה מחוזיים
3. התקיימה הכשרה לכלל הצוות החינוכי בנושא מנעד תגובות חינוכיות והתמודדות עם אירועי אלימות	תהליכי הערכה פנים בית ספריים

חומרים וכלים

- [התכנית המערכתית לקידום אקלים מיטבי](#)
- [תלמידים למען תלמידים - "כולנו גיבורי אל" - תכנית לפיתוח אחריות אישית ולמניעת בריונות](#)
- [שאלון אח"מ](#)
- [אתר ראמ"ה](#)
- [אלימות לא בבית ספרנו](#)
- [חאלו"ם - תרבות השיחה והדין](#)
- [הקוד האתי באינטרנט](#)
- [דרכי התמודדות עם קונפליקטים](#)
- [שיחות על רעות](#)
- [אקלים חברתי מצמצם אלימות](#)
- [מעלים באקלים](#)

21. לאתר ולהעניק מענה מקצועי ודיפרנציאלי לתלמידים על כל הרצף ההתנהגותי והלימודי באופן המחזק והמטפח את עוצמותיהם

תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- התלמיד מממש כישוריו והישגיו הלימודיים והחברתיים בצורה מיטבית (יעדים 2, 6)
- המוסד החינוכי מעניק מענה דיפרנציאלי ומיטבי לכל תלמיד על פי צרכיו ומקדם שוויון הזדמנויות תוך קיום תהליכי איתור, טיפול ומתן מענה לתלמידים על כל הרצף ההתנהגותי והלימודי (יעדים 2, 5, 6)
- צוות החינוך מאמין ביכולותיהם של תלמידיו ולוקח אחריות אישית לקידום כפרטים ונקבוצה תוך קיום קשר משמעותי ודיאלוג מתמיד עם התלמידים (יעדים 5, 8)

משימות מומלצות

1. לעצב ולבסס תפיסת עולם ערכית המבטיחה את מחויבותו של הצוות החינוכי למתן מענה דיפרנציאלי לפרט ולקבוצה בכל ההיבטים הרגשיים והחברתיים.
2. למפות את החוזקות והצרכים של התלמידים ברמת הפרט, הכיתה ושכבת הגיל.
3. ליצור במות, מסגרות וערוצים לטיפוח החוזקות ולמתן מענה לצרכים של התלמידים.
4. לשלב גורמים בקהילה (מדריכי נוער, מרכזי מנהיגות, תנועות נוער וארגוני נוער ועוד) בקידום תכניות להעצמה אישית וחברתית של התלמידים.
5. להדריך ולהכשיר את המחנך לתכלול את תהליך המיפוי ואיתור הצרכים, לגבש ערוצי פעולה מתאימים לקיום שיח מעצים עם תלמידיו.

תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. קיום תכנית עבודה אישית מותאמת בהלימה לחוזקות ולצרכים שאותרו (לפחות ל-30% מתלמידי הכיתה בשנה זו)	תהליכי הערכה מחוזיים
2. מעקב אחר התקדמות התלמידים בהשגת יעדיהם האישיים בהתאם לתכנית האישית	תהליכי הערכה פנים בית ספריים
3. עלייה בשיעור המורים שהשתתפו בפיתוח מקצועי בהיבטים פסיכופדגוגיים	תהליכי הערכה פנים בית ספריים

חומרים וכלים

- [תכנית חאלו"ם לצמיחה ולמנהיגות](#)
- [תכניות לפיתוח מנהיגות צעירה](#)
- [אתר מינהל חברה ונוער](#)
- [מכמיהה להגשמה](#)

22. לפתח וליישם סדירויות תומכות ביצירת רצף חינוכי לאורך כל היום וכל השנה

תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- צוות החינוך מקדם יוזמות, מטפח מנהיגות צעירה והשתתפות תלמידיו בחיי בית הספר והקהילה (יעדים, 4, 8, 10)
- המוסד החינוכי מקיים קשר עם הקהילה ועם מסגרות החינוך הבלתי פורמאלי ליצירת ראייה הוליסטית ורצף חינוכי (יעדים 4, 8)

משימות מומלצות

1. לבסס ולהטמיע את התפיסה של הרצף ההוליסטי (24/7) בקרב הצוות החינוכי.
2. ליצור מסגרות ומבנים לשיתופי פעולה עם גורמים בקהילה ועם מוסדות החינוך הבלתי פורמאלי כאמצעי משמעותי להעצמת התלמיד ולהתמודדות עם קשיים לימודיים, רגשיים וחברתיים.
3. לקדם ערוצי תקשורת (כולל קשר וירטואלי) בין המורים לתלמידים לאורך כל השנה כולל חופשות.
4. להתעניין, להכשיר ולהדריך את התלמידים לניצול פנאי איכותי לאורך השנה ולקראת החופשות.
5. לתת ביטוי בתכנית העבודה הבית ספרית לעידוד ההשתלבות של התלמידים במסגרות פנאי מבוקרות (תנועות נוער, ארגוני נוער וכו'), לדוגמה: בית הספר יקיים מערכת שעות בהלימה לשעות הפעילות בתנועה.

תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. קיום מסגרות זמן ללמידה ולשיח טרום חופשה ולאחריה	תהליכי הערכה פנים בית ספריים
2. מתקיימות פעילויות משותפות בין בית הספר למסגרות חינוכיות בלתי פורמאליות	תהליכי הערכה פנים בית ספריים
3. בבית הספר מתקיים תהליך מובנה לשיתוף פעולה עם נציגי המסגרות הבלתי פורמאליות ועם הקהילה ליצירת רצף חינוכי	תהליכי הערכה מחוזיים
4. קיימת מדיניות בית ספרית ברורה בנושא הרצף החינוכי	תהליכי הערכה מחוזיים

חומרים וכלים

[תורת הפנאי](#)

[תרמיל שימושי לרכז חווייה קייצית](#)

[חווייה קייצית](#)

[יחיד וחברה](#)

[חמ"ד של חופש](#)

[בית חינוך כמשפחה](#)

[חאלו"ם](#)

[קיץ אחר](#)

מטרה ב
יעד 6 -
יעד 8 -

חיזוק החינוך למצוינות ערכית ואזרחית
קידום שוויון הזדמנויות ומיצוי הפוטנציאל לכלל הקבוצות בחברה הישראלית
קידום תפיסה הוליסטית המקדמת רצף חינוכי בין כלל מערכות החינוך: 'מחנכים מסכיב לשעון'

23. בית הספר כמוקד משמעותי בקהילה – להעמיק הקשר והשותפות עם ההורים, הקהילה והרשות המקומית לצורך השפעה חינוכית ערכית

תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- התלמיד חדור תחושת סיפוק, חש שייכות חברתית ואקדמית למוסד החינוכי ורואה בו מקום הנותן מענה הוליסטי ומותאם לצרכיו המגוונים ומשמעות לחייו (יעדים 2, 5, 8)
- המוסד החינוכי מקיים קשר עם הקהילה ועם מסגרות החינוך הבלתי פורמאלי ליצירת ראייה הוליסטית ורצף חינוכי (יעדים 4, 8)
- צוות החינוך מזדהה, מחויב ומרגיש שייך ושבע רצון במערכת החינוך ובמוסד החינוכי בו הוא מועסק (יעדים 9, 12).

משימות מומלצות

1. לגבש ולהטמיע בקרב הצוות החינוכי תפיסה קהילתית הרואה ביחסי בי"ס קהילה ערך (שותפות תלמידי – הורים – מורים, גורמי רשות מקומיים וגורמי חברה אזרחית) לטובת בית הספר והקהילה.
2. למפות ולגייס שותפים בקהילה (אנשי מקצוע ברשות המקומית, תנועות נוער, ארגוני נוער, עמותות מגזר שלישי, עסקים ועוד) להשתלב בפעולות לקידום החינוך בבית הספר ובקהילה, לדוגמה: הרצאות מומחים בקהילה, בית ספר להורים, קיום אירועי חג ומועד קהילתיים.
3. לאגם משאבים בין השותפים לטיפול ההון האנושי בבית הספר והחוסן הקהילתי.
4. לפתח מסגרות לחיזוק הקשר בין בית הספר למסגרות החינוך הבלתי פורמאלי במרחב הבית ספרי.
5. פיתוח מיזמים של באי בית הספר לטובת הקהילה לאור הצרכים שאותרו.

תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. קיום שני מפגשים שנתיים לפחות של צוות פעולה לתכנון, ליישום ולהערכה של המענים לצורכי הלומדים וביה"ס	תהליכי הערכה פנים בית ספריים
2. בתכנית העבודה הבית ספרית יש ביטוי לתכנית שגובשה ע"י צוות פעולה לקידום רווחת התלמידים ושמכוונת למתן מענה לצורכיהם ולצורכי ביה"ס	תהליכי הערכה מחוזיים
3. קיום מנגנונים, מסגרות ופעילויות המקדמים את השותפות עם גורמים בקהילה ואת מתן המענה לצורכי הקהילה	תהליכי הערכה מחוזיים
4. מסמך מיפוי גורמים ושותפים רלוונטיים ומשאביהם	תהליכי הערכה פנים בית ספריים

חומרים וכלים

[בית הספר בקהילה: חינוך בונה קהילה – קהילה בונה חינוך](#)
[ישראלי ובשבילי](#)

[בית ספר קהילתי](#)
[עמ"ן – עיר מתנדבת נוער](#)
[עם הפנים אל הקהילה](#)

מטרה ג': חיזוק מעמדו ויכולתו של החינוך הציבורי לתת מענה מיטבי לכלל החברה הישראלית

מטרה ג' - יעד 9 - חיזוק מעמדו ויכולתו של החינוך הציבורי לתת מענה מיטבי לכלל החברה הישראלית. קידום מנהיגות מפקחים, מנהלים וצוותי חינוך באמצעות הרחבת האוטונומיה ועידוד יזמות

24. יצירת מרחב זמן למורים עבור למידה ויצירה

עידוד שיתופי פעולה, למידה הדדית, הוראה משותפת ויצירה של תכנית לימודית בית ספרית

תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- המוסד החינוכי משלב מגוון מרחבי למידה פסיים ווירטואליים המאפשרים למידה משמעותית (יעדים 2, 13)
- המוסד החינוכי מקדם, מעודד ומאפשר מעורבות ויזמות של תלמידים, מורים והורים כך שיוכלו לקחת חלק משמעותי בתכנון מימוש יעדיו ומשימותיו (4, 5, 8, 10)

משימות מומלצות

1. קיום שגרות המאפשרות למורים ליצור יחד - צוותים רב גילאים/צוותים אינטר-דיסציפלינאריים/עמיתים - חומרי הוראה.
2. פיתוח מנגנון פעיל של צפייה בשיעורי עמיתים ומתן משוב.
3. השתתפות בלמידת עמיתים בין מוסדות חינוך שונים.
4. הגדרת משאבים לעידוד יזמות בתוך תכנית העבודה הבית-ספרית.
5. הפעלת אתר בית ספרי מקוון לניהול הידע ולשיתוף ברעיונות וביזמות.
6. הגדרת מרחב פיזי בית ספרי לשיתוף ברעיונות וביזמות.

תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. מפגשי צוותי למידה לפחות פעם בחודש	תהליכי הערכה פנים בית ספריים
2. במה לכל מורה לפחות פעם בשנה להציג וללמד את עמיתיו	תהליכי הערכה פנים בית ספריים
3. למידת עמיתים בין בתי ספר	תהליכי הערכה מחוזיים
4. משאבים בית ספריים המוקצים לעידוד יזמות של מורים	תהליכי הערכה פנים בית ספריים

חומרים וכלים

[אתר הקרן לעידוד יזמות](#)

מטרה ג יעד 9 - חיזוק מעמדו ויכולתו של החינוך הציבורי לתת מענה מיטבי לכלל החברה הישראלית קידום מנהיגות מפקחים, מנהלים וצוותי חינוך באמצעות הרחבת האוטונומיה ועידוד יזמות

25. ניהול עצמי של פיתוח מקצועי

ניהול משאבי הפיתוח המקצועי וההדרכה הקיימים לבית הספר לטובת למידה של כלל המורים

תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- המוסד החינוכי בעל חזון, ערכים מנחים ותכנית עבודה רב-שנתית וקובעת שגרות וסדיריות בתחום ההוראה, הלמידה וההערכה המשקפים תרבות של ניהול אוטונומי (יעדים 3, 9, 12)
- המוסד החינוכי מצמיח מנהיגות, מסוגלות ושיפור מתמיד בקרב צוות החינוך בעזרת תרבות ארגונית מתאימה, מתן אמון במורים ושיתופם בהחלטות המרכזיות (יעדים 1, 3, 9)
- המוסד החינוכי משלב מגוון מרחבי למידה פיסיים ווירטואליים המאפשרים למידה משמעותית (יעדים 2, 13)

משימות מומלצות

1. אבחון פדגוגי כתשתית לכל תהליכי הפיתוח המקצועי במוסד החינוכי. האבחון הפדגוגי יכלול: הערכת עובדי הוראה; תהליכי פיתוח פרטני/צוותי משנים קודמות; מיפוי תכניות ומשאבים קיימים; מיפוי הישגים לימודיים; מיפוי ההון האנושי ברמת הפרט בתחומים שמעבר לתחום הדיסציפלינארי; מיפוי תוצרי למידה של מורים; מיפוי בעלי העניין; מיפוי סוגיות מרכזיות שמעסיקות את סגל המורים.
2. המנהל יוביל גמישות פדגוגית לפי הצרכים שעלו (מורים מובילים, מורים חונכים ותכניות נוספות).
3. המנהל יבנה מפת דרכים רב-שנתית לפיתוח מקצועי לאור האבחון הפדגוגי של בית הספר ולאור יעדי המשרד, המחוז והרשות.

תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. התקיים מיפוי צרכים וחוזקות של סגל בית הספר כתשתית לפיתוח המקצועי	תהליכי הערכה פנים בית ספריים
2. קיומה של תכנית רב-שנתית לפיתוח צוות	תהליכי הערכה פנים בית ספריים
3. לכל מורה יש תכנית פיתוח מקצועי אישית המלווה ביעדים ובמדדים אישיים	תהליכי הערכה פנים בית ספריים

חומרים וכלים

[סקו"פ אבני ראשה](#)

[אתר האגף לפיתוח מקצועי במשרד החינוך](#)

[מגזין אינטרנטי אבני ראשה](#)

מטרה ג יעד 9 - חיזוק מעמדו ויכולתו של החינוך הציבורי לתת מענה מיטבי לכלל החברה הישראלית קידום מנהיגות מפקחים, מנהלים וצוותי חינוך באמצעות הרחבת האוטונומיה ועידוד יזמות

26. יצירת תרבות ארגונית של למידה והתנסות

תרבות המעודדת יוזמה, המאפשרת התנסות אחראית, לא חוששת גם מטעויות, המאמינה במורה, בשיח ובלמידה

🎯 תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- צוות החינוך מרגיש משמעותי, משפיע, מעורר השראה בקרב תלמידיו ומהווה דוגמה אישית (יעדים 4, 7, 8, 9, 12)
- צוות החינוך מזדהה, מחויב ומרגיש שייך ושבע רצון במערכת החינוך ובמוסד החינוכי בו הוא מועסק (יעדים 9, 12)
- המוסד החינוכי מקיים דיאלוג רגשי וערכי פתוח ובונה במרחב הבית ספרי, הקהילתי והחברתי המתבסס על סדירויות תומכות קבועות (יעדים 4, 7)

🎯 משימות מומלצות

1. קיום שגרות בשיתוף כלל המורים לביורור התפיסה החינוכית ויעדי בית הספר בהתאמה לקהילה.
2. מיפוי סגל המורים - רצונות מורים ליזמות ולעידוד ביטוי אישי.
3. קביעת פלטפורמות לדיונים ולניתוח אירועים - למידה מהצלחות ולמידה מכשלונות.

📋 תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. מתקיימים מספר פעמים בשנה דיונים שמוקדשים להפקת לקחים מהתנסויות הסגל	תהליכי הערכה פנים בית ספריים
2. מוקדש זמן מנהל-מורה לעיבוד התנסויות	תהליכי הערכה פנים בית ספריים
3. מורים מובילים יוזמות אישיות בתוך המוסד החינוכי	תהליכי הערכה פנים בית ספריים
4. קיימות לפחות 3 מסגרות המאפשרות למידה משותפת של הצוות החינוכי	תהליכי הערכה פנים בית ספריים

🌟 חומרים וכלים

[brookdaleheb](http://brookdaleheb.com) למידה מהצלחות

מטרה ג יעד 11 - חיזוק מעמדו ויכולתו של החינוך הציבורי לתת מענה מיטבי לכלל החברה הישראלית קידומו של החינוך המקצועי טכנולוגי כמאפשר מימוש עצמי ומצוינות מגוונים

27. חשיפת התלמידים ללימודי טכנולוגיה

תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- התלמיד רואה בהשכלה ערך, רחב אופקים ובעל בסיס ידע בתחומי הדעת הנלמדים ובמושגי יסוד תרבותיים והיסטוריים (יעדים 2, 7, 10, 11)
- צוות החינוך מטפח סביבה לימודית דינמית, מאתגרת אינטלקטואלית ומסקרנת תוך שילוב טכנולוגיות מתקדמות (יעדים 2, 11)

משימות מומלצות

1. חשיפה של התלמידים למגמות הטכנולוגיות-מקצועיות לקראת הרישום לתיכון, חלוקת חוברת המגמות לתלמידים והפניה למידע באתר המשרד.
2. קיום ימי חשיפה למגמות ולמקצועות השונים לתלמידי כיתה ט' לקראת הבחירה במגמת הלימוד בכיתה י'.
3. בשלב בחירת ההתמחות ליווי, ייעוץ והכוונת התלמידים בעלי הכישורים לתחום הטכנולוגי-מקצועי.
4. מפגשים עם אנשי מקצוע (תעשיינים, אנשי פיתוח ומהנדסים) לשם היכרות עם מרחבי תעסוקה אפשריים ולהמשך לימודים.
5. סיורים מקצועיים למפגש ולחשיפה עם עולם העבודה.

תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. קיום לפחות יום חשיפה אחד בשנה למגמות השונות	תהליכי הערכה פנים בית ספריים
2. עלייה במספר התלמידים שלומדים במגמות טכנולוגיות-מקצועיות בביה"ס	תהליכי הערכה ארציים

חומרים וכלים

[אתר מינהל מדע וטכנולוגיה](#)

[רשימת מגמות טכנולוגיות בתיכונים](#)

מטרה ג יעד 11 - חיזוק מעמדו ויכולתו של החינוך הציבורי לתת מענה מיטבי לכלל החברה הישראלית קידומו של החינוך המקצועי טכנולוגי כמאפשר מימוש עצמי ומצוינות מגוונים

28. יצירת סביבת לימודים דינמית ומאתגרת לחשיבה ולעניין

תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- התלמיד רואה בהשכלה ערך, רחב אופקים ובעל בסיס ידע בתחומי הדעת הנלמדים ובמושגי יסוד תרבותיים והיסטוריים (יעדים 2, 7, 10, 11)
- צוות החינוך מטפח סביבה לימודית דינמית, מאתגרת אינטלקטואלית ומסקרנת תוך שילוב טכנולוגיות מתקדמות (יעדים 2, 11)

משימות מומלצות

1. הערכה חלופית לתלמידים הלומדים במסלולים טכנולוגים באמצעות פרויקטים במקצוע התמחות (בהערכה של בוחן חיצוני 2).
2. שילוב התנסות בתעשייה במסגרת הלמידה השוטפת.
3. התפתחות מקצועית של מורי החינוך הטכנולוגי בדגש על התנסות מעשית.
4. חיזוק הקשר עם מרכזי טכנולוגיה אזוריים.
5. הפעלת פרויקט טו"ב בביה"ס (טכנאי ובגרות עד סוף כיתה י"ב).

תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. הגדלת מספר התלמידים הלוקחים חלק בפרויקט טו"ב	תהליכי הערכה ארציים
2. הגדלת מספר התלמידים שמשלבים התנסות מעשית בתעשייה במסגרת הלמידה השוטפת	תהליכי הערכה פנים בית ספריים

חומרים וכלים

[אתר מינהל מדע וטכנולוגיה](#)

[תכנית טו"ב: טכנאי ובגרות](#)

[שילוב תלמידים בתעשייה](#)

מטרה ג- חיזוק מעמדו ויכולתו של החינוך הציבורי לתת מענה מיטבי לכלל החברה הישראלית
 יעד 11 - קידומו של החינוך המקצועי טכנולוגי כמאפשר מימוש עצמי ומצוינות מגוונים

29. עידוד רכישת ידע רחב בתחומי המדעים

תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- התלמיד רואה בהשכלה ערך, רחב אופקים ובעל בסיס ידע בתחומי הדעת הנלמדים ובמושגי יסוד תרבותיים והיסטוריים (יעדים 2, 7, 10, 11)
- צוות החינוך מטפח סביבה לימודית דינמית, מאתגרת אינטלקטואלית ומסקרנת תוך שילוב טכנולוגיות מתקדמות (יעדים 2, 11)

משימות מומלצות

1. הכשרה והשתלמויות מורים בתחום המדעים.
2. תכנון יחידות הוראה מכוונות לחקר מדעי.
3. שילוב ידע מתחום מדעים בדיסציפלינות אחרות.

תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. מספר תלמידי כיתה ט' המבצעים תהליך שלם של חקר מדעי או פתרון בעיות	תהליכי הערכה פנים בית ספריים
2. הגדלת מספר התלמידים הבוחרים מגמות מדעיות טכנולוגיות בחט"ע	תהליכי הערכה ארציים
3. שיפור ההישגים במבחנים הארציים והבינלאומיים בתחומי מדע וטכנולוגיה	תהליכי הערכה ארציים

חומרים וכלים

[אתר מינהל מדע וטכנולוגיה](#)

[רשימת מקצועות מדעיים](#)

מעקב, הערכה ובקרה

חזרה לתוכן העניינים

מעקב, הערכה ובקרה

טבלה מרכזת תפוקות ודרכי בדיקה – מטרה א'

1. לתכנן וליישם תהליכי הוראה-למידה מגוונים וחדשניים המפתחים והמטמיעים תפקודי לומד		
תהליכי הערכה פנים בית ספריים	תהליכי הערכה מחוזיים	תהליכי הערכה ארציים
	קיום תכנית עבודה בית ספרית המכוונת להטמעת תפקודי לומד והכוללת משימות התארגנות ספציפיות לקידום	א. לפחות מחצית מהמורים מיישמים דרכי הוראה מגוונות לפיתוח תפקודי לומד
	תכנית או פעולה אחת פורצת זמן או מקום בחמישה תחומי דעת לאורך השנה	ב. לפחות מחצית מהתלמידים מתנסים במגוון דרכי הוראה ולמידה המותאמים לתפקודי לומד
	עלייה בשיעור המורים המשתתפים במפגשי פיתוח מקצועי המוקדשים לקידום תפקודי לומד	

54

2. ליישם דרכי הערכה מגוונות המכוונות להערכת כלל תפקודי הלומד		
תהליכי הערכה פנים בית ספריים	תהליכי הערכה מחוזיים	תהליכי הערכה ארציים
בכל כיתה מבוצע פעמיים בשנה תהליך להערכת תפקודי לומד באמצעות כלי או תהליך חדש	קיום מסד נתונים עדכני ופעיל של נתוני הערכה	
	תכנית הערכה חלופית לפחות בשלושה תחומי דעת	10% מתלמידי בית הספר מגישים לעבודות גמר

3. לקדם הישגי תלמידים בשפת אם ולפתח אוריינות דיגיטאלית כבסיס לכלל תחומי הדעת		
תהליכי הערכה פנים בית ספריים	תהליכי הערכה מחוזיים	תהליכי הערכה ארציים
קיומו של מערך מטלות בשפת אם בהן משולבת אוריינות דיגיטאלית קיומו של מאגר שיעורים מקוונים בשפת אם מתקיים ניצול מיטבי ורציף של סביבות לימוד מתוקשבות בבית-הספר	יש שילוב של אמצעים דיגיטליים בתכנית הלימודים במקצועות עתירי מלל	

4. למסד מסגרות מגוונות המזמנות לתלמיד הרחבת ההשכלה הכללית במגוון רחב של תחומי דעת		
תהליכי הערכה פנים בית ספריים	תהליכי הערכה מחוזיים	תהליכי הערכה ארציים
לכל תלמיד ניתנת לפחות הזדמנות אחת בשנה להתנסות בלמידה רב תחומית	ניתנות לפחות 3 הזדמנויות בשנה שבהן מתאפשר לכל תלמיד מפגש עם גילויים שונים של השכלה כללית	

5. לקדם ולטפח תרבות של מצוינות ברמה האישית, הקבוצתית והבית ספרית

תהליכי הערכה פנים בית ספריים	תהליכי הערכה מחוזיים	תהליכי הערכה ארציים
מתקיים שיח בין המחנך לכל תלמיד לפחות פעמיים בשנה להגדרה משותפת של יעדים לימודיים, חברתיים ואישיים ולמעקב אחר התקדמות התלמיד בהם	קיום מסגרות בית ספריות וכיתתיות המאפשרות לכל תלמיד לפתח מצוינות בתחומים שונים עלייה במספר התלמידים בהקבוצות גבוהות ומוגברות	

6. לאתר ולהעניק מענה מקצועי ודיפרנציאלי לתלמידים על כל הרצף ההתנהגותי והלימודי באופן המחזק ומטפח את עוצמותיהם

תהליכי הערכה פנים בית ספריים	תהליכי הערכה מחוזיים	תהליכי הערכה ארציים
בתכניות ההוראה של המורים יש ביטוי לדרכי הוראה דיפרנציאליות ולהיבטים פסיכו-פדגוגיים	עלייה בשיעור המורים המשתתפים במפגשי פיתוח מקצועי לפיתוח מיומנויות הוראה דיפרנציאליות	
מעקב אחר התקדמות תלמידים בהשגת יעדיהם האישיים בהתאם לתכנית האישית	קיום תכנית עבודה אישית מתואמת לפחות ל- 30% מתלמידי הכיתה בשנה זו	

7. לבחון את החזון הבית ספרי לצורך עדכנו והתאמתו לתפיסות פדגוגיות וארגוניות התומכות בלמידה משמעותית תוך שיתוף באי בית הספר

תהליכי הערכה פנים בית ספריים	תהליכי הערכה מחוזיים	תהליכי הערכה ארציים
נעשו פעולות משמעותיות ליישום החזון ולתרגומו לתהליכי העשייה הבית ספרית, לרבות הגדרת בעלי תפקידים הממונים על יישומו	קיומו של חזון בית ספרי עדכני ומותאם לתפיסת הלמידה המשמעותית	
שיעור התלמידים והמורים המשתתפים בגיבוש החזון הבית ספרי		

8. לקדם את התלמידים לשליטה בבסיס הידע הנדרש בתכניות הלימודים לשם שיפור הישגיהם

תהליכי הערכה פנים בית ספריים	תהליכי הערכה מחוזיים	תהליכי הערכה ארציים
קיום תכניות הוראה בית ספריות מעודכנות לתכניות הלימודים החדשות בכל תחומי הדעת	קיום צמתי הערכה ובקרה להתקדמות התלמידים עפ"י תכניות העבודה הכיתתיות והאישיות (כמפורט במשימה 6)	
מיפוי מבוסס נתונים של מצב התלמידים בתחומי הדעת ובניית תכנית פעולה		

9. לפתח אסטרטגיות למידה לתלמידים		
תהליכי הערכה פנים בית ספריים	תהליכי הערכה מחוזיים	תהליכי הערכה ארציים
כל מורה מזמן לתלמידיו מגוון התנסויות מתוכננות ורציפות, באסטרטגיות הלמידה הנדרשות להשגת היעדים המצופים בתכנית הלימודים	לפחות מחצית מהמורים השתתפו בתהליכי פיתוח מקצועי העוסקים בפיתוח אסטרטגיות למידה	
עלייה במספר יחידות ההוראה בהן משולבות אסטרטגיות למידה בהלימה לתחום הדעת		

10. לבנות תכנית עבודה בית ספרית הנתמכת בסדירויות אפקטיביות, המאפשרות קידום למידה משמעותית		
תהליכי הערכה פנים בית ספריים	תהליכי הערכה מחוזיים	תהליכי הערכה ארציים
ביצוע תהליך אבחון ארגוני עצמי הממפה חוזקות וחולשות של המוסד החינוכי לצורך תכנון תכנית עבודה		
מתקיים תהליך הערכה של אפקטיביות הסדירויות ושל יישום המסקנות העולות ממנו		

11. לחזק את מעמד בעלי התפקידים בביה"ס כסוכני שינוי לקידום ולמידה משמעותית		
תהליכי הערכה פנים בית ספריים	תהליכי הערכה מחוזיים	תהליכי הערכה ארציים
גדרות תפקיד לבעלי תפקידים מרכזיים עודכנו ונבנו תכניות עבודה בהתאם להובלה ולהטמעת הלמידה המשמעותית (בפרט רכזי מקצוע ורכזים פדגוגיים)	תכנית העבודה הבית ספרית כוללת תכנון תהליכי התמחויות מותאמים לבעלי תפקידים מובילים	

12. ליצור מסגרות לטיפוח ושיפור המסוגלות הקבוצתית של צוות בית הספר בהובלת תהליכי למידה משמעותית		
תהליכי הערכה פנים בית ספריים	תהליכי הערכה מחוזיים	תהליכי הערכה ארציים
לכל מורה תכנית התפתחות מקצועית-אישית הכוללת יעדים לשיפור המסוגלות האישית ולמעקב אחר התקדמותו על פיה	קיומה של תכנית פיתוח מקצועי המתבססת על מיפוי היכולות האישיות והקבוצתיות של הצוות החינוכי להובלת תהליכי למידה משמעותית	
קיימות לפחות 3 מסגרות המאפשרות למידה משותפת של הצוות החינוכי		

13. לטפח תרבות בית ספרית המעודדת מעורבות, שותפות ויזמות של הורים, מורים ותלמידים בתחום הלימודי והחברתי		
תהליכי הערכה פנים בית ספריים	תהליכי הערכה מחוזיים	תהליכי הערכה ארציים
עלייה במעורבות ההורים בעשייה החינוכית בבית הספר	קיומן של שגרות ומסגרות המאפשרות והמעודדות יוזמה, מעורבות ושיח בכל אחת מהקבוצות: הורים מורים ותלמידים	
ביצוע תהליך משתף לגיבוש תכנית העבודה במוסד החינוכי		

י"ס/א

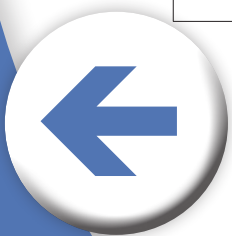
טבלה מרכזת תפוקות ודרכי בדיקה – מטרה ב'

14. לפתח ולבסס מעורבות חברתית פעילה בתוך ביה"ס ומחוצה לו		
תהליכי הערכה פנים בית ספריים	תהליכי הערכה מחוזיים	תהליכי הערכה ארציים
מתקיימות מסגרות זמן לתכנון ולעיבוד רפלקטיבי של מהלכי המעורבות החברתית	עליה בשיעור כל התלמידים המשתתפים באופן עקבי ומתמשך במסגרות למעורבות חברתית או תרומה לקהילה	
מתקיימות הכשרות לצוות החינוכי להנחייה, לליווי ולהערכה של התלמידים בתכנית למעורבות חברתית	בתעודה הבית ספרית ובתעודות נוספות יש ביטוי להערכת המעורבות החברתית	

15. לקיים מסגרות קבועות ללמידה ולהתנסות רגשית, חברתית ערכית		
תהליכי הערכה פנים בית ספריים	תהליכי הערכה מחוזיים	תהליכי הערכה ארציים
מספר עובדי ההוראה שלמדו והתנסו בתחום הרגשי, החברתי והערכי	קיים מתווה פעולה לקידום התחום הרגשי-חברתי-ערכי (ברמה האישית, קבוצתית, כיתתית) המבוסס נתונים	
קיום מסגרות המאפשרות שיח, למידה והתנסות מתמשכת בחינוך רגשי-ערכי-חברתי, לרבות מימוש השעות המוקצות לתכניות		

16. לשלב בפעילות הבית ספרית ערכים חברתיים, יהודיים, דמוקרטיים והומניסטיים וערכי מורשת ייחודיים בהתאמה למאפייני כל מגזר		
תהליכי הערכה פנים בית ספריים	תהליכי הערכה מחוזיים	תהליכי הערכה ארציים
כלל הפעילויות באורח החיים הבית ספרי מזמן שיעור גבוה של עיסוק משמעותי בערכים	עלייה במספר יחידות ההוראה בתחומי הדעת שבהן משולב העיסוק בערכים ובהתנהגויות הנגזרות מהם	קיימת תכנית רב שנתית לליבת טיולים
מתקיים שיח רציף בקרב הצוות החינוכי לגבי האופנים שבהם ניתן לשלב ערכים בתחומי הדעת ובמסגרות נוספות		
קיום שגרות בבתי"ס לחיזוק הזהות היהודית-ישראלית (בתי מדרש מסוגים שונים, פעולות לקראת חגים ומועדים, מפגשי לימוד וחוויה) ולהקניית כלים לגיבוש השקפת עולם יהודית-ישראלית		

17. להתנסות בתהליכים חברתיים ודמוקרטיים במרחב בית הספר		
תהליכי הערכה פנים בית ספריים	תהליכי הערכה מחוזיים	תהליכי הערכה ארציים
לפחות X משיעור תלמידי ביה"ס משתתפים במסגרות קבועות המאפשרות ייצוג ושותפות בתהליכי קבלת החלטות וביצוען		מועצת התלמידים פועלת על פי "תו התקן" שבחוזר מנכ"ל

18. לפתח וליישם נשירות תרבותית מבסיס לחברה רב תרבותית		
תהליכי הערכה פנים בית ספריים	תהליכי הערכה מחוזיים	תהליכי הערכה ארציים
מספר התלמידים שנחשפו באופן תהליכי לשונות תרבותית מגוונת בביה"ס ובקהילה		
בתכניות ההוראה הכיתתיות ובמרחבי הלמידה יש ביטוי לתכנים, לשפות אם שונות ולפעילויות המכוונים לפיתוח הכשירות התרבותית של כלל באי ביה"ס		
קיומן של מסגרות קבועות למפגשים ולפעילויות רב תרבותיים		

19. לקדם שותפות הורים מבסיס לאקלים מיטבי		
תהליכי הערכה פנים בית ספריים	תהליכי הערכה מחוזיים	תהליכי הערכה ארציים
התקיים תהליך משתף ליצירת שותפות ולקידום תהליכים מרכזיים התומכים באקלים מיטבי	קיימת מסגרת זמן קבועה בביה"ס לליווי הצוות החינוכי בנושא	

20. לבנות תכנית עבודה בית ספרית הנותמת בסדירויות אפקטיביות לקידום אקלים מיטבי		
תהליכי הערכה פנים בית ספריים	תהליכי הערכה מחוזיים	תהליכי הערכה ארציים
התקיימה הכשרה לכלל הצוות החינוכי בנושא מנעד תגובות חינוכיות והתמודדות עם אירועי אלימות	קיימת תכנית התערבות מבוססת נתונים שנבנתה בשיתוף מורים, הורים ותלמידים	
	קיימות סדירויות אפקטיביות המאפשרות שיח רגשי אישי וקבוצתי בקרב מורים, תלמידים והורים	

21. לאתר ולהעניק מענה מקצועי ודיפרנציאלי לתלמידים על כל הרצף ההתנהגותי והלימודי באופן המחזק והמטפח את עוצמותיהם		
תהליכי הערכה פנים בית ספריים	תהליכי הערכה מחוזיים	תהליכי הערכה ארציים
מתקיים מעקב אחר התקדמות התלמידים בהשגת יעדיהם האישיים בהתאם לתכנית האישית	קיום תכנית עבודה אישית מותאמת בהלימה לחוזקות ולצרכים שאותרו (לפחות ל-30% מתלמידי הכיתה בשנה זו)	
עלייה בשיעור המורים שהשתתפו בפיתוח מקצועי בהיבטים פסיכו-פדגוגיים		

22. לפתח וליישם סדירות תומכות ביצירת רצף חינוכי לאורך כל היום וכל השנה		
תהליכי הערכה ארציים	תהליכי הערכה מחוזיים	תהליכי הערכה פנים בית ספריים
	בבית הספר מתקיים תהליך מובנה לשיתוף פעולה עם נציגי המסגרות הבלתי פורמאליות ועם הקהילה ליצירת רצף חינוכי	קיום מסגרות זמן ללמידה ולשיח טרום חופשה ולאחריה
	קיימת מדיניות בית ספרית ברורה בנושא הרצף החינוכי	מתקיימות פעילויות משותפות בין בית הספר למסגרות חינוכיות בלתי פורמאליות

23. בית הספר כמוקד משמעותי בקהילה - להעמיק הקשר והשותפות עם ההורים, הקהילה והרשות המקומית לצורך השפעה חינוכית ערכית		
תהליכי הערכה ארציים	תהליכי הערכה מחוזיים	תהליכי הערכה פנים בית ספריים
	בתכנית העבודה הבית ספרית יש ביטוי לתכנית שגובשה ע"י צוות פעולה לקידום רווחת התלמידים ושמכוונת למתן מענה לצורכיהם ולצורכי ביה"ס	קיום שני מפגשים שנתיים לפחות של צוות פעולה לתכנון, ליישום ולהערכה של המענים לצורכי הלומדים וביה"ס
	קיום מנגנונים, מסגרות ופעילויות המקדמים את השותפות עם גורמים בקהילה ואת מתן המענה לצורכי הקהילה	מסמך מיפוי גורמים ושותפים רלוונטיים ומשאביהם

י'ס/א

טבלה מרכזת תפוקות ודרכי בדיקה – מטרה ג'

24. יצירת מרחב וזמן למורים עבור למידה ויצירה		
תהליכי הערכה פנים בית ספריים	תהליכי הערכה מחוזיים	תהליכי הערכה ארציים
מפגשי צוותי למידה לפחות פעם בחודש	למידת עמיתים בין בתי ספר	
במה לכל מורה לפחות פעם בשנה להציג וללמד את עמיתיו		
משאבים בית ספריים המוקצים לעידוד יזמות של מורים		
25. ניהול עצמי של פיתוח מקצועי		
תהליכי הערכה פנים בית ספריים	תהליכי הערכה מחוזיים	תהליכי הערכה ארציים
התקיים מיפוי צרכים וחוזקות של סגל בית הספר כתשתית לפיתוח המקצועי		
קיומה של תכנית רב-שנתית לפיתוח צוות		
לכל מורה יש תכנית פיתוח מקצועי אישית המלווה ביעדים ובמדדים אישיים		
26. יצירת תרבות ארגונית של למידה והתנסות		
תהליכי הערכה פנים בית ספריים	תהליכי הערכה מחוזיים	תהליכי הערכה ארציים
מתקיימים מספר פעמים בשנה דיונים שמוקדשים להפקת לקחים מהתנסויות הסגל	קיימות לפחות 3 מסגרות המאפשרות למידה משותפת של הצוות החינוכי	
מוקדש זמן מנהל-מורה לעיבוד התנסויות		
מורים מובילים יוזמות אישיות בתוך המוסד החינוכי		
קיימות לפחות 3 מסגרות המאפשרות למידה משותפת של הצוות החינוכי		
27. חשיפת התלמידים ללימודי טכנולוגיה		
תהליכי הערכה פנים בית ספריים	תהליכי הערכה מחוזיים	תהליכי הערכה ארציים
קיום לפחות יום חשיפה אחד בשנה למגמות השונות		עלייה במספר התלמידים שלומדים במגמות טכנולוגיות-מקצועיות בביה"ס
28. יצירת סביבת לימודים דינמית ומאתגרת לחשיבה ולעניין		
תהליכי הערכה פנים בית ספריים	תהליכי הערכה מחוזיים	תהליכי הערכה ארציים
הגדלת מספר התלמידים שמשלבים התנסות מעשית בתעשייה במסגרת הלמידה השוטפת		הגדלת מספר התלמידים הלוקחים חלק בפרויקט טו"ב
29. עידוד רכישת ידע רחב בתחומי המדעים		
תהליכי הערכה פנים בית ספריים	תהליכי הערכה מחוזיים	תהליכי הערכה ארציים
מספר תלמידי כיתה ט' המבצעים תהליך שלם של חקר מדעי או פתרון בעיות		הגדלת מספר התלמידים הבוחרים מגמות מדעיות טכנולוגיות בחס"ע
	שיפור ההישגים במבחנים הארציים והבינלאומיים בתחומי מדע וטכנולוגיה	

חזרה לתוכן העניינים

פרק ב'

משימות שגרה יישום רפורמות תכניות מערכתיות

משימות שגרה במוסדות החינוך העל יסודיים

1. הערכת מורים ב"אופ"ק חדש"

🎯 מהות המשימה ותיאורה

במסגרת הסכם "אופ"ק חדש" נכלל גם מרכיב של הערכה מסכמת למורים כחלק מהנדרש מהם לקבלת קביעות ולעלייה בסולם הדרגות החדש.

הצורך בהערכה מסכמת כחלק מרצף הקריירה של מורים ומנהלים מזמן למעשה הליך הערכה רצוף, מסודר ואחיד לכלל המערכת לצורך קידום מורים ומנהלים בשלבים שונים.

🌟 חומרים וכלים

[ערכת עזר לתצפית בשיעור](#)

[קישור לכלי להערכת מורים בעברית](#)

[קישור לכלי להערכת מורים בערבית](#)

[קישור לכלי להערכת מורים באנגלית](#)

[קישור לאתר היחידה להערכת עובדי הוראה](#)

[קישור למאמר: "תהליך הערכת מורים בישראל: צעדים ראשונים ומחשבות לעתיד"](#)

2. הערכת מורים בחינוך העל יסודי "עז לתמורה"

🎯 מהות המשימה ותיאורה

תהליכי הערכת מורים עתידיים להיות כלי ניהולי מרכזי לשירות המנהל להשבחת הפדגוגיה.

הכלי להערכת מורים מתמקד בארבעה מדדי הצלחה להוראה במיטבה.

מדדים אלו משקפים את מורכבות עבודתו של המורה ומאפשרים ליצור שפה משותפת בין כלל הגורמים במשרד החינוך (מפקחים, מנהלים, מורים, מדריכים ואנשי מטה) בכל הנוגע לביצועים המצופים ממורה.

הכלי כולל תיאורים התנהגותיים בכל אחד מהמרכיבים בארבעת מדדי-העל, ברמות ביצוע שונות, המבטאות סולם התפתחות מקצועי.

במקביל, מבצע כל מוערך הערכה עצמית על בסיס אותם מדדי הצלחה.

🌟 חומרים וכלים

[הכלי להערכת מורים בחטיבה העליונה](#)

[מודולות להערכת בעלי תפקידים - מחנך כיתה, רכז שכבה, רכז מקצוע](#)

[מודולות להערכת בעלי תפקידים - רכז חינוך חברתי, רכז טיולים, רכז התאמות היבחנות, רכז הערכה](#)

3. התאמה והטמעת דרכי הערכה ללמידה משמעותית

🎯 מהות המשימה ותיאורה

בעת בניית התכנית הבית ספרית על הצוות הפדגוגי בחט"ב ובחט"ע לתכנן ולהבנות את האלטרנטיבות להערכה חלופית בהוראה ובלמידה במקצועות הבחירה ובמקצועות ההשכלה הכללית.

🌟 חומרים וכלים

[מהי הערכה חלופית?](#)

[עוד על הערכה חלופית](#)

[מסמך חלופות מרכזיות לתהליכי הוראה](#)

[חלופות בהערכת הישגים](#)

[התכנית הלאומית ללמידה משמעותית - החטיבה העליונה: ארגון הלימודים ותעודות הסיום](#)

4. מניעת אלימות ועיצוב אקלים מיטבי

🎯 מהות המשימה ותיאורה

פעילויות חינוכיות וחברתיות לצמצום האלימות המילולית והפיזית בבתי הספר וטיפוח אקלים מיטבי.

🌟 חומרים וכלים

[חוזר מנכ"ל: אורחות חיים במוסדות חינוך](#)

[קטלוג הפרסומים של מנהל חברה ונוער](#)

[תכניות מתוך "תפני"ת" - לקט תכניות ופעילויות לחינוך העל יסודי](#)

[התמודדות מערכת החינוך עם אלימות תלמידים](#)

[חוזר מנכ"ל בנושא פגיעה מינית של תלמידים בתלמידים](#)

[חוזר מנכ"ל בנושא העברה והוצאה של תלמידים מביה"ס](#)

[אקלים ומניעת אלימות באתר שפ"י](#)

[מאמר בנושא ענישה - ד"ר רמי רחמים](#)

[סקרי האקלים והסביבה הפדגוגית - ראמ"ה](#)

[אנ"א - אני נגד אלימות - מנהל חברה ונוער](#)

[אני נגד אלימות - מנהל חברה ונוער](#)

[אלימות ילדים ונוער - היבטים פסיכולוגיים וחברתיים](#)

[בין הצלצולים - התמודדות עם אלימות וטיפוח אקלים בית ספרי](#)

[אלימות רחוב בקרב בני נוער - יסודות - יוזמות חברתיות](#)

5. תכנון מערכת השעות

🎯 מהות המשימה ותיאורה

בניית תכנית לימודים תלת שנתית או שש שנתית בהתאם לעקרונות התכנית ללמידה משמעותית כולל תכנון השעות הפרטניות.

⚙️ חומרים וכלים

הכלי לבניית תכנית בית ספרית – עתיד לצאת ע"י האגף לחינוך ע"ס

[מדריך לעבודה בשעות פרטניות – כלים שלובים](#)

["אופק חדש" בחטיבות הביניים](#)

[ארגון הלימודים בחינוך העל יסודי](#)

[שכר הלימוד בחט"ע תשע"ה](#) – כולל את פירוט השעות על פי תכנית ההיבחנות החדשה.

רפורמות מרכזיות במערכת החינוך

6. רפורמת "אופק חדש" בחטיבות הביניים

מאות המשימה ותיאורה

"אופק חדש" מיועד לחטיבות-הביניים הרשמיות העצמאיות וחטיבות-הביניים בבתי הספר השש-שנתיים. העמקת השילוב בין רכיבי "אופק חדש": זמן תלמיד, זמן מורה, הערכת עובדי ההוראה ופיתוח מקצועי לכדי מהלך פדגוגי ארגוני שלם המעצב את התהליכים החינוכיים בביה"ס. מימוש הפוטנציאל הפדגוגי והארגוני של רפורמת "אופק חדש" לשיפור הפרופסיה ומעמד המורה, להעצמה ולהרחבה של סמכויות המנהל ולשינוי מעמיק בתהליכי חינוך-הוראה- למידה ובתפקוד בית הספר כארגון לשם צמצום פערים ולשיפור הישגי התלמידים, תפקודם, תחושתיהם ורווחתם.

חומרים וכלים:

[פדגוגיה, אירגון וניהול](#)

[תלקיט "אופק חדש" - מדריך למנהל ולמורה](#)

[אוגדן כלים ניהוליים - כלים שלובים](#)

[המכחו"ל הניהולי](#)

[הסכם וחוזר מנכ"ל נוהלי הפעלת רפורמת "אופק חדש"](#)

[אתר "אופק חדש"](#)

7. רפורמת "עוז לתמורה" בחטיבות העליונות - משימה ביישום הדרגתי

מאות המשימה ותיאורה

המשימה מיועדת לחטיבות עליונות עצמאיות תלת-שנתיות או ארבע-שנתיות וחטיבות עליונות בבתי הספר השש-שנתיים שהצטרפו לרפורמה. הטמעה פדגוגית וארגונית של "עוז לתמורה" בחטיבות העליונות תוך העמקת השילוב בין רכיבי "עוז לתמורה": שעות פרטניות, שעות תומכות הוראה, שעות לביצוע תפקידים, פיתוח מקצועי של הצוות והנהגת עבודת הצוותים המקצועיים לכדי מהלך שלם המעצב את התהליכים החינוכיים בבית הספר והמטייב אותם. במהלך הפיתוח המקצועי של הצוות יושם דגש על יצירת אקלים מיטבי בחדרי המורים המשותפים למורי "עוז לתמורה" ו"אופק חדש".

חומרים וכלים:

[אוגדן "כלים שלובים"](#)

[מדריך לעבודת המנהל והמורה ב"עוז לתמורה" \(תלקיט בגרסה האחרונה\)](#)

[הסכם "עוז לתמורה" באתר חינוך על יסודי](#)

8. הכלה - שילוב לומדים וקידומם בחינוך הרגיל

☉ מהות המשימה ותיאורה

יצירת מסגרת לימודית ארגונית, פדגוגית וחברתית, המאפשרת להכיל באותו בית ספר תלמידים שונים בעלי מגוון יכולות לימודיות

☼ חומרים וכלים

[מדריך לעבודה בשעות פרטניות - כלים שלובים](#)

[מבדק עמי"ת - ערכה למיפוי תלמידים](#)

9. התאמת מערכת ההוראה והלמידה לעידן הדיגיטאלי

☉ מהות המשימה ותיאורה

הרחבת מסגרות ההכשרה וההוראה של המורים באמצעים דיגיטאליים והתאמתם לעידן המאה ה-21

☼ חומרים וכלים

[מיומנויות חשיבה בעידן הדיגיטאלי](#)

[המורה המקוון - הוראה למידה אחרת](#)

[דימויים בעידן הדיגיטאלי \(אוריינות חזותית\) - משרד החינוך](#)

[הענן החינוכי - משרד החינוך](#)

10. הבניית תרבות קליטה מיטבית למתמחים ולמורים חדשים

🎯 מהות המשימה ותיאורה

מנהל בית הספר ישקיע מאמצים בקליטה ראוויה של עובדי הוראה חדשים, בהכשרת חונכים ותיקים מהצוות ובתהליכי חונכות, ליווי והערכה בשלב הכניסה למקצוע על מנת למנוע נשירתה של עובדי הוראה איכותיים. התפקידים המצופים ממנהל בית הספר ושלבי הקליטה המומלצים כולל מודלים לקליטה מיטבית של מורים נמצאים בחומרים ובכלים המצ"ב:

🌟 חומרים וכלים

[התפקידים המצופים ממנהל/ת בית הספר](#)

[כלי להערכת מתמחים \(עברית\)](#)

[אתר הסטאד'](#)

[מתווה להכשרת חונכים](#)

[סרטוני וידאו](#)

11. התכנית להשאלת ספרי לימוד

הרחבת התכנית להשאלת ספרי לימוד בהתאם לתיקון מס' 7 לחוק. החל משנת הלימודים התשע"ה תכנית ההשאלה מחייבת את כלל בתי"ס ולא תהיה מוגדרת כתכנית רשות. תהליך ההצטרפות של בתי"ס לתכנית יוחל בהדרגה ויושלם לא יאוחר מתחילת שנת הלימודים התשע"ז. המהלך יבוצע באמצעות הרשויות המקומיות והעלויות יהיו על בתי"ס בסיוע המינהלת להשאלת ספרי לימוד במנהל הפדגוגי- היחידה לתכניות משלימות למידה.

🎯 מהות ותיאור המשימה:

התכנית מיועדת לתלמידי כיתות ז' עד י"ב בבתי"ס הרשמיים והמוכרים שאינם רשמיים, בכל שכבות הגיל ובכל המגזרים, בהתאם לתנאים הבאים:
בי"ס שקיים לפחות שנה אחת.
בתי הספר המצטרפים לתכנית לראשונה, יקבלו תקציב רכש ותקציב לוגיסטי בהתאם למדד הטיפוח הבית ספרי ולמספר התלמידים המשתתפים בתכנית.
רשימת הספרים המאושרים מתפרסמת באתר של [אגף ספרי לימוד](#) בכתובת המצ"ב.
[פירוט נוסף ניתן למצוא בחוזר מנכ"ל](#)

❗ לפרטים נוספים ניתן לפנות:

המנהל הפדגוגי:

[היחידה לתכניות משלימות למידה](#)

[אתר השאלת ספרי לימוד](#)

פרק ג'

דגשים מיוחדים חמ"ד

דגשים לבתי ספר בחינוך העל יסודי בחמ"ד

דבר ראש מינהל החינוך הממלכתי דתי

במסגרת התכנית השנתית הציב לעצמו החמ"ד מספר משימות נוספות הנגזרות מהיעדים והנכללות כולן בתפיסה של "בית חינוך כמשפחה".

"בית חינוך כמשפחה" הוא מטרת על המכוונת להטמעת אורח חיים המממש את תפיסת בית החינוך כמסגרת המחויבת לתלמידה – כבנים.

"בית חינוך כמשפחה" מחבר את כל בני המשפחה – את הצוות החינוכי, את אנשי המשק והעובדים, את ההורים, והבוגרים של בית החינוך, כי בית לא עוזבים...

"בית חינוך כמשפחה" – נועד לטפח בתי חינוך בהם האקלים ואורחות החיים יושתתו על ערכי המשפחה המיטבית כמטאפורה וכדגם למעשה החינוכי.

להלן המשימות העיקריות של החמ"ד הנמצאות בזיקה ליעדים של כלל מערכת החינוך:

א. דגשי החמ"ד במסגרת יעד א' – קידום למידה משמעותית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצוינות

- ללמוד וללמד
- מיצוי סגולותיו של התלמיד
- "מפתח הל"ב מתוך אמונה", כישורי חיים
- "חמ"ד של תעודה"

ב. דגשי החמ"ד במסגרת יעד ב' – חיזוק החינוך למצוינות ערכית ואזרחית

- חזון החמ"ד מחולל מציאות – טיפוח זהות ציונית דתית
- חמ"ד וקהילה
- דיאלוג מיטבי
- חמ"ד של חופש

ג. דגשי החמ"ד במסגרת יעד ג' – חיזוק מעמדו ויכולתו של החינוך הציבורי

- "והעמידו תלמידים הרבה" – "לכל אדם ישנה"
- אחדות, השתייכות וחסד
- מוגנות ובטיחות, סביבת איכות
- קידום אקלים מיטבי (במסגרת התכנית המתואמת)

אנחנו מבקשים לעסוק בכל הרמות בחזון החמ"ד. כתב הרב זצ"ל (שמונה קבצים א'): "שפוגמים את הרעיון, כשמתרחקים על ידי השיקוע בקטנות החיים הרגילים מרוממות המחשבות העליונות, שהן מחוללות את המעשים הגדולים... המעשים הולכים ונפגמים... וכשהמעשים נפגמים, הולך הרעיון ומתרחק עד שהוא נהפך למין מחשבה קלושה...". כשאדם, תלמיד, מורה וחדר מורים, אינם חולמים – "המעשים הולכים ונפגמים", אדם עלול לחיות בתלישות, בחוסר עניין ומוטיבציה למעשה שהוא עושה. כשאין רוח במפרשים האנייה אינה שטה... "באין חזון יפרע עם", כי ללא חזון המושך את האדם מעלה מעלה, אין ערך למעשה וגם החזון שנראה תלוש וחסר סיכוי הולך ונעלם אף הוא. בתפילה גדולה ובענווה ניגש למלאכת קודש זו.

ברכת הצלחה רבה בעבודת הקודש

אברהם ליפשיץ

[חזרה לתוכן העניינים](#)

המפקח הארצי על בתי הספר העל יסודיים בחמ"ד

מנהלים יקרים,

החינוך העל יסודי הוא כידוע שלב חינוך משמעותי מכיוון שבו מתקיימת העמקה של למידה לצד התעצמות תהליכי זהות, בגרות ומיצוב חברתי.

הפעולות החינוכיות לאורך השנה צריכות להיות מכוונות למטרות החינוך ולשקף תכנון מקדים לצד הגדרה של תוצאות מצופות. החמ"ד כמערכת חינוך מדגיש את המחויבות הברורה למצוינות לימודית, ללימוד ולהוראה הנוגעים בלב "לב לדעת", וחיבור מתמיד בין עשייה חברתית ערכית לתהליכים לימודיים.

המעשה הניהולי חינוכי תחילתו כאמור בתכנון. מעגלי התכנון המקדים עניינם לתת משמעות לרעיונות החזוניים, למטרות וליעדים בבחינת חזון שמביא לידי מעשה. ערכת מתנ"ה מהווה מבחינה זו הזדמנות גדולה למנהלים בהעמידה מסגרת תכנונית ועקרונות תכנון חינוכי מיטביים.

בתכנון שנה"ל הבאה בחמ"ד יש לתת ביטוי תכנוני ויישומי מתוך מכוונות ליישום יעדי החמ"ד בהלימה לתכנית האסטרטגית של המשרד. בחינוך העל יסודי נבקש לתת דגש על שלושה מוקדי עשייה:

המוקד המערכתי: "העמידו תלמידים הרבה ולכל אדם ישנה" הם ביטוי למחויבות לתכנון וליישום תכנית רצפים ומעברים בין ביה"ס היסודי לחס"ב, וכן בין ביה"ס השמונה שנתי לביה"ס הארבע שנתי. לוח זמנים לתהליך הרישום למוסדות הפנימייתיים ארציים יפורסם בסמוך לתחילת שנת הלימודים. תהליך זה כולל הפעלת תכניות שנתיות, משימות הערכה, תכנית במ"ה, תכנית הדמות השנתית ועוד.

המוקד הבית ספרי: "ללמוד וללמד" בניית מערכת למידה שיטתית בה היקף שעות הלימוד תואם את הנחיות המתנ"ה ומשקף העמקה לימודית, היקף למידה ראוי כבסיס לחתירה לתוצאות לימודיות פדגוגיות. ראוי ש"לב לדעת" תשתלב כמתודה פדגוגית בכל מקצועות הלימוד הרלוונטיים, ובעיקר במקצועות החמ"ד הייחודיים: תושב"ע, תנ"ך, מחשבת ישראל, היסטוריה וספרות.

המוקד הקהילתי: תכניות החמ"ד השונות בהן: נוער הקהל, חמ"ד של חסד, חמ"ד של תורה, חמ"ד של בוגר והכוון בוגרים, חמ"ד של חברותא ותכניות נוספות מהוות חלק מתהליך חינוכי שעניינו בירור זהות וחיזוק אמוני אישי של כל תלמיד ותלמידה.

בשילוב של שלושת מעגלי התכנון והעשייה האלו יש כדי ליצור תהליך חינוכי הוליסטי המכוון עצמו לפיתוח התלמיד כאדם בוגר בחברה, מתוך חיבור לדעת ולמידה, מתוך חיבור לחברה ולעם ומתוך גיבוש זהות עצמית ברורה.

בטוחני כי בתהליך שיטתי זה נצליח יחד לחזק את מערכת החינוך הממ"ד לטובת כלל ישראל.

בברכה,

רם זהבי, מפ"א, עי"ס חמ"ד

פרק ד'

דגשים לחינוך המיוחד

פרק ד' - דגשים נוספים לתלמידים עם צרכים מיוחדים

דבר מנהלת האגף לחינוך מיוחד

מנהיגי חינוך יקרים,

פרק זה מיועד לסייע לכם צוותי החינוך המיוחד, בתכנון תהליכי העבודה באופן מושכל למתן מענה חינוכי טיפולי מיטבי התואם את צרכי הלומדים במסגרות החינוך המיוחד השונות.

המשימות המותאמות לשלבי הגיל, מאורגנות סביב שלוש המטרות המרכזיות שהוגדרו בתכנית האסטרטגית של משרד החינוך ובהלימה מרבית לתכניות הלימודים בחינוך הרגיל.

המשימות מתבססות על מקצועות הליב"ה ומציגות דגשים ייחודיים הקיימים בחינוך המיוחד תוך התייחסות לרצף ההתפתחותי, לרצפי הגיל, לתכנים ולשיטות ההוראה.

בחלק מהמשימות ישנה התייחסות לכל רמות התפקוד ובחלקן ההתייחסות ממוקדת לרמת תפקוד מוגדרת בהתאם לשירותים הניתנים לתלמידים למסגרת החינוכית בה לומד התלמיד עם צרכים מיוחדים; השתלבות במסגרת החינוך הרגילה, כיתת חינוך מיוחד בבית ספר רגיל ומסגרות החינוך המיוחד.

אנו רואים אתגר גדול בקידום ההישגים של כלל התלמידים, מתוך אמונה ביכולתו של כל תלמיד להתקדם, להצליח ולהשתלב בחברה ובקהילה.

להורים המלווים את ילדיהם והמתמודדים עם סוגיות מורכבות שונות, מקום משמעותי. השיח עמם ויצירת שיתופי הפעולה הכרחיים לקידום העבודה החינוכית.

צוות האגף לחינוך מיוחד, עומד לרשותכם לקידום המשימות החינוכיות והאתגרים הניצבים בפנינו.

בברכת הצלחה,

רחלי אברמזון

וצוות האגף לחינוך מיוחד

חינוך מיוחד

מטרה א - קידום למידה משמעותית ועדכנית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצוינות

- קידום הישגים לימודיים בדגש על פיתוח תפקודי לומד המותאמים למאה ה-21 (אסטרטגיות חשיבה מסדר גבוה, הבנה מעמיקה, יכולת עבודה בצוות, תחושת מסוגלות ויכולת ניהול עצמי של התלמיד) יעד 2 -
- קידום שוויון הזדמנויות ומיצוי הפוטנציאל לכלל הקבוצות בחברה הישראלית יעד 6 -

1. לקדם ולטפח תרבות של מיצוי ברמה האישית, הקבוצתית והבית ספרית – תכניות אישיות (בהלימה ליעד 7 בחינוך הרגיל)

🎯 תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- התלמיד מממש את כישוריו ואת הישגיו הלימודיים והחברתיים בצורה מיטבית (יעדים 2, 6)
- צוות החינוך מאמין ביכולותיהם של תלמידיו ולוקח אחריות אישית לקידומם כפרטים ונקבוצה תוך קיום קשר משמעותי ודיאלוג מתמיד עם התלמידים (יעדים 5, 8)
- המוסד החינוכי מעניק מענה דיפרנציאלי ומיטבי לכל תלמיד על פי צרכיו ומקדם שוויון הזדמנויות, תוך קיום תהליכי איתור, טיפול ומתן מענה לתלמידים על כל הרצף ההתנהגותי והלימודי (יעדים 2, 5, 6)

🎯 משימות מומלצות

- הפעולות שלהלן מתחייבות מתוקף חוק החינוך המיוחד ומשתמעות מחוק חינוך חינוך לילדים חולים:
1. להכין לכל תלמיד פרופיל תפקודי הכולל נקודות חוזק ונקודות לחיזוק בתחומי התפקוד: קוגניטיבי, לימודי, שפתי-תקשורת, חברתי, התנהגותי-רגשי, מוטורי, חושי ותחום ההכנה לחיים/כישורי חיים.
 2. להכין תוך עבודת צוות רב-מקצועי תכנית אישית המבוססת על הפרופיל התפקודי והכוללת: מטרות, יעדים, דרכי ביצוע לוח זמנים ודרכים להערכה וליישמה בהרכבי למידה שונים ע"י כלל הצוות החינוכי העובד עם התלמיד.
 3. למקד את התכנית במספר יעדים יחודיים לתלמיד בלבד. (יעדים משותפים לקבוצת תלמידים או לכיתה כולה, ייכללו בתכנית הכיתתית).
 4. לעקוב אחר יישום התכנית בשיעורים, בטיפולים ובמוקדי פעילות שונים ולהעריך את התקדמות התלמיד ביעדים שנקבעו. להלן סוגי התכניות האישיות בהתאם לאוכלוסיית היעד:
 - א. תכנית חינוכית יחידנית (תח"י) לתלמידים עם צרכים מיוחדים המשולבים בכיתה הרגילה תוכן ע"י מחנכת הכיתה בסיוע צוות רב-מקצועי ובשיתוף צוות השילוב, התלמיד והוריו, בהתאם להנחיות בחוזר מנכ"ל סח/3(ד).
 - ב. תכנית לימודים אישית (תל"א) לתלמידים הלומדים בכיתה לחינוך מיוחד בבית הספר הרגיל או בבית הספר לחינוך מיוחד תוכן ע"י מחנכת הכיתה בשיתוף הצוות הרב-מקצועי של המוסד החינוכי, התלמיד (במידת האפשר) והוריו, בהתאם להנחיות בחוזר מנכ"ל סח/7.

ג. תכנית חינוכית אישית (תח"א) לתלמידים חולים המאושפזים בבתי חולים תוכן ע"י מחנכת הכיתה והצוות הרב מקצועי של המוסד החינוכי בבית החולים. לתלמידים חולים בביתם עקב מחלה ממושכת תוכן התכנית ע"י מורי "ספק השיירות לתלמיד בביתו" בשיתוף מחנכת הכיתה בקהילה. בשני המקרים תוכן התכנית בשיתוף עם צוות המוסד בו לומד התלמיד בקהילה, מומחית תחום מטעם המתי"א, התלמיד והוריו, כמשתמע מחוק חינוך חינם לילדים חולים. מנהל המסגרת והצוות החינוכי בקהילה ישמרו על קשר קבוע ומשמעותי עם הילד והוריו במהלך כל תקופת מחלתו בביתו, כולל ביקור בית וביקור בבית החולים (במידת האפשר).

תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. שיתוף כלל הצוות העובד עם התלמיד, התלמיד והוריו בכל תכנית אישית	תהליכי הערכה פנים בית ספריים
2. שילוב של 100% מיעדי התח"י והתל"א ו-75% לפחות מיעדי התח"א בתכנית העבודה של מחנכת הכיתה, מורת השילוב, המורים המקצועיים ו/או צוות מקצועות הבריאות	תהליכי הערכה פנים בית ספריים
3. התקדמות של כל תלמיד ב-75% לפחות מיעדי התח"י והתל"א וב-50% לפחות מיעדי התח"א לילדים חולים	תהליכי הערכה פנים בית ספריים

חומרים וכלים

[אתר חוזרי מנכ"ל בתוך אתר משרד החינוך:](#)

[תכנית חינוכית יחידנית \(תח"י\) - חוזר מנכ"ל ס"ח/3/ד](#)

[תכנית לימודים אישית \(תל"א\) - חוזר מנכ"ל נ"ח/7](#)

[ווק חינוך חינוך חינוך חינוך חינוך](#)

חינוך מיוחד

קידום למידה משמעותית ועדכנית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצוינות קידום שוויון הזדמנויות ומיצוי הפוטנציאל לכלל הקבוצות בחברה הישראלית
קידום הישגים לימודיים בדגש על פיתוח תפקודי לומד המותאמים למאה ה-21 (אסטרטגיות חשיבה מסדר גבוה, הכנה מעמיקה, יכולת עבודה בצוות, תחושת מסוגלות ויכולת ניהול עצמי של התלמיד)

מטרה א
 יעד 6 -
 יעד 2 -

2. לקדם ולטפח תרבות של מיצוי ברמה האישית, הקבוצתית והבית ספרית – תכנית מעבר אישית

🎯 תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- תלמיד מממש את כישוריו ואת הישגיו הלימודיים והחברתיים בצורה מיטבית (יעדים 2, 6)
- צוות החינוך מאמין ביכולותיהם של תלמידיו ולוקח אחריות אישית לקידומם כפרטים ונקבוצה תוך קיום קשר משמעותי ודיאלוג מתמיד עם התלמידים (יעדים 5, 8)
- המוסד החינוכי מעניק מענה דיפרנציאלי ומיטבי לכל תלמיד על פי צרכיו ומקדם שוויון הזדמנויות, תוך קיום תהליכי איתור, טיפול ומתן מענה לתלמידים על כל הרצף ההתנהגותי והלימודי (יעדים 2, 5, 6)

🎯 משימות מומלצות

1. לבנות תכנית מעבר אישית לתכנון מיטבי של המעבר מבית הספר לחיים בקהילה לכל תלמיד בגילאי 16-21 הלומד בכיתת חינוך מיוחד בבית הספר הרגיל או בבית הספר לחינוך מיוחד, וכן לתלמידים חולים בגילאים אלו הלומדים במוסדות חינוכיים בבתי חולים לחולי נפש. התכנית תהווה השלמה לתכנית הלימודים האישית (תל"א).
2. לשתף בבניית התכנית את המתבגר ומשפחתו, את הצוות החינוכי, את שירותי העבודה והרווחה ברשות המקומית, הביטוח הלאומי וגופים קהילתיים נוספים.
3. לקדם במסגרת התכנית את יכולתו של התלמיד לזהות את העדפותיו וכישוריו ואת יכולתו להשתתף (במידת האפשר) בקבלת החלטות בכל הקשור לתהליך המעבר מבית הספר לחיים בקהילה.
4. לתכנן את תכנית המעבר מראש למספר שנים, לבחון מדי שנה את התאמתה לצורכי התלמיד לאור מעקב אחר התקדמותו בתחומי התפקוד השונים ולעדכן את המטרות והיעדים בתכנית בהתאם לכך. בתחום ההכנה לחיי עבודה – לבחון את האפשרות להשתתפות התלמידים בתכניות המעבר של משרד הרווחה.
5. למקד את תכנית המעבר בשנת הלימודים האחרונה ללימודיו של התלמיד בבית הספר באפשרויות ההשתלבות שלו לאחר סיום לימודיו: שירות לאומי, גיוס לצה"ל, המשך לימודים אקדמיים ו/או שילוב במסגרת עבודה בשוק החופשי או במסגרת מוגנת.

📋 תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. כתיבת תכנית מעבר אישית לכל תלמיד בגילאי 16-21 הלומד בכיתת חינוך מיוחד בבית הספר הרגיל או בבית הספר לחינוך מיוחד (כהשלמה לתל"א)	תהליכי הערכה פנים בית ספריים
2. מספר התלמידים המסיימים את בית הספר והמשולבים במסגרות המשך על פי המלצות תכנית המעבר: שירות צבאי/לאומי, מסגרת עבודה, לימודיים אקדמיים או מסגרת מוגנת אחרת	תהליכי הערכה מחוזיים

🌟 חומרים וכלים

אתר האגף לחינוך מיוחד – מסמך: [תכנון לימודים לתלמידים עם צרכים מיוחדים](#)
 אתר משרד הרווחה – הכנה לתעסוקה: [תכניות מעבר לתלמידים עם צרכים מיוחדים](#)

חינוך מיוחד

קידום למידה משמעותית ועדכנית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצוינות קידום הישגים לימודיים בדגש על פיתוח תפקודי לומד המותאמים למאה ה-21 (אסטרטגיות חשיבה מסדר גבוה, הבנה מעמיקה, יכולת עבודה בצוות, תחושת מסוגלות ויכולת ניהול עצמי של התלמיד)
התאמת תכניות הלימודים, מערכי הערכה ומדידה, תפיסת ההוראה, ההכשרה, ההתמחות והפיתוח המקצועי לתפיסת הלמידה המשמעותית

מטרה א
יעד 2 -
יעד 3 -

3. לתכנן וליישם תהליכי הוראה-למידה מגוונים וחדשניים המפתחים והמטמיעים תפקודי לומד – תכנית לימודים כיתתית (בהלימה ליעד 1 בחינוך הרגיל)

📍 תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- תלמיד מממש את כישוריו ואת הישגיו הלימודיים והחברתיים בצורה מיטבית (יעדים 2, 6)
- צוות החינוך מאמין ביכולותיהם של תלמידיו ולוקח אחריות אישית לקידום כפרטים וקבוצה תוך קיום קשר משמעותי ודיאלוג מתמיד עם התלמידים (יעדים 5, 8)
- המוסד החינוכי מעניק מענה דיפרנציאלי ומיטבי לכל תלמיד על פי צרכיו ומקדם שוויון הזדמנויות, תוך קיום תהליכי איתור, טיפול ומתן מענה לתלמידים על כל הרצף ההתנהגותי והלימודי (יעדים 2, 5, 6).

📍 משימות מומלצות

1. לבנות תכנית שנתית המתארת את העשייה הכיתתית בכללותה לאורך שבוע הלימודים ובמהלך השנה, בהתייחס למקצועות הלימוד, תחומי הטיפול ומוקדי הפעילות של הכיתה כקבוצה ושל יחידים בתוכה.
2. לאגד את מסמכי תכנית הלימודים הכיתתית (תל"כ) בתיק המורה אשר יכיל את הרכיבים הבאים:
 - א. מידע כללי: רקע על התלמידים ועל מאפייני התפקוד שלהם; רשימת נושאי לימוד, מקצועות ופעילויות; הקצאת ש"ש לכל מקצוע (מערכת שעות); ארגון הלמידה בכל מקצוע (מליאה, קבוצות ושיעורים פרטניים); בעלי תפקידים בכל מקצוע; מיפויים כיתתיים בהתייחס לממצאי הערכה, תוצרים מצופים, כלי הערכה.
 - ב. תכניות הוראה בכל מקצוע המגדירות מטרות, יעדים ויחידות הוראה/יחידות תוכן הכוללות: הישגים מצופים, לוח זמנים להתקדמות, דרכי הוראה, חומרי הוראה ולמידה, וסביבה לימודית בהתייחס לקבוצות וליחידים בכיתה, וכן דרכים ומדדים להערכת התכנית. בבתי ספר לחינוך מיוחד יגזרו תכניות ההוראה מתכנית הלימודים הבית ספרית (תל"ב"ס). בכיתות לחינוך מיוחד בבתי"ס הרגילים יתבססו על תכנית הלימודים לשכבת הגיל.
 - ג. מפת יעדים כיתתית במקצועות היסוד (שפה, מתמטיקה, הכנה לחיים): מיפוי יעדים משותפים לשם בניית קבוצות למידה הומוגניות כביטוי לממשקים בין תכנית הלימודים הכיתתית לתכניות הלימודים האישיות.
3. בכיתה לחינוך מיוחד בבית הספר הרגיל – מחנכת הכיתה בשיתוף הצוות הרב-מקצועי ורכזת השכבה של המוסד החינוכי תבנה תכנית לימודים כיתתית בהלימה לתכניות הלימודים הרגילות בשכבת הגיל תוך התאמה למאפייני התפקוד של תלמידי הכיתה ובתוספת נושאים מתחומי ההכנה לחיים המתאימים לכיתה, כגון: חינוך לתרבות פנאי, שימוש במשאבים קהילתיים, חינוך לחיי עבודה, חינוך מיני-חברתי, סגור עצמי ועוד.

4. בכיתות בבתי הספר לחינוך מיוחד - מחנכת הכיתה בשיתוף הצוות הרב-מקצועי תבנה תכנית לימודים כיתתית בהלימה למקצועות הליבה של החינוך המיוחד ולתכנית הבית ספרית תוך התבססות על תכניות הלימודים הרגילות ותוך עריכת התאמות, שינויים ו/או חלופות.
5. לציין יעדים בתחומי התפקוד השונים המשותפים לכל תלמידי הכיתה בתכנית הכיתתית תוך התייחסות דיפרנציאלית לדרכי ההוראה ולתוצרים המצופים מול כל תלמיד. להסביר בתכנית הלימודים הכיתתית באילו מסגרות ובאילו אופנים יתקיים המענה ליעדי התכנית האישית.

תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. עמידה ב-75%, לפחות, מהיעדים בתכנית הלימודים הכיתתית תוך התייחסות לשינויים בעקבות הערכה מעצבת	תהליכי הערכה פנים בית ספריים

חומרים וכלים

אתר האגף לחינוך מיוחד - מסמך: [תכנון לימודים לתלמידים עם צרכים מיוחדים](#)

חינוך מיוחד

קידום למידה משמעותית ועדכנית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצוינות התאמת תכניות הלימודים, מערכי הערכה ומדידה, תפיסת ההוראה, ההכשרה, ההתמחות והפיתוח המקצועי לתפיסת הלמידה המשמעותית
הבנייה משותפת של תפיסה פדגוגית כוללת של הלמידה המשמעותית

מטרה א
יעד 3 -
יעד 1 -

4. לקדם ולטפח תרבות של מצוינות ברמה האישית, הקבוצתית והבית ספרית – תכנית לימודים בית ספרית (בהלימה ליעד 7 בחינוך הרגיל)

📍 תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- התלמיד רואה בהשכלה ערך, רחב אופקים ובעל בסיס ידע בתחומי הדעת הנלמדים ובמושגי יסוד תרבותיים והיסטוריים (יעדים 2, 7, 10, 11)
- צוות החינוך מומחה בתחום הדעת ובפדגוגיה גנרית ומחויב להתפתחותו המקצועית המתמקדת בשיפור תהליכי הוראה אפקטיביים (יעדים 2, 3)
- המוסד החינוכי בעל חזון, ערכים מנחים ותכנית עבודה רב-שנתית וקובעת שגרות וסדירויות בתחום ההוראה, הלמידה וההערכה המשקפים תרבות של ניהול אוטונומי (יעדים 3, 9, 12).

📍 משימות מומלצות

1. לבנות תכנית לימודים בית ספרית (תלב"ס) רב-שנתית תוך יצירת רצף הוראה לאורך שנות הלימוד בכל קשת הלקויות ורמות התפקוד, בהובלת מנהל בית הספר לחינוך מיוחד ובשיתוף הצוות החינוכי-טיפולי.
2. לכלול בתכנית הלימודים הבית ספרית (תלב"ס) את מקצועות הליבה לחינוך המיוחד ומקצועות נוספים בהתאם למאפייני התפקוד של התלמידים ולשכבת הגיל בחינוך הרגיל. לכלול בתלב"ס התייחסות מותאמת לנושא השנתי של מערכת החינוך ולמגמות כלל מערכתיות נוספות (סעיף חומרים וכלים).
3. לבסס את תוכני הלימוד בתלב"ס על תכניות הלימודים הרגילות תוך ביצוע התאמות, שינויים וחלופות.
4. לבחון את התכנית מדי שנה לצורך עדכון והעשרה.
5. לבנות את התכנית הבית ספרית (תלב"ס) על פי הרכיבים הבאים:
 - א. תיאור בית הספר ומאפייני אוכלוסיית התלמידים.
 - ב. "אני מאמין" וחזון בית ספרי; מטרות וקדימויות; עקרונות מנחים.
 - ג. מבנה לימודים – מיפוי ל פי אשכולות של תחומי הדעת, נושאי הלימוד, תחומי הטיפול ומוקדי הפעילות הקיימים בבית הספר, בכלל זה תכנית חופשה, פעילויות תרבותיות ופעילות חוץ בית ספרית. מול כל מקצוע יצוין קהל היעד, מסגרת הלמידה (מליאה / קבוצות / פרטני), הקצאת זמן ובעלי התפקידים.
 - ד. תכניות אורך בית ספריות בכל מקצוע הכוללות: רציונל ומטרות בהוראת המקצוע, מפרט תכנים והישגים נדרשים על פי שכבות גיל ו/או על פי רצף התפתחותי.
 - ה. דרכים וכלים להערכה הנמצאים בשימוש בבית הספר.

תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. התאמה של תכנית הלימודים הבית ספרית למאפייני התלמידים ולתכניות הלימודים הרגילות	תהליכי הערכה פנים בית ספריים
2. הוראה של 80% לפחות מנושאי התכנית הבית ספרית כפי שהותאמה לכל כיתה או שכבה	תהליכי הערכה פנים בית ספריים

חומרים וכלים

אתר האגף לחינוך מיוחד – מסמך: [תכנון לימודים לתלמידים עם צרכים מיוחדים](#)

חינוך מיוחד

קידום למידה משמעותית ועדכנית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמציאות קידום הישגים לימודיים בדגש על פיתוח תפקודי לומד המותאמים למאה ה-21 (אסטרטגיות חשיבה מסדר גבוה, הבנה מעמיקה, יכולת עבודה בצוות, תחושת מסוגלות ויכולת ניהול עצמי של התלמיד)
התאמת תכניות הלימודים, מערכי הערכה ומדידה, תפיסת ההוראה, ההכשרה, ההתמחות והפיתוח המקצועי לתפיסת הלמידה המשמעותית

מטרה א
יעד 2 -
יעד 3

5. לקדם הישגי תלמידים בשפת אם – עברית וערבית (בהלימה ליעד 5 בחינוך הרגיל)

📍 תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- התלמיד מתנסה בכלל תפקודי הלמידה המותאמים למאה ה-21 ומציג שיפור משמעותי בלפחות שלושה מהם (יעד 2)
- צוות החינוך מומחה בתחום הדעת ובפדגוגיה גנרית ומחויב להתפתחותו המקצועית המתמקדת בשיפור תהליכי הוראה אפקטיביים (יעדים 2, 3)
- המוסד החינוכי בעל חזון, ערכים מנחים ותכנית עבודה רב-שנתית וקובעת שגרות וסדירותיות בתחום ההוראה, הלמידה וההערכה המשקפים תרבות של ניהול אוטונומי (יעדים 3, 9, 12).

📍 משימות מומלצות

1. לבנות ולהפעיל תכנית בית ספרית וכיתתית בתחום השפה תוך עבודת צוות רב מקצועי, בפרט בין צוות ההוראה לבין קלינאי תקשורת; לשלב יעדים ייחודיים לתלמיד בתחום השפה בתכניות האישיות; למפות את תלמידי הכיתה על פי רמת התפקוד בתחומי השפה (מפת יעדים) לשם יצירת קבוצות למידה הומוגניות, כיתתיות ושכבתיות. - לתלמידים עם משכל תקין וגבולי - ללמד את תחום השפה על פי תכניות הלימודים הרגילות תוך ביצוע התאמות. לאוכלוסיות האחרות - ללמד על פי תכנית מותאמת על בסיס תכנית הלימודים לחינוך הרגיל והמדריך ליישומה בחינוך המיוחד.
2. - להקצות שעות ייעודיות להוראת שפת אם על בסיס ההקצאה לשכבת הגיל בחינוך הרגיל תוך התאמה לאוכלוסיית התלמידים; באוכלוסיות עם משכל תקין וגבולי להקצות שעות על פי הנדרש בחינוך הרגיל לפחות.
3. לבנות ולהפעיל תכניות הוראה ממוקדות ומותאמות בהלימה לתכניות ההוראה המקבילות בחינוך הרגיל: תכנית לשילוב מיומנויות הבנה והבעה בתחומי הדעת (שלהב"ת) ותכנית להוראת יצירות ספרות - הוראת הספר השלם - 5 ספרים בשנה לפחות מתוך רשימת הספרים הנתונה לחינוך הרגיל.
4. לקדם את המיומנויות השפתיות והתקשורתיות תוך חיבור לכלל מקצועות הלימוד, בכלל זה מקצועות ההכנה לחיים.
5. לקיים תהליכי הערכה תפקודית כבסיס לבניית תכניות ההוראה ותהליכי הערכה מעצבת ומסכמת במגוון כלים לאורך התהליך בשיתוף קלינאי תקשורת, תוך שימוש מרבי בכלי מדף מתוקפים ובכלים מותאמים לצד כלי מדף באוכלוסיות עם משכל הנמוך מהנורמה; לעודד השתתפות במיצ"ב פנימי לאוכלוסיות רלוונטיות גם מקרב תלמידים בכיתות חנ"מ בבתי"ס רגילים ובבתי"ס לחנ"מ.
6. לפעול להעלאת מספר התלמידים הניגשים לבחינת בלשון.
7. לקיים תהליכי פיתוח מקצועי: מפגשי למידה קבועים למדריכים מחוזיים ע"י מדריכה ארצית; מפגשי למידה/קורסים מחוזיים לרכזים ולצוותים מובילים מבתי הספר במחוז; קורסים במסגרת הפיתוח מקצועי של החינוך הרגיל: למגזר דובר הערבית - מפגשי למידה בשיתוף עמיתיהם במגזר דובר העברית לצד מפגשים ייחודיים לשפה הערבית.
8. לשבץ מורים תוך מתן עדיפות לבעלי תעודה להוראת המקצוע (בדגש על אוכלוסיות ברמת תפקוד קרובה לנורמה).

תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. כל המורים המלמדים שפת אם עברית/ערבית תלמידים עם צרכים מיוחדים יכירו את תכניות הלימודים והמסמכים הרלוונטיים ויעבדו על פיהם, וכן יקחו חלק בפיתוח מקצועי רציף	תהליכי הערכה פנים בית ספריים
2. לכל כיתה בחינוך המיוחד תיבנה תכנית לימודים מותאמת בתחומי השפה ויתקיימו תהליכי הוראה והערכה ברמה האישית והקבוצתית	תהליכי הערכה פנים בית ספריים
3. התקדמות של כל תלמיד ב- 75% לפחות מהיעדים הכיתתיים או האישיים בתחום השפה	תהליכי הערכה פנים בית ספריים
4. הוראת 5 ספרים בשנה לפחות מתוך רשימת הספרים השלמים לחינוך הרגיל	תהליכי הערכה פנים בית ספריים

חומרים וכלים

אתר האגף לחינוך מיוחד: [חינוך לשוני](#): קישורים לתכניות הלימודים הרגילות, חומרים, הנחיות ומדריך ליישום, להתאמה ולהטמעה של תכניות הלימודים בחינוך המיוחד. [תהליכי הערכה בקרב תלמידים עם צרכים מיוחדים](#) (המיצ"ב הפנימי).

חינוך מיוחד

קידום למידה משמעותית ועדכנית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצוינות קידום הישגים לימודיים בדגש על פיתוח תפקודי לומד המותאמים למאה ה-21 (אסטרטגיות חשיבה מסדר גבוה, הבנה מעמיקה, יכולת עבודה בצוות, תחושת מסוגלות ויכולת ניהול עצמי של התלמיד)
התאמת תכניות הלימודים, מערכי הערכה ומדידה, תפיסת ההוראה, ההכשרה, ההתמחות והפיתוח המקצועי לתפיסת הלמידה המשמעותית

מטרה א
יעד 2 -
יעד 3 -

6. לקדם את התלמידים לשליטה בבסיס הידע הנדרש בתכניות הלימודים לשם שיפור הישגיהם - מתמטיקה (בהלימה ליעד 3 בחינוך הרגיל)

⊙ תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- התלמיד רואה בהשכלה ערך, רחב אופקים ובעל בסיס ידע בתחומי הדעת הנלמדים ובמושגי יסוד תרבותיים והיסטוריים (יעדים 2, 7, 10, 11)
- צוות החינוך מומחה בתחום הדעת ובפדגוגיה גברית ומחויב להתפתחותו המקצועית המתמקדת בשיפור תהליכי הוראה אפקטיביים (יעדים 2, 3)
- המוסד החינוכי בעל חזון, ערכים מנחים ותכנית עבודה רב-שנתית וקובעת שגרות וסדירויות בתחום ההוראה, הלמידה וההערכה המשקפים תרבות של ניהול אוטונומי (יעדים 3, 9, 12)

⊙ משימות מומלצות

1. לבנות ולהפעיל תכנית בית ספרית וכיתתית בתחום המתמטיקה תוך שילוב יעדים ייחודיים לתלמיד בתכניות האישיות; לבסס את התכנית על מיפוי תלמידי הכיתה על פי רמת התפקוד בתחום המתמטיקה (מפת יעדים) לשם יצירת קבוצות למידה הומוגניות, כיתתיות ושכבתיות.
 - לתלמידים עם משכל תקין וגבולי - ללמד מתמטיקה על פי תכניות החינוך הרגיל. לאוכלוסיות האחרות על פי תכנית מותאמת על בסיס התכנית לחינוך הרגיל.
 - להקצות שעות ייעודיות להוראת מתמטיקה על בסיס ההקצאה לשכבת הגיל בחינוך הרגיל תוך התאמה לאוכלוסיית התלמידים. באוכלוסיות עם משכל תקין וגבולי על פי הנדרש בחינוך הרגיל לפחות.
2. ללמד מתמטיקה שימושית לצד נושאים מתמטיים מתכנית הלימודים בחיבור לתחומי הכנה לחיים, כגון: צרכנות, תעסוקה ועצמאות אישית, תוך היוועצות עם צוות רב מקצועי.
3. לקיים תהליכי הערכה תפקודית כבסיס לבניית תכניות ההוראה ותהליכי הערכה מעצבת ומסכמת במגוון כלים לאורך התהליך תוך שימוש מרבי בכלי מדף מתוקפים ובכלים מותאמים לצד כלי מדף באוכלוסיות עם משכל הנמוך מהנורמה; לעודד השתתפות במיצ"ב פנימי לאוכלוסיות רלוונטיות גם מקרב תלמידים בכיתות חנ"מ בבתי"ס רגילים ובבתי"ס לחינוך מיוחד.
4. לפעול להעלאת מספר התלמידים הניגשים לבחינה במתמטיקה.
5. לקיים תהליכי פיתוח מקצועי: מפגשי למידה קבועים למדריכים מחוזיים ע"י מדריכה ארצית; מפגשי למידה/קורסים מחוזיים לרכזים ולצוותים מובילים מבתי הספר במחוז; קורסים במסגרת הפיתוח מקצועי של החינוך הרגיל.
6. לשבץ מורים תוך מתן עדיפות לבעלי תעודה להוראת המקצוע (בדגש על אוכלוסיות ברמת תפקוד קרובה לנורמה).

תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. כל המורים המלמדים מתמטיקה בקרב תלמידים עם צרכים מיוחדים יכירו את תכניות הלימודים והמסמכים הרלוונטיים ויעבדו על פיהם	תהליכי הערכה פנים בית ספריים
2. לכל כיתה בחינוך המיוחד תיבנה תכנית לימודים מותאמת במתמטיקה ויתקיימו תהליכי הוראה והערכה ברמה האישית והקבוצתית	תהליכי הערכה פנים בית ספריים
3. התקדמות של כל תלמיד ב- 75% לפחות מהיעדים הכיתתיים או האישיים במתמטיקה	תהליכי הערכה פנים בית ספריים

חומרים וכלים

אתר משרד החינוך – מתמטיקה:

[הנחיות בפינת המפמ"ר ותכניות לימודים לחטיבת הביניים ; לחטיבה העליונה.](#)

אתר האגף לחינוך מיוחד – [תהליכי הערכה בקרב תלמידים עם צרכים מיוחדים](#) (המיצ"ב הפנימי).

חינוך מיוחד

קידום למידה משמעותית ועדכנית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצוינות קידום הישגים לימודיים בדגש על פיתוח תפקודי לומד המותאמים למאה ה-21 (אסטרטגיות חשיבה מסדר גבוה, הבנה מעמיקה, יכולת עבודה בצוות, תחושת מסוגלות ויכולת ניהול עצמי של התלמיד)
התאמת תכניות הלימודים, מערכי הערכה ומדידה, תפיסת ההוראה, ההכשרה, ההתמחות והפיתוח המקצועי לתפיסת הלמידה המשמעותית

מטרה א
יעד 2 -
יעד 3 -

7. לקדם את התלמידים לשליטה בבסיס הידע הנדרש בתכניות הלימודים לשם שיפור הישגיהם – אנגלית (בהלימה ליעד 3 בחינוך הרגיל)

תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- התלמיד רואה בהשכלה ערך, רחב אופקים ובעל בסיס ידע בתחומי הדעת הנלמדים ובמושגי יסוד תרבותיים והיסטוריים (יעדים 2, 7, 10, 11)
- צוות החינוך מומחה בתחום הדעת ובפדגוגיה גנרית ומחויב להתפתחותו המקצועית המתמקדת בשיפור תהליכי הוראה אפקטיביים (יעדים 2, 3)
- המוסד החינוכי בעל חזון, ערכים מנחים ותכנית עבודה רב-שנתית וקובעת שגרות וסדירויות בתחום ההוראה, הלמידה וההערכה המשקפים תרבות של ניהול אוטונומי (יעדים 3, 9, 12)

משימות מומלצות

1. לבנות ולהפעיל תכנית בית ספרית וכיתתית תוך שילוב יעדים ייחודיים לתלמיד בתכניות האישיות; לבסס את התכנית על מיפוי תלמידי הכיתה על פי רמת התפקוד בתחום האנגלית (מפת יעדים) לשם יצירת קבוצות למידה הומוגניות, כיתתיות ושכבתיות.
2. להכיר וליישם את החוברת להתאמת תכנית הלימודים באנגלית לחינוך המיוחד ואת עקרונות ההוראה הנובעים ממנה (ראה חומרים וכלים).
3. ללמד אנגלית בהתאם ליעדי המקצוע תוך ראיית המקצוע בהיבט חברתי כערוץ אפשרי להשתלבות בקהילה.
 - לתלמידים עם משכל תקין וגבולי – ללמד אנגלית על פי תכניות החינוך הרגיל, בשאר האוכלוסיות ללמד על פי תכנית מותאמת על בסיס התכנית לחינוך הרגיל.
 - להקצות שעות ייעודיות להוראת אנגלית על בסיס ההקצאה לשכבת הגיל בחינוך הרגיל תוך התאמה לאוכלוסיית התלמידים, באוכלוסיות עם משכל תקין וגבולי – על פי הנדרש בחינוך הרגיל לפחות.
4. ללמד אנגלית בחיבור לתחומי דעת שונים: לתחום המחשבים והטכנולוגיה ולתחומי הכנה לחיים, כגון: קשר בין-אישי חברתי, שימוש במשאבים קהילתיים ופנאי תוך היוועצות עם צוות רב מקצועי.
5. לקיים תהליכי הערכה תפקודית כבסיס לבניית תכניות ההוראה ותהליכי הערכה מעצבת ומסכמת במגוון כלים לאורך התהליך תוך שימוש מרבי בכלי מדף מתוקפים ובכלים מותאמים באוכלוסיות עם משכל הנמוך מהנורמה; לעודד השתתפות במיצ"ב פנימי לאוכלוסיות רלוונטיות גם מקרב תלמידים בכיתות חנ"מ בבתי"ס רגילים ובבתי"ס לחינוך מיוחד.
6. לפעול להעלאת מספר התלמידים הניגשים לבחינה באנגלית.
7. לקיים תהליכי פיתוח מקצועי: קורסים במסגרת הפיתוח מקצועי של החינוך הרגיל: פיתוח מתווה לקורס ארצי/מחוזי למורים המלמדים אנגלית בקרב תלמידים עם צרכים מיוחדים.
8. לשבץ מורים תוך מתן עדיפות לבעלי תעודה להוראת המקצוע (בדגש על אוכלוסיות ברמת תפקוד קרובה לנורמה).

תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. כל המורים המלמדים אנגלית בקרב תלמידים עם צרכים מיוחדים יכירו את תכניות הלימודים והמסמכים הרלוונטיים ויעבדו על פיהם, וכן יקחו חלק בפיתוח מקצועי רציף	תהליכי הערכה פנים בית ספריים
2. לכל כיתה בחינוך המיוחד באוכלוסיות הרלוונטיות תיבנה תכנית לימודים מותאמת באנגלית ויתקיימו תהליכי הוראה והערכה ברמה האישית והקבוצתית	תהליכי הערכה פנים בית ספריים
3. התקדמות של כל תלמיד ב- 75% לפחות מהיעדים הכיתתיים או האישיים באנגלית	תהליכי הערכה פנים בית ספריים

חומרים וכלים

אתר משרד החינוך – אנגלית – הנחיות ותכנית הלימודים [בפינת המפמ"ר](#)
 אתר האגף לתכנון ולפיתוח תכניות לימודים – [חוברת: התאמת תכנית הלימודים באנגלית לחינוך המיוחד](#)
 אתר האגף לחינוך מיוחד – [תהליכי הערכה בקרב תלמידים עם צרכים מיוחדים](#) (המיצ"ב הפנימי)

חינוך מיוחד

קידום למידה משמעותית ועדכנית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצוינות קידום הישגים לימודיים בדגש על פיתוח תפקודי לומד המותאמים למאה ה-21 (אסטרטגיות חשיבה מסדר גבוה, הבנה מעמיקה, יכולת עבודה בצוות, תחושת מסוגלות ויכולת ניהול עצמי של התלמיד)
התאמת תכניות הלימודים, מערכי הערכה ומדידה, תפיסת ההוראה, ההכשרה, ההתמחות והפיתוח המקצועי לתפיסת הלמידה המשמעותית

מטרה א
יעד 2 -
יעד 3 -

8. לקדם את התלמידים לשליטה בבסיס הידע הנדרש בתכניות הלימודים לשם שיפור הישגיהם – מדעים (בהלימה ליעד 3 בחינוך הרגיל)

תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- התלמיד רואה בהשכלה ערך, רחב אופקים ובעל בסיס ידע בתחומי הדעת הנלמדים ובמושגי יסוד תרבותיים והיסטוריים (יעדים 2, 7, 10, 11)
- צוות החינוך מומחה בתחום הדעת ובפדגוגיה גנרית ומחויב להתפתחותו המקצועית המתמקדת בשיפור תהליכי הוראה אפקטיביים (יעדים 2, 3)
- המוסד החינוכי בעל חזון, ערכים מנחים ותכנית עבודה רב-שנתית וקובעת שגרות וסדיריות בתחום ההוראה, הלמידה וההערכה המשקפים תרבות של ניהול אוטונומי. (יעדים 3, 9, 12)

משימות מומלצות

1. לבנות ולהפעיל תכנית בית ספרית וכיתתית בתחום המדעים, בהלימה מירבית לתכנית הלימודים במדע וטכנולוגיה לחטיבת הביניים בחינוך הרגיל (המיועדת גם לביה"ס היסודי), ולתכניות במקצועות המדעים לחטיבה העליונה תוך ביצוע התאמות למאפייני האוכלוסייה ותוך בחירה מושכלת של נושאים ומקצועות מאשכול המדעים לחטיבה העליונה.
- לתלמידים עם משכל תקין וגבולי – ללמד על פי תכניות החינוך הרגיל תוך ביצוע התאמות. לשאר האוכלוסיות – על פי תכנית מותאמת על בסיס התכנית לחינוך הרגיל.
- להקצות שעות ייעודיות להוראת מדעים על בסיס ההקצאה לשכבת הגיל בחינוך הרגיל תוך התאמה לאוכלוסיית התלמידים. באוכלוסיות עם משכל תקין וגבולי – על פי הנדרש בחינוך הרגיל לפחות.
2. להכיר וליישם את תכנית הלימודים במדע וטכנולוגיה ללומדים עם צרכים מיוחדים ואת העקרונות הנובעים ממנה.
3. ללמד נושאים מתחום הדעת בחיבור לתחומי הכנה לחיים, כגון: עצמאות אישית, זהירות ובטיחות, הכרת הסביבה והבנתה תוך היוועצות עם צוות רב מקצועי.
4. לקיים תהליכי הערכה תפקודית כבסיס לבניית תכניות ההוראה ותהליכי הערכה מעצבת ומסכמת במגוון כלים לאורך התהליך תוך שימוש מרבי בכלי מדף מתוקפים ובכלים מותאמים באוכלוסיות עם משכל הנמוך מהנורמה; לעודד השתתפות במיצ"ב פנימי לאוכלוסיות רלוונטיות גם מקרב תלמידים בכיתות חנ"מ בבתי"ס רגילים ובבתי"ס לחינוך מיוחד.
5. לעודד היבחנות בבחינות הבגרות במקצועות המדעים.
6. לקיים תהליכי פיתוח מקצועי: קורסים במסגרת הפיתוח מקצועי של החינוך הרגיל.
7. לשבץ מורים תוך מתן עדיפות לבעלי תעודה להוראת המקצוע (בדגש על אוכלוסיות ברמת תפקוד קרובה לנורמה).

תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. כל המורים המלמדים מדעים בקרב תלמידים עם צרכים מיוחדים יכירו את תכניות הלימודים והמסמכים הרלוונטיים ויעבדו על פיהם, וכן יקחו חלק בפיתוח מקצועי רציף	תהליכי הערכה פנים בית ספריים
2. לכל כיתה בחינוך המיוחד באוכלוסיות הרלוונטיות תיבנה תכנית הוראה מותאמת במדעים ויתקיימו תהליכי הוראה והערכה ברמה האישית והקבוצתית	תהליכי הערכה פנים בית ספריים
3. התקדמות של כל תלמיד ב- 75% לפחות מהיעדים הכיתתיים או האישיים במדעים	תהליכי הערכה פנים בית ספריים

חומרים וכלים

אתר האגף לתכנון ולפיתוח תכניות לימודים - [תכנית הלימודים במדע וטכנולוגיה לחטיבת הביניים](#)
אתר אגף מדעים במזכירות הפדגוגית - [תכניות, נהלים והנחיות כלליות; תכניות במקצועות המדעים לחטיבה העליונה](#)
אתר האגף לתכנון ולפיתוח תכניות לימודים - [תכנית הלימודים במדע וטכנולוגיה ללומדים עם צרכים מיוחדים](#)
אתר האגף לחינוך מיוחד - [תהליכי הערכה בקרב תלמידים עם צרכים מיוחדים](#) (המיצ"ב הפנימי)

חינוך מיוחד

קידום למידה משמעותית ועדכנית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצוינות קידום הישגים לימודיים בדגש על פיתוח תפקודי לומד המותאמים למאה ה-21 (אסטרטגיות חשיבה מסדר גבוה, הבנה מעמיקה, יכולת עבודה בצוות, תחושת מסוגלות ויכולת ניהול עצמי של התלמיד)
התאמת תכניות הלימודים, מערכי הערכה ומדידה, תפיסת ההוראה, ההכשרה, ההתמחות והפיתוח המקצועי לתפיסת הלמידה המשמעותית

מטרה א
יעד 2 -

יעד 3 -

9. לפתח אוריינות דיגיטאלית כבסיס לכלל תחומי הדעת ולהעניק מענה מקצועי ודיפרנציאלי לתלמידים על כל הרצף ההתנהגותי והלימודי – תקשוב וטכנולוגיה מסייעת (בהלימה ליעד 8 בחינוך הרגיל)

🎯 תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- התלמיד מתנסה בכלל תפקודי הלמידה המותאמים למאה ה-21 ומציג שיפור משמעותי בלפחות שלושה מהם (יעד 2)
- צוות החינוך מטפח סביבה לימודית דינמית, מאתגרת אינטלקטואלית ומסקרנת תוך שילוב טכנולוגיות מתקדמות (יעדים 2, 11)
- המוסד החינוכי משלב מגוון מרחבי למידה פיסיים ווירטואליים המאפשרים למידה משמעותית (יעדים 2, 13)

🎯 משימות מומלצות

1. לבנות ולהפעיל תכנית בית ספרית וכיתתית בתחום מיומנויות המחשב תוך הלימה מירבית לתכנים ולשעות ההוראה הנהוגים בתכנית הלימודים בחינוך הרגיל ותוך ביצוע התאמות למאפייני התלמידים מבחינת תוכני הלימוד והציוד הנדרש.
2. להקנות מיומנויות מחשב תוך חיבור למגוון תחומים בחיי היומיום של התלמיד ותוך יישומן במגוון שיעורים ומוקדי פעילות; להעלות את מספר התלמידים הניגשים לבחינות הבגרות במחשבים.
3. להעמיק ולשכלל את הפדגוגיה הדיגיטאלית בהוראה ובלמידה; לפתח יחידות הוראה וחומרי לימוד מותאמים בתחומי הדעת ובמוקדי הפעילות השונים באופן המשלב שימוש בכלים מתוקשבים, בסביבות מתוקשבות הנתמכות בטכנולוגיית ה-ICT (טכנולוגיית מידע ותקשורת) ובטכנולוגיה מסייעת; להתאים את השימוש בטכנולוגיה מסייעת למאפייני התפקוד של התלמיד כמענה לצרכיו הייחודיים על בסיס ממצאי הערכה תפקודית.
4. להקנות מיומנויות של למידה מרחוק ולעודד השתתפות של תלמידים בשיעורי למידה מרחוק בנושאים המוצעים.
5. לקיים תהליכי הדרכה ופיתוח מקצועי בהלימה לתכניות הלימודים בחינוך הרגיל במחשבים תוך התאמה לצורכי האוכלוסיות השונות בחינוך המיוחד; לקיים תהליכי פיתוח מקצועי בנושא שימוש מותאם בטכנולוגיה מסייעת לצוותים חינוכיים וטיפוליים.
6. לשבץ אנשי צוות תוך מתן עדיפות לבעלי ידע פורמאלי בתחום המחשבים והטכנולוגיה המסייעת.

תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. כל תלמיד עם צרכים מיוחדים ילמד מיומנויות מחשב בהלימה מירבית לתכנית הלימודים הרגילה תוך התאמת התכנים והציוד למאפייני התפקוד שלו	תהליכי הערכה פנים בית ספריים
2. בכל בתי הספר המקבלים הנגשה טכנולוגית, יתקיימו תהליכי הדרכה מותאמת ויתבצע שימוש בציוד המוגש באופן סדיר	תהליכי הערכה פנים בית ספריים
3. כל המורים המלמדים תלמידים עם צרכים מיוחדים יקחו חלק בתהליכי הדרכה ו/או פיתוח מקצועי להעצמת השימוש בכלי הוראה מתוקשבים	תהליכי הערכה פנים בית ספריים
4. עלייה במספר התלמידים הנרשמים לשיעורי למידה מרחוק	תהליכי הערכה פנים בית ספריים

חומרים וכלים

[אתר החינוך המיוחד](#) – תקשוב וטכנולוגיה מסייעת

חינוך מיוחד

קידום למידה משמעותית ועדכנית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצוינות
קידום הישגים לימודיים בדגש על פיתוח תפקודי לומד המותאמים למאה ה-21 (אסטרטגיות
חשיבה מסדר גבוה, הבנה מעמיקה, יכולת עבודה בצוות, תחושת מסוגלות ויכולת ניהול עצמי של
התלמיד)
העמקת החינוך הרגשי, הערכי והחברתי וקידום מעורבות אישית וחברתית

מטרה א
יעד 2 -
יעד 4 -

10. לקדם את התלמידים לשליטה בבסיס הידע הנדרש בתכניות הלימודים ולהעניק להם מענה מקצועי ודיפרנציאלי על כל הרצף ההתנהגותי והלימודי באופן המחזק והמטפח את עוצמותיהם – הוראת אמנויות (בהלימה ליעד 8 בחינוך הרגיל)

תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- התלמיד מממש את כישוריו ואת הישגיו הלימודיים והחברתיים בצורה מיטבית (יעדים 2, 6)
- צוות החינוך מומחה בתחום הדעת ובפדגוגיה גנרית ומחויב להתפתחותו המקצועית המתמקדת בשיפור תהליכי הוראה אפקטיביים (יעדים 2, 3)
- המוסד החינוכי בעל חזון, ערכים מנחים ותכנית עבודה רב-שנתית וקובעת שגרות וסדירויות בתחום ההוראה, הלמידה וההערכה המשקפים תרבות של ניהול אוטונומי (יעדים 3, 9, 12).

משימות מומלצות

1. לבנות ולהפעיל תכנית בית ספרית וכיתתית ב: 1-2 מקצועות לפחות מתוך אשכול האמנויות תוך הישענות על תכנית הלימודים הנבחרת של החינוך הרגיל באמנות ועל רצף התכנים בתכנית הלימודים במקצוע כיסוד מארגן.
2. לשלב תכנים ממעגל השנה כגון חגים ועונות לצד יעדים מתחומי ההכנה לחיים כאמצעי להוראת תכנים אמנותיים.
3. ליצור הבחנה בין שיעורי אמנות לבין טיפולים באמנות מבחינת בעלי תפקידים, שעות הוראה, תכנים והרכב הלומדים תוך איתור ממשקים מקדמים בין האמנויות כתחום דעת לבין הטיפול באמנויות.
4. ליצור מסגרות להעצמת כישורי התלמידים בתחומי האמנות השונים, לביטוי עצמי ולהצגת תוצרים אישיים תוך הישענות על אמות מידה אמנותיות על אף המגבלות.
5. להעלות את מספר התלמידים הניגשים לבגרות במגמות אמנות בהתאם לכישוריהם.
6. לקיים תהליכי פיתוח מקצועי: קורסים במסגרת הפיתוח המקצועי של החינוך הרגיל במקצועות האמנות; קורסים ייעודיים למורים המלמדים אמנויות בקרב תלמידים עם צרכים מיוחדים.
7. לשבץ מורים תוך מתן עדיפות לבעלי תעודה להוראת המקצוע.

תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. כל המורים המלמדים אמנויות בקרב תלמידים עם צרכים מיוחדים יכירו את תכניות הלימודים והמסמכים הרלוונטיים ויעבדו על פיהם, וכן יקחו חלק בפיתוח מקצועי רציף	תהליכי הערכה פנים בית ספריים
2. לכל כיתה בחינוך המיוחד תיבנה תכנית הוראה מותאמת ב: 1-2 ממקצועות האמנות לפחות ויתקיימו תהליכי הוראה והערכה ברמה האישית והקבוצתית	תהליכי הערכה פנים בית ספריים

חומרים וכלים

אתר אגף אמנויות במזכירות הפדגוגית - [תכניות נהלים והנחיות](#)

חינוך מיוחד

קידום למידה משמעותית ועדכנית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצוינות קידום הישגים לימודיים בדגש על פיתוח תפקודי לומד המותאמים למאה ה-21 (אסטרטגיות חשיבה מסדר גבוה, הבנה מעמיקה, יכולת עבודה בצוות, תחושת מסוגלות ויכולת ניהול עצמי של התלמיד)

מטרה א
יעד 2 -
יעד 6 -

קידום שוויון הזדמנויות ומיצוי הפוטנציאל לכלל הקבוצות בחברה הישראלית

11. לאתר ולהעניק מענה מקצועי דיפרנציאלי לתלמידים על כל הרצף ההתנהגותי והלימודי באופן המחזק והמטפח את עוצמותיהם – השתלבות בקבוצות למידה מחוץ לכיתה (בהלימה ליעד 8 בחינוך הרגיל)

מהות המשימה ותיאורה

יצירת הרכבי למידה מיטביים בהתאם לנקודות החוזק של התלמידים תוך ניידות בין כיתות, בין שכבות ובין מסגרות בחינוך המיוחד ובחינוך הרגיל להעצמת כישוריהם ולהשתלבותם המיטבית בחברה

תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- התלמיד מממש את כישוריו ואת הישגיו הלימודיים והחברתיים בצורה מיטבית (יעדים 2, 6)
- צוות החינוך מאמין ביכולותיהם של תלמידיו ולוקח אחריות אישית לקידומם כפרטים וקבוצה תוך קיום קשר משמעותי ודיאלוג מתמיד עם התלמידים (יעדים 5, 8)
- המוסד החינוכי מעניק מענה דיפרנציאלי ומיטבי לכל תלמיד על פי צרכיו ומקדם שוויון הזדמנויות תוך קיום תהליכי איתור, טיפול ומתן מענה לתלמידים על כל הרצף ההתנהגותי והלימודי (יעדים 2, 5, 6).

משימות מומלצות

1. ליצור הרכבי למידה מיטביים בהתאם לנקודות החוזק של התלמידים תוך ניידות בין כיתות, בין שכבות ובין מסגרות בחינוך המיוחד ובחינוך הרגיל להעצמת כישוריהם ולהשתלבותם המיטבית בחברה.
2. לאתר תחומי דעת, כישורים ופעילויות המהווים נקודות חוזק או נקודות לחיזוק של התלמידים על בסיס הפרופיל התפקודי שלהם.
3. לאתר וליצור מסגרות למידה שהרכב הלומדים בהן תואם את כישוריו של התלמיד ומאפשר לו העצמה של נקודות החוזק או הנקודות לחיזוק.
4. לשלב את התלמיד בתחום אחד או יותר במסגרת למידה מחוץ לכיתה האם או מחוץ לבית הספר כחלק ממערכת השעות האישית שלו בהתאם לאפשרויות המוצעות להלן:
 - בתוך בית הספר לחינוך מיוחד: השתלבות בקבוצות למידה רב גיליות, חוצות כיתה והומוגניות מבחינת רמת התפקוד של התלמידים בתחומי דעת (כגון: מתמטיקה), בתחום כישורי חיים (כגון: קבוצת מתבגרות), אמנויות (קבוצת צילום) ועוד.
 - שילוב של תלמיד או קבוצה מבית הספר לחינוך מיוחד בשכבת הגיל המקבילה בבית הספר הרגיל בתחום התואם את נקודות החוזק על בסיס של קשרי גומלין בין בתי"ס (לדוגמה: שיעורי ספורט, מגמה לבגרות שאינה מצויה בבית הספר המיוחד).
 - בכיתה לחינוך מיוחד בבית הספר הרגיל: השתלבות של יחידים או קבוצות מכיתה החינוך המיוחד בשיעורים שונים בכיתה הרגילה המקבילה.

י"ס/א

תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. בכל בית ספר לחינוך מיוחד תתקיים מסגרת אחת לפחות של קבוצות רב-גילאיות חוצות כיתה	תהליכי הערכה פנים בית ספריים
2. בכל בית ספר לחינוך מיוחד תתקיים מסגרת אחת לפחות של מפגש יחידים, קבוצות או כיתות עם בני גילם בחינוך הרגיל	תהליכי הערכה פנים בית ספריים
3. בכל כיתה לחינוך מיוחד בבית ספר רגיל תתקיים מסגרת אחת לפחות של השתלבות בשכבת הגיל המקבילה בחינוך הרגיל באותו בית ספר	תהליכי הערכה פנים בית ספריים

חינוך מיוחד

מטרה ב - חיזוק החינוך למצוינות ערכית ואזרחית

יעד 4 - העמקת החינוך הרגשי, הערכי והחברתי, וקידום מעורבות אישית וחברתית
יעד 6 - קידום שוויון הזדמנויות ומיצוי הפוטנציאל לכלל הקבוצות בחברה הישראלית

12. להתנסות בתהליכים חברתיים ודמוקרטיים במרחב בית ספר ומחוצה לו – "האחר הוא אני" (בהלימה ליעד 17 בחינוך הרגיל)

תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- התלמיד משפר את יכולתו לנהל קשרים בין אישיים, להכיל שונות, לעבוד בקבוצה ולנהוג בכבוד ובנימוס כלפי האחר (יעדים 4, 5)
- צוות החינוך מרגיש משמעותי, משפיע, מעורר השראה בקרב תלמידיו ומהווה דוגמה אישית (יעדים 4, 7, 8, 9, 12)
- המוסד החינוכי מקיים דיאלוג רגשי וערכי פתוח ובונה במרחב הבית ספרי, הקהילתי והחברתי המתבסס על סדירויות תומכות קבועות (יעדים 4, 7).

משימות מומלצות

1. לקיים מהליכים להעמקת ההיכרות של התלמיד עם נקודות החוזק שלו, כישוריו והעדפותיו ולפתח את המודעות העצמית אליהן.
2. לאתר ולהפעיל מגוון תכניות ויוזמות המקדמות מפגש של תלמידים עם צרכים מיוחדים עם תלמידי החינוך הרגיל תוך מתן הזדמנות לתרומה הדדית על בסיס כישורים ונקודות חוזק.
3. לקיים סדנאות ומפגשי למידה עם שותפים מקרב צוותי החינוך הרגיל לשיפור עמדות כלפי התלמיד עם הצרכים המיוחדים כתורם, כמעורב וכשותף פעיל בקהילה הרגילה.
4. לקיים מגוון תכניות ויוזמות המקדמות מפגש בין קבוצות שונות מבחינת לקות, גיל ורמת תפקוד בתוך בית הספר המיוחד תוך מתן הזדמנות לתרומה הדדית על בסיס כישורים ונקודות חוזק.
5. לקיים שיח בקרב התלמידים אודות המפגש עם אוכלוסיות שונות מהם תוך שימוש במגוון כלי עזר לקידום מיומנויות השיח והביטוי של התלמידים, לדוגמה: מעגל ההפנמה (תכנית "ל"ב 21"), אתר ייעודי של הטלוויזיה החינוכית אודות הנושא המערכתי, תיעוד מצולם של המפגשים ועוד.

תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. קיום תכנית בת חמישה מפגשים בשנה לפחות, בכל מסגרת חינוכית, עם תלמידי החינוך הרגיל על בסיס תרומה הדדית	תהליכי הערכה פנים בית ספריים
2. קיום מפגשי תכנון ומשוב עם צוותי המסגרות לחינוך רגיל המקיימות קשר עם ביה"ס	תהליכי הערכה פנים בית ספריים
3. קיום תכנית בת חמישה מפגשים בשנה לפחות, בכל מסגרת חינוכית, בין קבוצות שונות בתוך בית הספר, על בסיס תרומה הדדית	תהליכי הערכה פנים בית ספריים

חומרים וכלים

אתר ייעודי של תכניות הטלוויזיה החינוכית בנושאי "האחר הוא אני" על פי שכבות גיל
אתר האגף לחינוך מיוחד - הצעות להפעלות בקרב צוותים ותלמידים
אתר האגף לתכנון ולפיתוח תכניות לימודים - חינוך המיוחד - תכנית לקראת בגרות ("ל"ב 21")

חינוך מיוחד

מטרה ב - העמקת החינוך הרגשי, הערכי והחברתי, וקידום מעורבות אישית וחברתית
 יעד 4 - קידום שוויון הזדמנויות ומיצוי הפוטנציאל לכלל הקבוצות בחברה הישראלית
 יעד 6 -

13. לאתר ולהעניק מענה מקצועי ודיפרנציאלי לתלמידים על כל הרצף ההתנהגותי והלימודי באופן המחזק והמטפח את עוצמותיהם - תכניות הכנה לחיים (בהלימה ליעד 21 בחינוך הרגיל)

תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- התלמיד מממש כישוריו והישגיו הלימודיים והחברתיים בצורה מיטבית (יעדים 2, 6).
- צוות החינוך מאמין ביכולותיהם של תלמידיו ולוקח אחריות אישית לקידומם כפרטים ונקבוצה תוך קיום קשר משמעותי ודיאלוג מתמיד עם התלמידים (יעדים 5, 8)
- המוסד החינוכי מעניק מענה דיפרנציאלי ומיטבי לכל תלמיד על פי צרכיו ומקדם שוויון הזדמנויות, תוך קיום תהליכי איתור, טיפול ומתן מענה לתלמידים על כל הרצף ההתנהגותי והלימודי (יעדים 2, 5, 6)

משימות מומלצות

1. לבנות תכניות בית ספריות רב-שנתיות בראייה בין-מקצועית בתחומי ההכנה לחיים הנלמדים בחינוך המיוחד: טיפול עצמי, קשר בין-אישי חברתי, פנאי, שימוש במשאבים קהילתיים, חינוך לחיי עבודה, חינוך מיני-חברתי, חינוך למגורים עצמאיים, ייצוג/סנגור עצמי, בריאות וביטחון.
2. לבנות תכניות הוראה כיתתיות בתחומי ההכנה לחיים הרלוונטיים לגיל התלמידים תוך שילוב יעדים ייחודיים לתלמיד בתכניות האישיות.
3. לקיים תהליכי הערכה תפקודית בתחומי ההכנה לחיים כבסיס לבניית התכניות הכיתתיות והאישיות וכמעקב אחר התקדמות התלמידים באמצעות כלי מדף וכלים מותאמים.
4. לקיים את תהליכי הלמידה בתחומי ההכנה לחיים במגוון סביבות למידה בתוך בית הספר ובסביבות שונות בקהילה.
5. לקיים את תהליכי הלמידה בתחומי ההכנה לחיים בזיקה לתכניות, כגון: לקראת בגרות "ל"ב 21", כישורי חיים - שפ"י ותכנית מעבר לחינוך המיוחד (ראה מטרה א').

תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
בניית תכנית בית ספרית בתחום אחד לפחות מתחומי ההכנה לחיים בכל שנה	תהליכי הערכה מחוזיים
בניית תכנית הוראה כיתתית בתחומי ההכנה לחיים הנלמדים בכיתה	תהליכי הערכה פנים בית ספריים
התקדמות של כל תלמיד בשני יעדים לפחות בתחומי ההכנה לחיים מתוך היעדים שנקבעו בתכנית האישית, בתכנית המעבר או בתכנית הכיתתית	תהליכי הערכה פנים בית ספריים

חומרים וכלים

תכנית "ל"ב 21" - לקראת בגרות לחינוך המיוחד, תשנ"ט.
 אתר שפ"ינט - תכנית כישורי חיים, השירות הפסיכולוגי ייעוצי (שפ"י).
 אתר האגף לחינוך מיוחד - מסמך תכנון לימודים לתלמידים עם צרכים מיוחדים (מקצועות הליבה לחינוך המיוחד).

חינוך מיוחד

מטרה ב חיזוק החינוך למצוינות ערכית ואזרחית
יעד 4 - העמקת החינוך הרגשי, הערכי והחברתי, וקידום מעורבות אישית וחברתית
יעד 6 - קידום שוויון הזדמנויות ומיצוי הפוטנציאל לכלל הקבוצות בחברה הישראלית

14. לפתח ולבסס מעורבות חברתית פעילה בתוך בית הספר ומחוצה לו

🎯 תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- התלמיד בעל יכולת שיפוט מוסרי ותפיסה ערכית-אזרחית פעילה ומגובשת המחוברת לארץ, למורשת, למדינה יהודית ודמוקרטית ומתבססת על מחויבות לערכי מגילת העצמאות (גיבוש זהות עצמית המבוססת על מאפייני כל מגזר) (יעדים 7,4)
- צוות החינוך מקדם יוזמות, מטפח מנהיגות צעירה והשתתפות תלמידיו בחיי בית הספר והקהילה (יעדים 10, 8, 4)
- המוסד החינוכי מקיים דיאלוג רגשי וערכי פתוח ובונה במרחב הבית ספרי, הקהילתי והחברתי המתבסס על סדירויות תומכות קבועות (יעדים 7, 4).

🎯 משימות מומלצות

1. לקיים מהלכים להכרת התכנית להתפתחות אישית ולמעורבות חברתית בקרב צוותים חינוכיים המלמדים תלמידים בחטיבת הגיל העל-יסודי בבתי"ס לחינוך מיוחד, בכיתות חינוך מיוחד בבתי"ס רגילים ובמתי"אות.
2. לתכנן מהלכים ליישום התכנית להתפתחות אישית ולמעורבות חברתית בהתייחס לתלמידים הרלוונטיים בבית הספר.
3. לקדם השתתפות תלמידים בתכנית להתפתחות אישית ולמעורבות חברתית על בסיס התכנית לחינוך הרגיל ותוך יישום ההנחיות וההמלצות במסמך ההתאמות של התכנית לחינוך המיוחד.

📄 תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
קיום מערך ישיבות קבוע מראש להכרת התכנית למעורבות חברתית ולתכנון יישומה בכל מסגרות החינוך המיוחד באוכלוסיות הרלוונטיות	תהליכי הערכה פנים בית ספריים

🌟 חומרים וכלים

אתר מנהל חברה ונוער - [התכנית להתפתחות אישית ומעורבות חברתית ומסמך ההתאמות לחינוך המיוחד](#)

חינוך מיוחד

מטרה ב **חיזוק החינוך למצוינות ערכית ואזרחית**
יעד 4 - **העמקת החינוך הרגשי, הערכי והחברתי, וקידום מעורבות אישית וחברתית**
יעד 6 - **קידום שוויון הזדמנויות ומיצוי הפוטנציאל לכלל הקבוצות בחברה הישראלית**

15. להעמיק הקשר והשותפות עם הקהילה והרשות המקומית לצורך השפעה חינוכית ערכית (בהלימה ליעד 23 בחינוך הרגיל)

תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- התלמיד בעל יכולת שיפוט מוסרי ותפיסה ערכית-אזרחית פעילה ומגובשת המחוברת לארץ, למורשת, למדינה יהודית ודמוקרטית ומתבססת על מחויבות לערכי מגילת העצמאות (גיבוש זהות עצמית המבוססת על מאפייני כל מגזר) (יעדים 4,7)
- צוות החינוך מקדם יוזמות מטפח מנהיגות צעירה והשתתפות תלמידיו בחיי בית הספר והקהילה (יעדים 4,8,10)
- המוסד החינוכי מקיים דיאלוג רגשי וערכי פתוח ובונה במרחב הבית ספרי, הקהילתי והחברתי המתבסס על סדירויות תומכות קבועות (יעדים 4,7)

משימות מומלצות

1. ליזום ולהרחיב שיתופי פעולה עם גורמים שונים בקהילה (עמותות, אתרים, מוסדות) ועם בתי ספר לחינוך רגיל / מיוחד באזור לפעילויות המתמקדות בתרומה ובעשייה חברתית (מחוץ למסגרת התכנית למעורבות חברתית) כחלק מטיפוח אזרחות פעילה.
2. למסד את שיתופי הפעולה כחלק מתכנית העבודה הבית ספרית, התכנית הכיתתית והתרבות החינוכית-ערכית בבית הספר.
3. לעודד השתתפות של תלמידים עם צרכים מיוחדים בתנועות נוער בשילוב פרטני או קבוצתי.
4. לעודד התנדבות של בני נוער עם צרכים מיוחדים במוקדים שונים בקהילה כחלק מהפעילות הבית ספרית ובשעות אחר הצהריים.

תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
כל תלמידי החינוך המיוחד ישתתפו בשתי תכניות/ יוזמות לפחות, לטיפוח אזרחות פעילה כמתואר בפעולות לעיל	תהליכי הערכה פנים בית ספריים

חומרים וכלים

אתר ג'וינט ישראל - אשלים - [השתלבות ילדים ובני נוער עם מוגבלות בתנועות נוער](#)

י"ס/א

חינוך מיוחד

חיזוק החינוך למצוינות ערכית ואזרחית
קידום שוויון הזדמנויות ומיצוי הפוטנציאל לכלל הקבוצות בחברה הישראלית
טיפוח זהות וערכי מורשת ייחודיים בתוך מרחב חיים משותף בחברה הישראלית על גווניה במדינה
יהודית ודמוקרטית, ברוח מגילת העצמאות

מטרה ב
יעד 6 -
יעד 7 -

16. לשלב ערכים יהודיים, דמוקרטיים והומניסטיים וערכי מורשת ייחודיים בהתאמה למאפייני כל מגזר בפעילות בית הספר (בהלימה ליעד 16 בחינוך הרגיל)

תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- התלמיד בעל יכולת שיפוט מוסרי ותפיסה ערכית-אזרחית פעילה ומגובשת המחוברת לארץ, למורשת, למדינה יהודית ודמוקרטית ומתבססת על מחויבות לערכי מגילת העצמאות (גיבוש זהות עצמית המבוססת על מאפייני כל מגזר) (יעדים 7, 4)
- צוות החינוך מחנך לערכים דמוקרטיים, יהודיים והומניסטיים ומחזק את הזיקה לארץ, למורשת ולמדינה (בהתאמה למאפייני כל מגזר) (יעדים 7, 4)
- המוסד החינוכי מקיים דיאלוג רגשי וערכי פתוח ובונה במרחב הבית ספרי, הקהילתי והחברתי המתבסס על סדירויות תומכות קבועות. (יעדים 7, 4)

משימות מומלצות

1. ללמד את מקצוע האזרחות תוך הלימה מירבית לתכנית הלימודים הרגילה תוך הישענות על התכנית המותאמת לחינוך המיוחד ותוך עריכת התאמות, שינויים וחלופות בהתאם למאפייני התלמידים.
2. ללמד את התכנית: "להיות אזרח" (לקראת קבלת תעודת זהות) בהתאם למאפייני התלמידים ולתכנן טקסים לקבלת תעודת זהות בזיקה לתכנית.
3. לבחון השתתפות תלמידים בספורים בכנסת במסגרת התכנית המותאמת לחינוך המיוחד תוך קיום פעולות הכנה וסיכום במסגרת החינוכית באמצעות ערכות ההפעלה של התכנית.
4. לקיים מהלכים לבחינה וליישום של השתלבות תלמידים בהתאם ליכולתם ולהעדפותיהם במגוון ערוצים לשירות משמעותי בצה"ל: שירות לאומי, התנדבות לצה"ל ושירות בצה"ל.
5. להרחיב ולהעמיק את לימודי השואה בהלימה לתכניות הלימודים הרגילות ולחומרי לימוד מותאמים לחינוך המיוחד; לבחון את השתתפותם במסע לפולין עם בית הספר הרגיל או במסגרת מסע "שלהבת" לבתי ספר לחינוך מיוחד.

תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. כל תלמיד בגילאי 5-21 יבקר בכנסת פעם אחת לפחות במסגרת תכנית הסיורים המותאמת לתלמידי החינוך המיוחד או עם הכיתה/השכבה במסגרת הסיורים הרגילים	תהליכי הערכה פנים בית ספריים
2. כל תלמיד לקראת הגיעו לגיל 16 ייחשף לתכנית "להיות אזרח" בהתאם לרמת התפקוד שלו	תהליכי הערכה פנים בית ספריים
3. בחינת האפשרויות להשתלבות כל תלמיד בשירות משמעותי תלוי בגיל וברמת התפקוד הרלוונטית	תהליכי הערכה פנים בית ספריים
4. בחינת האפשרויות להשתלבות במסע לפולין בנוגע תלוי גיל ורמת התפקוד הרלוונטית.	תהליכי הערכה פנים בית ספריים

✿ חומרים וכלים

אתר האגף לתכנון ולפיתוח תכניות לימודים – תכניות הלימודים:
אזרחות – למתבגרים ולבני גיל 16–21 בחינוך המיוחד; אזרחות לחטיבת הביניים; אזרחות לחטיבה העליונה
חוזר מנכ"ל בנוגע לתכנית – "להיות אזרח"
אתר הכנסת – מרכז המבקרים – פרטים אודות סיורים לתלמידים עם צרכים מיוחדים
שירות משמעותי – אתר ג'וינט אשלים – "שילוב מנצח"; אקו"ם – "שווים במדים"
ערכת לימוד לחינוך המיוחד בנושא הוראת השואה – חיים שואה וזיכרון
אתר האגף לחינוך מיוחד – הנחיות להשתלבות תלמידים עם צרכים מיוחדים במסע לפולין

חינוך מיוחד

מטרה ב -
יעד 4 -
יעד 5 -

חיזוק החינוך למצוינות ערכית ואזרחית
העמקת החינוך הרגשי, הערכי והחברתי, וקידום מעורבות אישית וחברתית
טיפוח אקלים מיטבי לחיזוק החוסן והצמיחה האישית ולקידום הכלת האחר וקבלת השונה

17. לקיים מסגרות קבועות ללמידה ולהתנסות רגשית חברתית – חינוך ערכי (בהלימה ליעד 15 בחינוך הרגיל)

תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- התלמיד משפר את יכולתו לנהל קשרים בין אישיים, להכיל שונות, לעבוד בקבוצה ולנהוג בכבוד ובנימוס כלפי האחר (יעדים 4, 5)
- צוות החינוך מחנך לערכים דמוקרטיים, יהודים והומניסטים ומחזק את הזיקה לארץ, למורשת ולמדינה (בהתאמה למאפייני כל מגזר) (יעדים 4, 7)
- המוסד החינוכי מקיים דיאלוג רגשי וערכי פתוח ובונה במרחב הבית ספרי, הקהילתי והחברתי המתבסס על סדירויות תומכות קבועות (יעדים 4, 7)

משימות מומלצות

1. להכיר את התפיסה המערכתית לחינוך ערכי ולבחון את יישומה בבית הספר כתשתית לשילוב ערכים בתחומי הדעת ובמוקדי הפעילות השונים.
2. להעמיק את הטמעת תכנית הליבה של מנהל חברה ונוער לחינוך ערכי ולהתאימה לאוכלוסיית בית הספר תוך בחירת נושאים רלוונטיים מכל פרק בתכנית והתאמת דרכי ההוראה; לתכנן את תהליכי ההוראה של התכנית המותאמת על פי עקרונות תכנית "ל"ב 21" (לקראת בגרות).
3. לשלב תלמידים עם צרכים מיוחדים בכיתה הרגילה או בכיתה לחינוך מיוחד במהלך הטיול השנתי של שכבת הגיל המקבילה תוך מימוש הזכות לטיול מונגש (ראה חומרים וכלים).
4. לבנות תכנית טיולים מותאמת בבתי ספר לחינוך מיוחד אשר תאפשר למירב התלמידים, בכל קשת הלקויות ורמות התפקוד, לחוות את חוויית הטיול השנתי בהלימה מירבית לנושאים ולעקרונות של שכבת הגיל בחינוך הרגיל.

תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. בניית תכנית טיולים מותאמת על בסיס חוזר המנכ"ל והנחיות הטיול המונגש	תהליכי הערכה פנים בית ספריים

חומרים וכלים

אתר מנהל חברה ונוער – [התכנית המערכתית לחינוך ערכי](#)
 אתר מנהל חברה ונוער – חינוך ערכי – [תכנית הליבה](#) לשעת חינוך וחוזר מנכ"ל בנושא
 תכנית "ל"ב 21" – [לקראת בגרות](#) לחינוך המיוחד, תשנ"ט
 חוזר מנכ"ל תשס"ה/9 (ג) – טיולים ופעילות חוץ-בית-ספרית – היבטים פדגוגיים-ארגוניים
 אתר האגף לחינוך מיוחד – [מסמך: טיול שנתי-טיול מונגש](#)

חינוך מיוחד

חיזוק מעמדו ויכולתו של החינוך הציבורי לתת מענה מיטבי לכלל החברה הישראלית
קידום שוויון הזדמנויות ומיצוי הפוטנציאל לכלל הקבוצות בחברה הישראלית
קידום תפיסה הוליסטית המקדמת רצף חינוכי בין כלל מערכות החינוך: 'מחנכים מסביב לשעון'

מטרה ג
יעד 6 -
יעד 8 -

18. לפתח וליישם סדירויות תומכות ביצירת רצף חינוכי לאורך כל היום וכל השנה – תכניות במהלך חופשה (בהלימה ליעד 22 בחינוך הרגיל)

🎯 תוצאה רצויה שהיעד מקדם

- התלמיד מממש את כישוריו ואת הישגיו הלימודיים והחברתיים בצורה מיטבית (יעדים 2, 6)
- המוסד החינוכי מעניק מענה דיפרנציאלי ומיטבי לכל תלמיד על פי צרכיו ומקדם שוויון הזדמנויות תוך קיום תהליכי איתור, טיפול ומתן מענה לתלמידים על כל הרצף ההתנהגותי והלימודי (יעדים 2, 5, 6)

🎯 משימות מומלצות

"מחנכים מסביב לשעון – קיץ מיוחד":

1. להרחיב את המענה לתלמידים עם צרכים מיוחדים המשולבים בכיתה הרגילה ולתלמידי כיתות חינוך מיוחד בבתי ספר רגילים אשר אינם נכללים במסגרת "הארכת שנה" בחינוך המיוחד (סל חופשות); לאפשר מענה לתלמידים הזכאים להארכת שנה" בחלק מחופשת הקיץ בזמן שהותם בחופשה.
2. להקים צוות היגוי לתכנון תכנית "מחנכים מסביב לשעון – קיץ מיוחד" לתלמידים עם צרכים מיוחדים בכל בית ספר רגיל. מומלץ כי הצוות יכול: מנהל או אחראי מטעמו, רכז חינוך חברתי, מורת שילוב, מחנכת חינוך מיוחד, עובד הוראה ממקצועות הבריאות ויועצת.
3. לכלול הפעלות לשילובם של תלמידים עם צרכים מיוחדים בפעילויות של החינוך הרגיל וכן במגוון התכניות והיזמות ביישוב (כגון: עיר הנוער).
4. לקיים מהלכי הכנה טרם היציאה לחופשה לרבות מפגש עם ההורים להצגת מטרות התכנית והפעילויות המוצעות במטרה להגביר את מודעותם לחשיבות של השתתפות התלמידים בתכנית ולהגביר את ערנותם להזדמנויות ולסיכונים במהלך החופשה.

🎯 תפוקות

התפוקה	באיזה אופן תימדד התפוקה?
1. הגברת מספר התלמידים המשתתפים בתכנית: "מחנכים מסביב לשעון – קיץ מיוחד"	תהליכי הערכה פנים בית ספריים

🌟 חומרים וכלים

אתר משרד החינוך – ["מחנכים מסביב לשעון"](#)
אתר האגף לחינוך מיוחד – ["מחנכים מסביב לשעון"](#) – [קיץ מיוחד](#) – הנחיות ומאגר פעילויות מותאמות

פרק ה'

משאבים וכלים ליישום התכנית השנתית לשנה"ל תשע"ו

102

1. הקדמה

כבר לימדו חכמים: "אם אין קמח אין תורה"

פרק המשאבים החותם את מתנ"ה תשע"ו הוא החותם המעיד על כללו.

הבירור והדיוק שמאפיינים את משימות המשרד ואת התכנית האסטרטגית, כפי שבאים לידי ביטוי במתנ"ה תשע"ו, הערכים והעקרונות שהובילו את כתיבת המשימות – צריכים להיתמך במשאבים יישומיים בהלימה.

יצאנו לדרך החותרת להגדלת האוטונומיה הניהולית, והרחבת סמכויותיו של מנהל בית הספר, תוך ליווי והדרכה, ומתן מרחב אפשרויות גדול יותר מבעבר למימוש יעדי המשרד.

לשם כך ערכנו שינויים הנוגעים לתקן השעות הבסיסי, לגמישות הפדגוגית והאוטונומיה הניהולית

1. בחירת 30% מתכנית הלימודים לבחירת בית הספר.
2. 30% מתהליכי ההערכה להערכה חלופית בית ספרית.
3. צמצום ההיבחות החיצונית במבחנים ארציים ומבחני מפמ"ר.
4. גמישות פדגוגית בפיתוח המקצועי של צוותי ההוראה.
5. כשני שליש מתהליכי הבדיקה של עמידה ביעדים – להערכה עצמית בית ספרית.
6. הסתת שעות למקצועות לחלק ממקצועות הליבה ולשיעורי חינוך.
7. מתן 25% גמישות ניהולית בניצול תקן השעות, והעברת שעות האוטונומיה משעות ייעודיות לאשכולות היסוד, לשעות פתוחות להחלטת המנהל.
8. קביעת תוצאות רצויות בתכניות העבודה ופעולות מומלצות, ולא משימות מחייבות למימוש היעדים.
9. יישום התכנית לתקצוב דיפרנציאלי – הגדלת שעות הבסיסי והקצאת סל טיפוח בית ספרי.
10. אוטונומיה רחבה, כפונקציה של איכות הניהול הבית ספרי, לניהול סל הטיפוח והתקציב הדיפרנציאלי.
11. הגדלת הגמישות בניצול סל שיפור הישגים ואיגומו של הסל, לסל אחד מרכזי.
12. מתן אפשרות לבתי הספר להחליט על תכניות המדף בהם הם רוצים להשתתף, כפונקציה של תקציביהם.

אנו מקווים שארגז הכלים הניהולי המתחדש, עם סמכויות ניהוליות רחבות יותר יאפשר יישום למידה משמעותית יותר ואיכות פדגוגית גבוהה יותר לכולם.

בפרק זה, נפרט את עקרונות התקצוב הדיפרנציאלי (מתווה מפורט לניצול השעות יפורסם בהמשך) את העקרונות לניצול סל שיפור הישגים, את טבלאות השעות המחייבות בחטיבת הביניים לכלל המגזרים, ואת עקרונות הגמישות הפדגוגית.

בהצלחה רבה!

2. מודל התקצוב הדיפרנציאלי ויישום בחטיבות הביניים

מודל התקצוב הדיפרנציאלי, גובש במשרד החינוך בשנת 2014 מתוך כוונה לאפשר שוויון הזדמנויות לכל תלמיד ותלמיד במערכת החינוך.

המודל יושם בחטיבות הביניים בשיעור של 10% בשנה"ל תשע"ה ויישם בהמשך יישום הדרגתי עד לשנה"ל תשע"ט – ביישום מלא.

במסגרת המודל לתקצוב דיפרנציאלי הוגדר בסיס השעות שעל כל תלמיד ללמוד בחטיבת הביניים, ולצורך כך ניתנה תוספת של 2 ש"ש לכל כיתה נורמטיבית בחטיבת הביניים. תוספת זאת גם היא תוקצה באופן הדרגתי עד ליישום מלא בשנה"ל תשע"ט.

עקרונות התקצוב:

1. הגדלת בסיס התקן בחטיבת הביניים ב-2 ש"ש לכל הכיתות.
 2. הקצאת משאב תוספתי בית ספרי המותאם לצורכי התלמידים, לפי פרופיל בית הספר.
- הגדלת האוטונומיה הניהולית בניצול המשאבים – על ידי המרת סלים חיצוניים שהיו עד כה "צבועים" לתכניות מדויקות ומוקצים על ידי המטה, לסל בית ספרי מותאם לצורכי בית הספר, שמוגדרים בו רק יעדיו הכלליים, ולמנהל בית הספר ניתנת האוטונומיה לניהולו, תוך שמירה על העקרונות והיעדים, בדרך בה הוא בוחר.

פירוט:

מעבר לתקן הבסיסי, שבשנה זאת גדל ב-0.66 שעה לכיתה, ויגדל עד ל-2 ש"ש בתום הליך היישום, יוקצה סל תקצוב נוסף לפי צורכי התלמידים בהתאם למדד הטיפוח הבית ספרי, כתוספת לתקן הבסיסי. סל הטיפוח יוקצה על פי פרמטרים של טיפוח ופרופיל התלמידים.

כחלק מהמהלך, חלק ממשאבי בית הספר, שהיו עד כה מוקצים במסגרת סלי שעות "צבועים", יוקצו מעתה עם הגדרות יעוד כלליות, כך שלבית הספר תהיה אוטונומיה להחליט במידה רבה על אופן הניצול של המשאבים. סלי השעות הכלליים שיוסטו בהדרגה לסל הטיפוח הם: שיפור הישגים, חינוך אישי ומחצית משעות התמרוץ.

יצוין, שבשלב המעבר בלבד יוקצו סלים אלו בהתאמה לקצב יישום התכנית, כאשר עם השלמתה השעות יוטמעו בסל הטיפוח שיהיה באוטונומיה ניהולית של בית הספר, בהתאם לצורכי התלמידים.

תוספת המשאב הבית ספרי תבוא לידי ביטוי בהגדלת סל הטיפוח בהתאמה למצב החברתי כלכלי של ביה"ס. כך שרוב בתי הספר ייהנו מאוטונומיה מוגברת, לצד הגדלת משאבים.

יישום התכנית בשנת תשע"ו יהיה בהיקף של 33% מהתכנית ביישום מלא.

כשיסתיים הליך היישום, תמונת התקציב הבית ספרי תהיה – בסיס התקן שבית הספר זכאי לו + 2 ש"ש לכל כיתה + שעות תמרוץ עדכניות, בתוספת סל טיפוח המותאם לפרופיל הבית ספרי, ללא הסלים הייעודיים שצוינו לעיל.

שעות הטיפוח יסייעו לבתיה"ס למקד את העבודה על פי הדגשים הבאים:

- מניעת נשירה וחיזוק ההתמדה בדגש על ילדים בסיכון.
- חיזוק מיומנויות יסוד – שפות, מתמטיקה, מדעים – תוך שיפור מיומנויות למידה ותפקודי לומד.
- מתן מענים ייחודיים ודיפרנציאליים תוך יישום תכניות אישיות לקידום תלמידים מתקשים ומצטיינים.
- מיסוד מסגרות נוספות לאינטראקציה מורה – תלמיד והעצמה אישית.
- העמקת הקשר עם ההורים ועבודה עם משפחות מתקשות.
- העמקת החינוך הערכי-חברתי.
- הקצאת שעות ליעוץ חינוכי ומת"ל (מאבחן תפקודי למידה).
- קליטת מתמחים במודל של שני מורים בכיתה.

בחינוך הערבי הבדואי והדרוזי, בנוסף למפורט לעיל, יושם דגש מיוחד על:

- חיזוק מיומנויות יסוד – ערבית, עברית לדוברי ערבית, אנגלית, מתמטיקה.
- אמנויות לסוגיהן.
- חינוך בלתי פורמאלי.

על בית הספר יהיה להכין תכנית ייעודית לשימוש בשעות המתווספות, בהלימה לייעוד המפורט לעיל ולהיקף השעות המתווספות. ניתן להשתמש בשעות אלה להארכת יום הלימודים, להוראה בקבוצות קטנות ולעבודה במודל של שני מורים בכיתה.

כל זאת, כחלק מתכנית העבודה הבית ספרית הכוללת, שתוצג ושתאושר על ידי הפיקוח הכולל ו/או הועדה המלווה בית ספרית. הפיקוח הכולל ילווה את תהליך גיבוש התכנית ואת יישומה. היקף הליווי בתהליכי התכנון, הביצוע והערכה של כל אחד מבתי"ס באזור הפיקוח, ייגזר מהיקף השעות המתווספות לכל ביה"ס וממדדי איכות נוספים. בהמשך יפורסמו הנחיות פדגוגיות ארגוניות ותקציביות ליישום התקציב הדיפרנציאלי.

3. שעות תוספתיות ליישום התכנית - סל שיפור הישגים

המעבר ההדרגתי לתכנית התקצוב הדיפרנציאלי במהלך השנים תשע"ה - תשע"ט מלווה בהתאמה במהלך הדרגתי של צמצום הסלים הצבועים, והעברתם לסל טיפוח בית ספרי כולל, שבו תגדל האוטונומיה היחסית הבית ספרית ותתאפשר גמישות גדולה יותר בניצול. השעות יוקצו במודל הדיפרנציאלי בהתאם לצורכי התלמידים והגדרתו של בית הספר. כך תשתנה ההקצאה מהקצאה שטוחה לכל הארץ להקצאה המותאמת לפרופיל הבית ספרי ולצורכי התלמידים.

בחטיבות הביניים יוקצה בשנה"ל תשע"ז סל שיפור הישגים שיעמוד על היקף של 66% מהיקפו בתשע"ה. השעות יוקצו בהתאמה למקצועות היסוד העומדים ביעדי משרד החינוך, על פי עקרונות ההקצאה הבאים:

1. שעות האורך יינתנו במלואם כמתחייב בטבלת הקצאת השעות, המחייבות בחטיבת הביניים.
2. מדעים - כיתות גדולות מ-28 תלמידים יוסיפו שעות לצורך המעבדה (בהתאם לחוזר מנכ"ל).
3. מתמטיקה - טיפוח מצטיינים ומתקשים (בהתאם להנחיות שיועברו להפעלת תכניות מיצוי ומצוינות, עמ"ט וכדו').
4. תוספת חיזוק לשפה עברית - קריאה, כתיבה, הבעה (ברוח תכניות שלהבת, ואל"ה).
5. בתי ספר המפעילים תכנית חאלו"ם יקצו 2 ש"ש לכתה על מנת שהחינוכאי יוכל לזכות בגמול חינוך (בכיתות שיקצו פחות משעתיים יוכל החינוכאי ללמד את השעות, ללא תוספת גמול).

4. שעות הלימוד המומלצות בחטיבות הביניים בשנה"ל תשע"ו

להלן שעות הלימוד המומלצות בחטיבות הביניים בחינוך הממלכתי העברי

האשכול	המקצוע	כיתה ז'	כיתה ח'	כיתה ט'
אשכול שפות וספרות	שפה עברית	3	3	3
	ספרות	לפחות 6 שעות - על פני 3 שנים		
	אנגלית	4	4	4
אשכול מתמטיקה ומדעים	שפה זרה שנייה ערבית או צרפתית	*1+2	*1+2	*1+2
	מתמטיקה	5	5	5
אשכולות מורשת רוח וחברה	מדעים	4	5	5
	תנ"ך	לפחות 6 שעות - על פני 3 שנים		
	חינוך יהודי (תרבות ישראל)	*2	*2	
	היסטוריה	לפחות 6 שעות - על פני 3 שנים		
ליבת החינוך	אזרחות			2
	גיאוגרפיה	לפחות 6 שעות - על פני 3 שנים		
אוסונומיה בית ספרית	חינוך - חינוך חברתי וכישורי חיים - (התפתחות אישית ומעורבות חברתית)	2	2	2
	חינוך גופני	2	2	2
סה"כ שעות ב-3 שנים	תוספת שעות לפי החלטת בית הספר - למקצוע בחירה בתחום האמנויות, ולצורכי בית הספר	3 ש"ש - על פני שלוש שנים למקצוע בחירה מומלץ מתחום האמנויות 3 ש"ש - על פני שלוש שנים לחלוקה לפי צורכי בית הספר = 6 ש"ש		
		107		

* תוספת שעות מסלים המוקצים על ידי המטה. (לצורך קבלת תוספת שעה בשפה יש להגיש בקשה)

הערות:

1. אין בטבלה זאת ביטול של חוזר שעות הליבה המחייבות (תכנית היסוד בחטיבת הביניים - [תשס"ט/ט'8\(א\) 3.1-36](#)).
2. השעות המסומנות בכוכבית הן שעות תוספתיות שתוקצינה לבתיה"ס בשנה"ל תשע"ו - השעות הללו הן שעות אורך.
3. הקצאת שעות הבסיס בחטיבת הביניים משתנה בהתאם לפרמטרים של גודל כיתה, ניצול השעות המפורט בטבלה זאת הינו ניצול מינימלי.
4. עקרונות הגמישות בחטיבות הביניים מפורטות בעמוד הבא. יש לבנות את מערכת השעות בהתאם לטבלה זאת ועל פי עקרונות הגמישות.

5. עקרונות הגמישות ליישום שעות הליכה בחטיבות הכיניים בכל המגזרים

- פירוט הקצאת השעות בטבלה זו, ובטבלאות שעות הליכה של כלל המגזרים, מהווה המלצה, ניתן להגמיש את הקצאת השעות בהיקף של עד 25% על פי העקרונות הבאים:
- א. למידה של כל מקצועות הלימוד ושעות החינוך.
 - ב. שמירה על מלוא שעות האורך של כל הכיתות כמתבקש בחוזר מנכ"ל ימי הלימודים ושעות הפעילות (תשע"ז/12/א).
 - ג. ההחלטה על אופן הקצאת השעות תיעשה על בסיס מיפוי הנתונים והפעלת שיקול דעת מקצועי של מנהל/ת בית הספר והצוות המקצועי.
 - ד. בהקצאת השעות למקצועות השונים חשוב להבטיח עמידה בהישגים המצופים.
 - ה. חובה להקפיד על שמירה על זכויות פרופסיונאליות של עובדי ההוראה בבית הספר.
 - ו. על תכנית הקצאת השעות המנצלת את עקרונות הגמישות, יש לקבל את אישור הוועדה המלווה הבית ספרית / המפקח הכולל.

הגמישות הפדגוגית הניתנת למנהלי בתי הספר במימוש תכנית היסוד,

מצטרפת לאוטונומיה הבית ספרית, שהוגמשה,

לאוטונומיה המוגברת בניצול הסל התוספתי

ולסמכויות שהורחבו באופן ניכר ביחס למימוש התקצוב הדיפרנציאלי

כל אלו, הינם חלק מהמגמה שלנו בחטיבות הביניים ובחינוך העל היסודי כולו- להעביר יותר סמכויות ניהוליות, גם בתחום הפדגוגי וגם בתחום המשאבים לידי מנהל בית הספר, תוך ליווי והנחיה, ותוך הקפדה על מימוש ראוי, אך מתוך אמונה שמנהל בית הספר הוא הגורם המשמעותי בניהול כלל ההיבטים הבית ספריים. וככל שהכלים העומדים לרשותו רחבים יותר הוא יוכל להעמיק את ניצולם ולמנף את השפעתם.

6. שעות הלימוד המומלצות בחטיבות הביניים בשנה"ל תשע"ו

להלן שעות הלימוד המומלצות בחטיבות הביניים בחינוך הממלכתי דתי

האשכול	המקצוע	כיתה ז'	כיתה ח'	כיתה ט'
אשכול שפות וספרות	שפה עברית	3	3	3
	ספרות	לפחות 6 שעות – על פני 3 שנים		
	אנגלית	4	4	4
אשכול מתמטיקה ומדעים	שפה זרה שנייה ערבית או צרפתית	*1+2	*1+2	*1+2
	מתמטיקה	5	5	5
אשכולות מורשת רוח וחברה	מדעים	4	5	5
	תנ"ך	3	3	3
	היסטוריה	לפחות 6 שעות – על פני 3 שנים		
	תושב"ע	**2	**2	**2
	אזרחות			2
ליבת החינוך	גיאוגרפיה	לפחות 6 שעות – על פני 3 שנים		
	חינוך (התפתחות אישית ומעורבות חברתית)	2	2	2
אוטונומיה בית ספרית	חינוך גופני	2	2	2
	תוספת שעות לפי החלטת בית הספר-למקצוע בחירה בתחום האמנויות	2-3 ש"ש – למקצוע בחירה מומלץ מתחום האמנויות		
סה"כ שעות ב-3 שנים				109

* תוספת שעות מסלים המוקצים על ידי המטה (לצורך קבלת תוספת שעה בשפה יש להגיש בקשה).
 ** תוספת 2 ש"ש לכתה לצורך הוראת תושב"ע, על מנת לאפשר תגבור מקצועות הקודש לצד מתן מלוא שעות הליבה.

הערות:

1. אין בטבלה זאת ביטול של חוזר שעות הליבה המחייבות (תכנית היסוד בחטיבת הביניים- [תשס"ט/א'8\(3.1-36\)](#)).
2. השעות המסומנות בכוכבית הן שעות תוספתיות שתוקצינה לבתיה"ס בשנה"ל תשע"ו- השעות הללו הן שעות אורך.
3. הקצאת שעות הבסיס בחטיבת הביניים משתנה בהתאם לפרמטרים של גודל כיתה, ניצול השעות המפורט בטבלה זאת הינו ניצול מינימלי.
4. עקרונות הגמישות בחטיבות הביניים מפורטות בעמוד הקודם, בפרק על הגמישות. הפדגוגית. יש לבנות את מערכת השעות בהתאם לטבלה זאת ועל פי עקרונות הגמישות.

7. שעות הלימוד המומלצות בחטיבות הביניים בשנה"ל תשע"ז

להלן שעות הלימוד המומלצות בחטיבות הביניים בחינוך הממלכתי הערבי או הבודאי

האשכול	המקצוע	כיתה ז'	כיתה ח'	כיתה ט'
אשכול שפות וספרות	שפת אם (שפה וספרות)	5	5	5
	עברית	4	4	4
	אנגלית	4	4	5
אשכול מתמטיקה ומדעים	מתמטיקה	5	5	5
	מדעים	4	5	5
אשכולות מורשת רוח וחברה	תרבות ומורשת דת	לפחות 6 שעות - על פני 3 שנים		
	היסטוריה	לפחות 6 שעות - על פני 3 שנים		
	אזרחות			2
	גיאוגרפיה	לפחות 6 שעות - על פני 3 שנים		
ליבת החינוך	חינוך (התפתחות אישית ומעורבות חברתית)	2	2	2
	חינוך גופני	2	2	2
אוטונומיה בית ספרית ומקצוע בחירה	תוספת שעות לפי החלטת בית הספר - למקצוע בחירה בתחום האמנויות, ולצורכי בית הספר האמנויות, ולצורכי בית הספר	9 שעות מתוכם 3 ש"ש - על פני שלוש שנים למקצוע בחירה מומלץ מתחום האמנויות ו-5 ש"ש - על פני שלוש שנים לפי צורכי בית הספר		
סה"כ שעות ב-3 שנים		107		

הערות:

1. אין בטבלה זאת ביטול של חוזר שעות הליבה המחייבות (תכנית היסוד בחטיבת הביניים - [תשס"ט/ט\(א\)8\(36-1\)](#)).
2. השעות המסומנות בכוכבית הן שעות תוספתיות שתוקצינה לבתיה"ס בשנה"ל תשע"ז - השעות הללו הן שעות אורך.
3. הקצאת שעות הבסיס בחטיבת הביניים משתנה בהתאם לפרמטרים של גודל כיתה, ניצול השעות המפורט בטבלה זאת הינו ניצול מינימלי.
4. עקרונות הגמישות בחטיבות הביניים מפורטות בעמוד 6 בפרק הגמישות הפדגוגית, יש לבנות את מערכת השעות בהתאם לטבלה זאת ועל פי עקרונות הגמישות.
5. להלן [קישור לתלקיט](#) למנהל שנה"ל תשע"ה.

8. שעות הלימוד המומלצות בחטיבות הביניים בשנה"ל תשע"ז

להלן שעות הלימוד המומלצות בחטיבות הביניים בחינוך הממלכתי הדרוזי

האשכול	המקצוע	כיתה ז'	כיתה ח'	כיתה ט'
אשכול שפות וספרות	שפת אם (שפה וספרות)	5	5	5
	עברית	4	4	5
	אנגלית	4	4	4
אשכול מתמטיקה ומדעים	מתמטיקה	5	5	5
	מדעים	4	5	5
אשכולות מורשת רוח וחברה	מורשת לדרוזים	לפחות 5 שעות - על פני 3 שנים		
	היסטוריה	לפחות 6 שעות - על פני 3 שנים		
	אזרחות			2
	גיאוגרפיה	לפחות 6 שעות - על פני 3 שנים		
ליבת החינוך	חינוך (התפתחות אישית ומעורבות חברתית)	2	2	2
	חינוך גופני	2	2	2
אוטונומיה בית ספרית	תוספת שעות למקצוע בחירה מתחום האמנויות ולחלוקה לפי צורכי בית הספר	5 ש"ש על פני 3 שנים מתוכם - 3 ש"ש למקצוע בחירה מומלץ + 2 ש"ש לחלוקה לפי צורכי בית הספר		
סה"כ שעות ב-3 שנים		107		

הערות:

1. אין בטבלה זאת ביטול של חוזר שעות הליבה המחייבות כנ"ל
2. השעות המסומנות בכוכבית הן שעות תוספתיות שתוקצינה לבתייה"ס בשנה"ל תשע"ז- השעות הללו הן שעות אורך.
3. הקצאת שעות הבסיס בחטיבת הביניים משתנה בהתאם לפרמטרים של גודל כיתה, ניצול השעות המפורט בטבלה זאת הינו ניצול מינימלי.
4. עקרונות הגמישות בחטיבות הביניים מפורטות בעמוד 6 בפרק הגמישות הפדגוגית, יש לבנות את מערכת השעות בהתאם לטבלה זאת ועל פי עקרונות הגמישות.

9. כלים למנהל ביה"ס - מאגר התכניות

המינהל הפדגוגי – היחידה לניהול תכניות תשתיות בין מגזריות
מפקחים, מנהלי מוסדות חינוך, רשות מקומית, צוות חינוכי, הורים, עמותות, קרנות, מגזר עסקי

מנהל בית ספר
שמעתי שיש מאגר תכניות חדשני שנשען על חכמת המשתמשים וניתן למצוא בו

מנהלת היחידה
👍 😄 😊 😁 😎 😍

מפקחת מחוזית
תגידו, מה תפקיד היחידה לניהול תכניות?

מנהלת היחידה
היחידה אחראית להבניית תהליכים להסדרת נושא התכניות החינוכיות החיצוניות הפועלות במוסדות החינוך (בחינת התכנית, בחירתה, הכנסתה למוסד החינוכי והפעלתה) תוך העצמת המנהיגות החינוכית ותוך שילוב כוחות, הידע, החדשנות והמשאבים של העמותות, הקרנות והעסקים המעורבים בתרומה

מנהלת בית ספר
מהי תכנית חיצונית?

מנהלת היחידה
תכנית חינוכית חיצונית היא פעולה המתבצעת תוך מעורבות פדגוגית של גורם מחוץ למוסד החינוכי: מהמגזר הראשון (משרדי ממשלה ורשויות מקומיות), מהמגזר השני (עסקי) ומהמגזר השלישי (ארגונים ללא כוונת רווח). מערך הפעולה בתכנית כולל: הגדרת יעדים, מטרות, מודל הפעלה, הערכה של תהליכים והשגת המטרות.

מנהל בית ספר
היכן ניתן לצפות בתכניות?

מנהלת היחידה
משרד החינוך הקים מאגר תכניות ממוחשב הממפה, מעדכן וצובר מידע אודות כל התכניות החיצוניות הפועלות במוסדות החינוך.

מנהל בית ספר
אז מהי המדיניות לגבי התכניות?

מנהלת היחידה
החל משנת תשע"ו יוכלו לפעול במוסדות החינוך אך ורק תכניות המופיעות במאגר התכניות הממוחשב.

מנהלת אגף חינוך ברשות מקומית
מה משמעות הצבעים ליד כל תכנית?

מנהלת היחידה
המסלול הירוק - תכניות עם ליווי של נציג משרד, המסלול הכחול - תכניות ללא ליווי של נציג משרד, נורית אדומה - תכניות אסורות להפעלה במוסדות. דרך אגב, ניתן לבחור תכניות משני המסלולים - גם מהמסלול הירוק וגם מהכחול.

מנהל בית ספר
איך אדע לבחור נכון מתוך "ים" התכניות?

מנהלת היחידה
כל תכנית "עטופה" במידע ובחזות דעת של מנהלים ומפקחים. בנוסף, פותח מודל המציע למנהל לבחור תכנית באופן מקצועי ומושכל. כמו כן, כל התכניות שייבחרו על ידי המנהל וצוותו יבאו להיווצרות ולאישור הוועדה המלווה הבית ספרית.

מנהלת היחידה
ההכי חשוב, מנהלים יקרים, למלא משוב (קצר וידידותי) שסייע לכם ולעמיתים המנהלים בבחירה

רכזת חינוך חברתי
מה בנוגע לפעילויות "חד פעמיות" שאינן תכניות (הצגה, סיור לימודי, הרצאה)?

מנהלת היחידה
כניסה של פעילויות "חד פעמיות" למוסד החינוכי מותנית באישור המפקח.

מנהל בית ספר
לאן להפנות גופים חיצוניים שרוצים להירשם במאגר התכניות? ובכלל, למי ניתן לפנות בכל שאלה ועניין בנושא התכניות?

מיכל עוז ארי - מנהלת היחידה
אפשר לפנות בכתובת מייל הבאה partnership@education.gov.il, או כמובן באתר הבית <http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Applications/TYH/hp.htm>
ואנו נשמע את שאלתכם/ בקשתכם ונסייע לכם בהתאם

10. פיתוח מקצועי - חט"ב

הנחות יסוד:

- פיתוח מקצועי נבנה עם המורים מתוך אמון בעובדי ההוראה וביכולתם כפרטים וכצוות ובגמישות פדגוגית המאפשרת לביה"ס לקחת אחריות ולבנותו בדמותו.
- בצוות בית הספר קיימים ידע, מומחיות ויכולות בעלי ערך ייחודי שראוי ורצוי לתת להם מקום בתהליכי הפיתוח המקצועי על מנת ליצור ידע חדש.
- ערכים מובילים: אמון, בחירה, הכרה בידע פרקטי מגוון, יזמות, חדשנות, שיתופיות ורלוונטיות מתוך ראייה כי מורה החווה סביבה עתירת ערכים ינחיל אותה לתלמידיו.
- עקרונות: קהילות מקצועיות לומדות, הרחבת הבחירה, שילוב בין פרקטיקה לתיאוריה, רפלקציה, מתודולוגיות רפלקטיביות, פיתוח מיומנויות המאה ה-21.

עקרונות לבניית פיתוח מקצועי:

- א. התכנית תיגזר מהבסיסים הבאים:
- יעדי התפתחות של בית הספר לשלוש עד חמש שנים
 - חזון ומטרות מערכת החינוך הממלכתית לקידום למידה משמעותית
 - התפתחות, התחדשות בחקר החינוך בארץ ובעולם
 - צורכי ההתפתחות של הצוות
 - יכולות ותחומי מומחיות קיימים בצוות בית הספר ובסביבתו
- ב. תכנית גמישה המאפשרת לכל בעל תפקיד להתפתח באופן המאפשר לכל פרט לפתח את יכולותיו ולתרום לצורכי בית הספר.
- ג. מיפוי צורכי פיתוח מקצועי בהתאם לקהלי יעד מוגדרים ובחינת ההזדמנויות לרכישת הידע הרלוונטי במסגרות השונות (בתוך בית הספר ומחוצה לו)
- ד. מנהל המוסד החינוכי הוא בעל האחריות לתכנון, לניהול, לביצוע ובקרה של התכנית לפיתוח מקצועי בשיתוף צוותי ההוראה
- ה. בית הספר כארגון לומד - בית הספר יקיים למידת עמיתים שבה עובדי הוראה וממלאי תפקידים ישתפו בידע, בהתנסות ובדילמות, כך שהידע יהפוך לנחלת הכלל.
- ו. הלמידה תכלול גם היבט יישומי: פתרון בעיות ופיתוח מגוון דרכי הוראה-למידה חדשניות.

מרחב הגמישות:

- משאבים** - בתי ספר שיבקשו לקיים בבית ספרם פיתוח מקצועי של 60 שעות, יועמדו לרשות בית הספר 45 שעות לתשלום עבור מומחים ומרצים חיצוניים, 15 שעות תתקיימנה מתוך כוחות פנימיים בבית הספר.
- מסגרות** - הלמידה יכולה להתקיים במסגרות שונות, בהרכבים שונים ובמתודות מגוונות, כגון: חדר מורים לומד, למידה בקהילות מקצועיות, למידה במסגרת קורסים במרכזי הפסגה ובמוסדות האקדמיים, צפייה בשיעורים, ליווי והנחייה של עובדי הוראה חדשים, למידה מקוונת, מרכז לסימולציה בחינוך, שיעורים מצולמים, קריאה וניתוח מחקרים בחינוך, למידה מהצלחות, למידה מטעויות ועוד.

גמישות לעובד ההוראה - עובד הוראה יוכל לבחור בהיקף השעות שירצה ללמוד בכל שנה ובתנאי שילמד 30 שעות לפחות מידי שנה. אם למד עד 60 שעות עודפות לדרגה, תעבורנה 60 שעות הלמידה הנוספות לדרגה הבאה. בכל מקרה פרק הזמן ותנאי הקידום בדרגות במעבר מדרגה לדרגה, יהא כפי שמוגדר בהסכם "אופק חדש".

דגשים

- בתכנית הפיתוח המקצועי יושם דגש על המטרות מתוך התכנית האסטרטגית: קידום למידה משמעותית שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצוינות חיזוק החינוך למצוינות ערכית וחברתית
- שאר הכללים בנושא הפיתוח המקצועי יתקיימו בהתאם להסכם "אופק חדש".

הפעולות ליישום

- בחינת התכניות המוצעות במערכת הממוחשבת ותכנון הפיתוח המקצועי של מנהל בית הספר וצוות ההוראה והגדרת צרכים לאחר איסוף הנתונים.
- מפגשי יעץ עם מרכז הפסג"ה בשיתוף המפקח הכולל ועם מדריכות מחוזיות לבחינת הצרכים הבית ספריים לאחר הגדרת הקדימויות והיעדים לפרט ולארגון.
- הכנת תכנית לפיתוח מקצועי בהלימה לתפיסה ולמודל הבית ספרי.
- בחירת התכניות המוצעות במרכז הפסג"ה ע"י עובד הוראה מתוך התכניות שהן בהתאמה למפגשי הייעוץ.
- רישום לקורסים המוצעים כולל קורסים ארציים, מחוזיים ואזוריים, הפעלת הקורסים, משוב והערכה.

חומרים וכלים

[אשכול דינמי למנהל בית הספר המתמקד בתפיסה ובכלים לקידום העבודה הנדרשת בבתי הספר להובלת](#)

[תהליכי פיתוח מקצועי בגמישות פדגוגית](#)

[חברת הנחיות "אופק חדש"](#)

[מסמך עקרונות לפיתוח מקצועי בהתאם להסכם "עוז לתמורה"](#)

[מאגר התכניות ב"עוז לתמורה"](#)

[מאגר התכניות ב"אופק חדש"](#)

לקידום ולתמיכה בתהליך

מורים מכשירים ומורים מובילים (הדרכה בית ספרית)

ייעוץ ארגוני ופדגוגי ע"י מרכז הפסג"ה

בניית קהילות מקצועיות בית ספריות

פיתוח מקצועי המקדם יוזמות ומחקרים של עובד הוראה (בדרגות 7-9 ובכלל)

פיתוח יוזמות בחממות במרכזי הפסג"ה